nû Roj

Yıl: 1 Sayı: 3 24-30 Ağustos 1996 — Haber yorum gazetesi / Rojnameya nûçeyî û şiroveyî — 100.000.TL 3 DM (KDV. Dahil)

KIBRIS ANALİZİ

Kıbrıs, özel savaş ve Kürt sorunu

Kıbrıs sorunu tekrar gündeme geldi. Ne var ki Kıbrıs sorunu yıllardır hep Türk Yunan ilişkileri çerçevesinde ele alınan meselenin gerçek boyutları çarpıtılmaktadır. S.5'te

TARİHÇİ HASAN YILDIZ

"Kürtler'in Ergenekon'a ihtiyacı yok"

Kürt tarihi üzerine araştırmalarıyla tanınmış yazar Hasan Yıldız "Kürt romanı modernlik sınavına girmiştir" dedi. S.9'da

Kıbrıs'taki gerginlik de Türkiye'deki azınlıklara saldırı gerekçesi yapıldı

Kıbrıs'taki kurşun azınlığı da vurdu

✔ **Son Kıbrıs olayları, 'dışarda' olup-bitenler esnasında Türkiye'deki azınlıkların rencide edilmesi konusunu yeniden gündeme getirdi. Konuyla ilgili olarak Ermeni gazetesi Agos'un Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, Süryani araştırmacı İsa Karataş ve Yahudi yazar Rıfat N. Bali ile görüştük.**

'MİLLİYETÇİLİK BOYASININ TOZUNU ALIYORLAR'

Hrant Dink: **Olaylar sürerken İstanbul'da Fener Rum Lisesi bombalandı. Bunlar, alışık olduğumuz şeyler. Halk milliyetçilik boyasıyla boyanıyor. Bu olaylar ise, o boyanın üzerindeki tozun alınarak cila yapılmasıdır.**

'AZINLIK, FAZLALIK GÖRÜLÜYOR'

İsa Karataş: **Benzeri olayların tekrar olacağını söylemek için dahi olmak gerekmez. Artık, azınlıkları 'zenginlik' olarak değil, kesilip atılması gereken fazlalıklar olarak gören insanlar yetiştirildi. Bazı şeyler yapmanın vakti geldi.**

'MİİYETÇİLİK İSTİSMARA AÇIK BİR ALAN'

Rıfat N. Bali: **Milliyetçilik, Türkiye, Kıbrıs Rum kesimi ve Yunanistan'da istismara açık bir alan. Toplumun iyileşeceğine dair bir emare görülmüyor. Şiddetleneceğini görmek için gazetelere bakmak yeterli.** S. 4'te

ORMANLARI ÖZELLEŞTİRMEK İSTİYORLAR

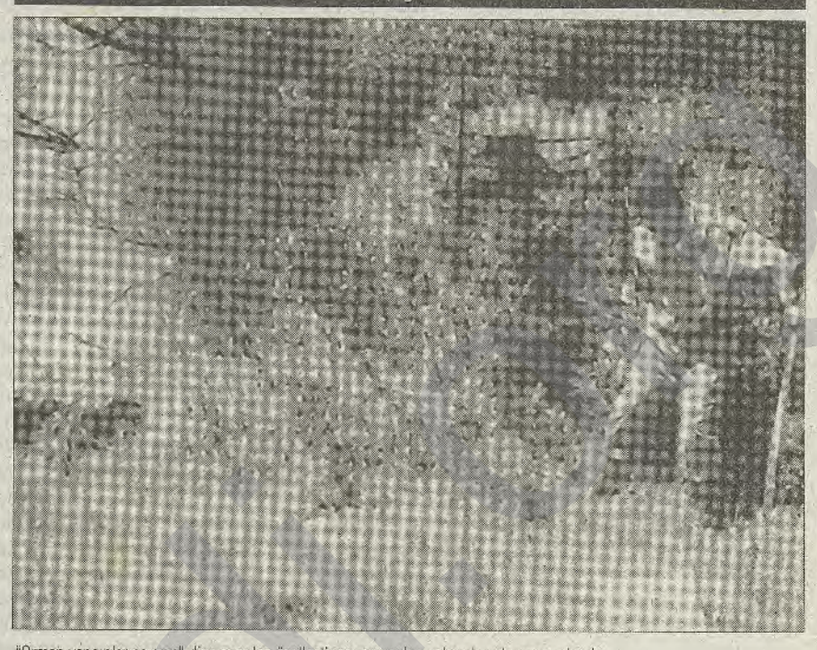

"Orman yangınlarına çare" diye sunulan özelleştirme, ormanları yakacak asıl yangın olacak.

Şimdi de özelleştirme yakacak!

✔ **Orman yangınlarına 'çözüm' olarak, özelleştirme önerisi getirildi. İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş, Cem Boyner ve bazı milletvekillerinin de bulunduğu bir grup, "ormanlar özelleştirilsin" dedi. Buna karşın, özelleştirme talebini "ormanları asıl mahvedecek yangın" olarak niteleyenler çoğunlukta.** S. 11'de

GÖÇ DRAMINDAN BİR KESİT

Hem ağaydı, hem muhtar...

❑ **Zoraki göç, kimi ağaları da vurdu. Mardin'in Hundîla köyünün ağası ve muhtarı, köyünden zorla göç ettirildikten sonra Diyarbakır'a geldi. Köylüleri hala ağa dese de, o şimdi Diyarbakır'ın işsizler ordusunun bir neferi.**

❑ **"Ağalığımız mı kaldı yeğenim? Ağalığımız da, muhtarlığımız da çoluk-çocuğun günde vereceği 50-60 bin liranın sırtına binmiş" diyor. Muhtarlık mührünü ise, gidemediği Mardin'e geçenlerde zor-bela giderek teslim etti.** S. 'te

Çukurca'ya yaylım ateş

Hakkari'nin Çukurca ilçe merkezi geçtiğimiz çarşamba akşamı devlet güçlerince tarandı. Tarama sırasında bir eve top mermisi düştü, ikisi çocuk üç kişi öldü. S.11'de

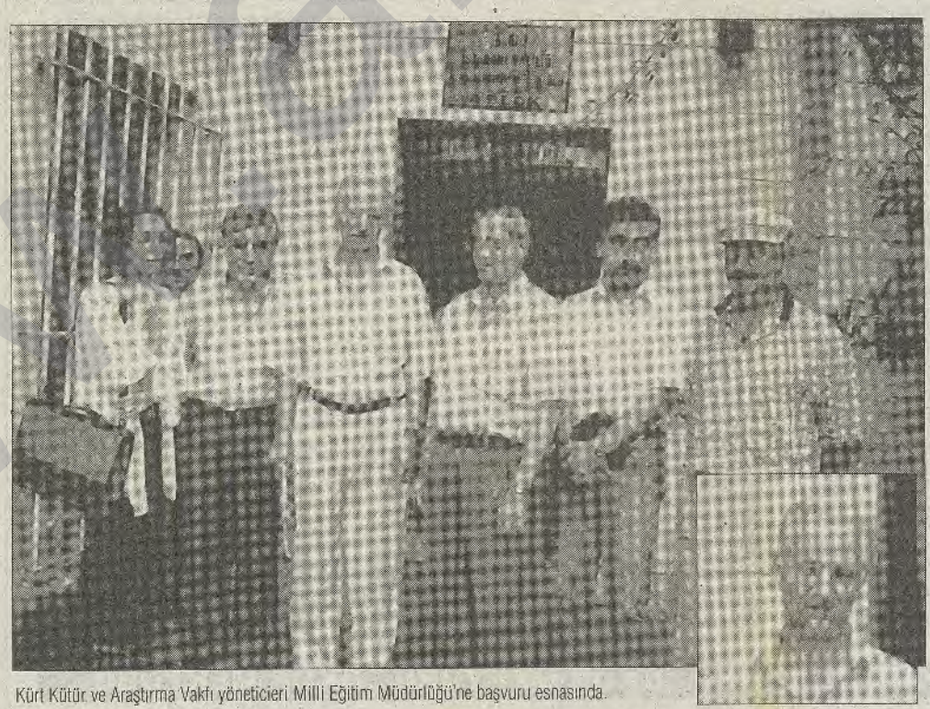

Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı yöneticileri Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvuru esnasında.

Kürtçe eğitime KÜRT-KAV startı

İSTANBUL- Uzun süren bir hukuk savaşı sonrası varlığını tescil ettirirerek, 'Kürt' adını taşıyan onaylanmış ilk kurum,olma özelliğini taşıyan Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı (KÜRT-KAV), geçtiğimiz salı günü yaptığı "Kürtçe dersane açmak" başvurusunun ardından, gerekli prosedürü hazırlamaya girişti.

Edinilen bilgilere göre, KÜRT-KAV yöneticilerinin mahkemece tescil edilmiş olan vakıf senedine dayanarak İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yaptıkları başvuru sonrası, Müdürlük, "gerekli koşulları" Vakıf yönetimine bildirdi. "Yüksek bir meblağ gerektiği" bildirilen bina düzenlenmesinden, binanın sağlık, ulaşım vb. koşullarına kadar bir dizi koşulu içeren isteklerin Vakıf tarafından yerine getirileceği öğrenildi.

Dersane düzenlemesinin yerine getirilmesinden sonra, Bayındırlık yetkililerinin yanı sıra, Sağlık Bakanlığı yetkililerinin de incelemeler yapacağı ve bu prosedürden sonra dersane için izin verilebileceği öğrenildi.

Bilindiği gibi 20 Ağustos Salı günü KÜRT-KAV Başkanı Yılmaz Çamlıbel başkanlığındaki Vakıf yönetimi, İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'ne Kürtçe eğitim verebilecekleri kurs faaliyeti için başvuruda bulunmuşlardı. Başvuru esnasında Çamlıbel, amaçlarının Kürtçe eğitim vermek olduğunu, vakıf senetlerdinde ilkokul öncesi Kürtçe eğitimden, Kürtçe lisans üstü eğitime kadar okul açma hakları olduğunu ve bu senedin mahkemece kabul edildiğini vurgulamış, "ancak biz Kürtçe dersane ile başlamak istiyoruz" demişti. Çamlıbel, bunun için bina ve eğitim kadrolarının hazır olduğunu da açıklamıştı. Eğitimin paralı olacağını, ancak parası olmayandan para talep etmeyeceklerini belirten Çamlıbel, KÜRT-KAV'ın Cumhuriyet tarihi boyunca resmiyet kazanmış ilk Kürt kurumu olduğuna dikkat çekmiş ve "eğitim hakkı verilirse, ikinci bir demokratik adım olacaktır" şeklinde konuşmuştu.

Misyonerler aramızda

Hıristiyan misyonerler, Kürtleri 'hedef kitle' seçti. Güney Kürdistan'daki yoğun misyoner çalışması, Kuzey'de de yürütülüyor. Kitap dağıtımı, misyonerlerin başlıca uğraşı durumunda. Misyonerlerin son dağıttığı kitaplar içinde "Kürtler İçin İncil", dikkat çekiyor.

Konu ile ilgili olarak görüştüğümüz misyonerler, 1991'deki Kürt göçünden sonra geldiklerini ve "bölgeyi Hıristiyanlığa açık bir potansiyel gördükleri için" çalışmayı tercih ettiklerini söylediler. Bir misyoner, çok sayıda Kürt'ün Hıristiyanlığı seçtiğini ileri sürdü. S. 3'te

Kuzu kurda teslim!

Uluslararası Olimpiyat Komitesi Başkanı Samaranch, sicilli bir faşist

❑ **Atlanta Olimpiyatları sona erdi, ancak konuyla ilgili tartışmalar sürüyor. Olimpiyatların asıl sahibi Uluslararası Olimpiyat Komitesi (UOK) Başkanı Samaranch'ın geçmişi, yeniden tartışma masasında. Samaranch'ın İspanya'ya kan kusturan faşist diktatör Franko'nun sadık bir hizmetkarı olduğu belgelendi. Uzun yıllardır bir faşistin yönettiği, ticarileşelen ve anti-demokratik işleyişi gelenekselleştiren mevcut olimpiyatlar, alternatif "İşçi Olimpiyatları"nı yeniden gündeme getirdi.** S. 6'da

Samaranch, faşist diktatör Franko önünde and içerken.

nû Roj

Yine intihar

Kısa bir ateşkes sürecinin ardından Güney'de başlayan çatışmalar, Kürt halkını yeniden esarete mahkum etmeye adaydır. . Bu kavganın nedenlerini sorgularken, sömürgeci güçlerden ve onların yerli işbirlikçilerinden sözetmek mümkündür, ancak Kürt halkı adına politika yapanların bu çatışmalardaki sorumluluklarını unutmamak kaydıyla...

Halk adına politika yapan bir yapılanmanın kıymeti, grup çıkarlarını ne oranda koruduğuyla değil, genel çıkarlar uğruna kendinden neler verdiğiyle anlaşılır. Ne yazık ki, bu düzeye denk düşen bir politik tavır göremiyoruz.

Sömürgecilerin egemenliği altında "en büyük benim" kavgasına girişmek, arenaya sürülmüş gladyatörlerin durumuna düşmek demektir. Gerçekten biri galip gelebilir ama bu, diğerinin özgür olacağı anlamına gelmez; tam tersine, egemen güçlerin yeniden otorite tesis etmelerini kolaylaştırır.

Yeni ve daha güçlü bir otoriteyle muhatap olmak istemiyorsak,bu çatışmalar kayıtsız şartsız derhal durmalıdır! Ulusal devrimciler, başka güçlerin yeniden arabuluculuğa soyunmasını beklemeden, bu doğrultuda sefetber olmalı ve egemen güçler arasındaki çelişkiler nedeniyle orta yerde duran tarihi fırsatı Kürt halkının genel çıkarları için kullanmalıdırlar.

Güneydeki çatışmalardan hareketle "Bağımsız Kürdistan rüyasının sonu!" tespitinde bulunan sömürgecilerin öngörüsünü ve emelini haklı çıkarmak için ısrarla çaba sarfeden kesimlerin sürdürdüğü bu olumsuz geleneği sona erdirmek ve özlenen bir örgütlenmeyi güce dönüştürmek büyük oranda ve esas olarak ulusal devrimcilerin çabasına bağlıdır.

Refah partisi kimin partisi ve kürtler bu partiden ne beklemeli?

M. ZİAN

Açıktır ki; RP'nin ümettiçilik anlayışı Kürtlerin özgürleşmesini değil daha ağır ve sağlam bir şekilde sömürge boyunduruğuna sokulmasını getirecektir. Baştan sonuçsuz kalacağı belli olan ciddiyetsiz barış girişimleri ise tamamiyle Kürtlerin oyları üzerinde oynanmış çirkin bir oyundur. Ancak Kürtler, "bir parmak bal" bile olamayan bu girişimlere kanmayancak kadar deneyim sahibidirler.

1950'li yıllardaki Menderes hareketinden sonra, düzene karşı sağdan, uzlaşır bir kitlesel muhalefet hareketine dönüşen RP ve genel olarak gerici siyasal-islami hareket, Türkiye'nin politik dengelerini oyanatabilecek bir güç oluşturmuştur. 24 Aralık seçimleriyle ilk kez Kemalizm'e muhalif dinci bir parti birinci olmuş ve bir süre sonra da; kendisini lakliğin bekçisi ilan eden ABD çizgisindeki DYP ile hükümet kurmuştur. Tekelci burjuvazinin, ordunun ve ABD'nin RP'li bir hükümete mecburiyetten onay verdikleri çok açıktır.

RP, baştan beri özellikle Kürtlerin kafasını karıştıran bir partidir. Kürt sosyalistleri bu konuda daha tutarlı bir çizgi izlemekle birlikte, ulusal hareketin diğer kesimleri genellikle RP ile ilgili bazı beklentiler içinde olmuşlardır. Son günlerde gündemleşen sözde barış girişimlerine benzer popülist ve pragmatik çıkışlar, barış kelimesini bile ağızlarına almaktan korkan faşistlerin tavırları karşısında belki biraz şefkatli gelebilir. Ancak Kürtler, "bir parmak bal" bile olamayan bu girişimlere kanmayancak kadar deneyim sahibidirler.

Kürtler açısından RP'ni tanımak demek TC'nin gelişen yeni bir yönünü tanımak demektir.

RP, yasal bir kitle partisidir. Bu parti din motifleri ağır basan burjuva ideolojisine sahiptir. Kendisi ve diğer partiler her ne kadar RP'yi sistem dışı bir parti olarak nitelendiriyorlarsa da, esasta RP; özel mülkiyeti ve piyasa ekonomisini savunan bir sermaye partisidir. Partinin esas sınıf tabanı, tekelci burjuvaziyle rekabet halinde büyümeye çalışan orta ve büyük burjuvazidir. Bu sınıflar daha çok Anadolu kökenli geleneksel tüccar-esnaf sınıfının burjuvalaşmasından oluşmuşlardır. Şehirleşip ekonomik güçleri artıkça, siyasi erki elinde tutan tekelci burjuvaziyle iktidarı paylaşma taleplerini yükselten bu sınıflar, ekonomik baskı altında ezilen küçük burjuvazi ve diğer yoksul halk kesimlerinin desteğini kazanmak için, sosyalizmin sosyal adaletçi sloganlarını islam dini ile birleştirip kullanmaktadırlar. RP, sadece ideolojisiyle değil, pratik ve örgütsel faaliyetiyle de yoksul halk kesimleri içinde geniş destek topluyor. Vahşi kapitalizm koşullarında kendi başlarına yaşama savaşı veren yoksullar, yiyecek, yakıt, para gibi maddi; iş bulma, iş görme, toplum içinde sahip çıkma gibi sosyal yardımlar karşılığında RP'ye destek vermektedirler. Para-sosyal dayanışma-islam dini üçgeninde taban örgütlenmesi sağlanıyor.

Sosyalist sistemin çöküşü, Türkiye ve Kürdistan sosyalist hareketinin güçsüzlüğü, halkın RP'ne yönelimini hızlandıran başka bir faktördür.

Soğuk savaş döneminde, SB'ne karşı emperyalizm tarafından oluşturulan "yeşil kuşak" projesiyle etkin hale getirilen siyasal islam, günümüzde müslüman ülkelerdeki yoksul halkın, burjuvaziye ve emperyalizme karşı bir muhalefet hareketine dönüşmüş gibi görünüyorsa da; esasta sorunun temelinde, tekelci kapitalizm koşullarında yaşmaya zorlanan geleneksel sınıfların tepkisini kullanarak, kendisine pazar yaratmaya çalışan islam sermayesinin yayılma mücadelesi yatmaktadır. Her ülkedeki siyasal islam hareketi bire bir sermayenin taleplerini içermeyebilir, hatta bazen sermaye istesede onun amaçlarını aşan halk hareketleri oluşabilir. Ancak bu genel eğilimi değiştirmiyor. Hareket büyük bir oranda petrol zengini Araplar ve diğer müslüman ülkelerdeki tekellerce finanse ediliyor. Bu dış etken, iç dinamiklerin harekete geçirilmesinde bir katalizör görevi görmektedir.

Özellikle, Emperyalist tekellerle işbirliği içinde petrolleri işleten Arap egemenleri, artık muzzam bir servetin sahibidirler. Önceki yıllarda paralarını batı ülkelerindeki bankalara yatıran bu egemenler artık paradan para kazanma yollarına başvuruyorlar. Pek çok Arap bankası ve finans kurumunun varlığı bunun göstergesidir. Bunlardan Al Baraka, Faisal Finans, Kuveyt Türk Bankası ve daha pek çok finans kuruluşu çoktandır Türkiye'de de faliyettedirler. Bu kuruluşlar daha çok islami kesimlerle çalışmaktadırlar. Seçimlerde tüm partilerden fazla harcama yapan RP'nin bu kuruluşlarla yakın ilişkileri vardır.

Açıktır ki, sermaye demek pazar demektir. Pazar içinde siyasal bağımlılık şarttır. İşte islam sermayesinin amacı, müslüman ülkelerde islama dayalı devletler oluşturmak ve bu payda temelinde tüm bu ülkeleri diğer sermaye gurupları karşısında kendileri için güvenilir bir pazar durumuna getirmektir.

Bilinir ki, kapitalizm kendi varlığını sürdürmek için insanlığın en gerici değerlerine sarılır. Kapitalizmin dinle ilşkisi bu düşünceyi doğrulamaya yetiyor. Günümüzde kapitalizmin siyasal gericiliği artık dinsel gericilikle bütünleşmiştir.

RP'nin sermaye ile ilişkisinin en iyi kanıtı bu parti ile orantılı büyüyen MÜSİAD'dır. Kuşkusuz muhalefetteyken TÜSİAD'ı eleştiren RP, artık burada örgütlenmiş tekelci burjuvaziyle uzlaşmış ve o sınfın çıkarlarını da titizlikle gözetmeye başlamıştır. RP aynı cephedeki güçlerle çok rahat uzlaşabildiğini, Çekiç Güç'e verdiği onay ve İsrail'le ilişkilerin geliştirilmesi yönünde takındığı tavırla göstermiştir. Diğer yandan RP ve Refah-Yol hükümeti Türkiye devrimci hareketi ve Kürt Ulusal hareketine karşı uyguladığı şiddetin dozajını artırmıştır. Zindanlarda devrimci tutsakların geliştirdiği ölüm orucu eylemi RP'nin niteliğinin anlaşılmasında önemli bir rol oynadı. Eylem karşısında Adelet bakanı Ş. Kazan'ın takındığı tavır Türkeş'in takındığı tavırdan farksızdı.

Son derece popülist ve pragmatik, aynı zamanda takiyeci bir çizgi izleyen RP'nin politikalarının esasta, bugüne kadar uygulanan sermaye, yada TC politikalarından farklı olmayacağını, ancak belli bir ton farklılığı taşıyacağını kabul etmemiz gereklidir. Üstelik RP'nin bugünkü politikaları henüz tek başına iktidar olamamanın "ilımlılığını" taşıyor. RP yaşanılan süreci tek başına iktidar olmanın hazırlık süreci olarak görüyor. Bu nedenle esas programını uygulamıyor. RP'nin esas programı kapitalizmin siyasal gericiliğiyle dinsel gericiliğin bileşiminden oluşan kapkara bir gericilik rejiminin programıdır.

Bilinir ki, kapitalizm kendi varlığını sürdürmek için insanlığın en gerici değerlerine sarılır. Kapitalizmin dinle ilşkisi bu düşünceyi doğrulamaya yetiyor. Günümüzde kapitalizmin siyasal gericiliği artık dinsel gericilikle bütünleşmiştir.

RP'nin "ümmetçilik" anlayışı Kürtler üzerinde yanıltıcı etki yaratan başka bir olgudur. RP, ulus ayrımı gözetmediğini bütün ulus ve milletleri islam kardeşliği içinde birleştireceğini iddia etmektedir. Gerçekte "İslam Ümmetçiliği" müslüman ulusların eşit ve kardeşçe birliğine dayanan enternasyonal bir birlik değildir. Tam tersine ekonomik ve siyasi olarak güçlü bir ulusun yada milliyetin diğer ülke halklarını kendi egemenliğinde birleştirmesi anlamına gelmektedir. Tıpkı Müslümanlığın doğuş ve gelişme sürecinde kurulan Arap İmparatorluğu ve sonrasında kurulan Osmanlı İmparatorluğu gibi. RP'de bugün böylesi bir "müslüman imparatorluğu"nun önder gücü olarak Türkleri görmektedir. RP yetkililerinin "BM, Türkiye'yi 1 milyar müslümanın temsilcisi olarak Güvenlik Konseyi'ne daimi üye olarak alsın yoksa 'İslam BM'ni kurarız" şeklindeki açıklamaları bu anlayışın dışa vurumudur.

Açıktır ki; RP'nin ümettiçilik anlayışı Kürtlerin özgürleşmesini değil daha ağır ve sağlam bir şekilde sömürge boyunduruğuna sokulmasını getirecektir. Baştan sonuçsuz kalacağı belli olan ciddiyetsiz barış girişimleri ise tamamiyle Kürtlerin oyları üzerinde oynanmış çirkin bir oyundur.

Kürtler özgürlüğün başka kimseler tarafından kendilerine bağışlanmayacağını, ancak kendileri tarafından mücadeleyle kazanılacağını hiç bir zaman unutmamalıdırlar. Yine Kürtler, RP karşısında tavır belirlerken sadece kendi çıkarlarını gözetmemeli, kendileri kadar olmasada ezilen milyonlarca Anadolu kadınının, Alevilerin ve diğer dinsel azınlıkların haklarını gözetmek zorundadırlar.

Sosyalistlerin de din sorununda dikkat etmeleri gereken hassas bir nokta vardır. Genel olarak dine karşı mücadele ile, siyasal-dinsel gericiliğe karşı mücadeleyi bir birinden ayırmak gereklidir. Sosyalistler, bir inanç ve dünya görüşü boyutunda ele alındığında dine karşı felsefi ve ideolojik mücadeleyi her zaman yürütürler. Mücadele sürecinde dine bu bağlamda yaklaşan halkın inançalarına saygı duyarlar ve halkı bilimsel dünya görüşüne kazanmak için, sosyal ve politik gerçekliğin öğretici deneyimlerinin aydınlatıcılığını kullanırlar. Bu tavır tutarlı bir biçimde yürütülürse sosyalistler, dini kendi sınıf çıkarları için kullanan burjuvaziye karşı; halkın desteğini kazanır ve siyasal-dinsel gericiliğe karşı demokratik mücadelesini başarıya ulaştırabilirler.

Qijniyek Kemalîst

Felat DILGEŞ

Ez nizanim eze bi çi awayî salixe kemalîstan û kemalîzmê bidim. Vê îdelojiya gelxwar û mirovxwar li ser koka Îttîhat û Terakkiyê bejin avêt, bû haveynê dewlata Tirk a nîjadperest û heta roja me hat.

Kemalîzm qijnîtiyê, kemalîst qijnî tûnin bîra min. Qijnî kêzikek ji kêçê mezintir e. Wek kêçê û kulî xwe hildiavêje, bi guhanê pez û dewaran digire. Qijnî rewilek xwînmij e. Gava ku havînê bi guhan û dûvikê pez, an bi çemçika ker, hêstir û dewarên gir girt, xwînê dimije. Qijnî wusa xwînê dimije, cihê ku pê girt xwîn jê dişeride. Ji xwe pirrê caran ji wê xwînê mirov qijniyê difesilîne.

Îcar kemalîst jî eynî wek qijniyan in. Ew qijniyên gel û kulturan in. Xwîna gel û kulturan dimijin, wan dejenere dikin û ji qada dîrokê didin hilanîn.

Dewletên sosyalîst hilweşiyan, soyalîstan xwe nû kirin: faşîzm li her dera dinê hat naletkirin û wek îdeolojiyek mirovxwar di rûpelên reş ên dîrokê de bi cih bû, lê hê jî kemalîzm li cihê xwe ye. Ne gazin dikare jê bê kirin û ne jî dikare bê rexnekirin.

Kemalîzm îdolojiyek heftreng a faşîst e; faşîzmek mîlî ya Tirkayetiyê ye. Ji bo vê îdeolojiyê Tirk û Tirkayetî heye. Heta tu bixwazî pragmatîst e. Gava ku pêwist e be kemalîst nêzikî çep û sosyalîstan in, carên din bi pirranî di milê faşîstan de ne. Di dîrokê de faşîstên Alman û Îtalyan ji kemalîstan gellek îstifade kirin, ji tecrûba wan a tevkujiyê sûd girtin.

Kemalîzm wek rejîmek dîktatorî za û hê jî ji naveroka xwe ya dîktatorî tu tiştekî hunda nekiriye. Rejîma kemalîst bi awayekî wusa hatiye organîzekirin ku hê di dibistana seretayî de mêjiyên zarûkên şeş- heft salî pê tê şûştin. Mesela di ordiyê de, di rêxistina polîsan de yekî ku ne kemalîst be bi tu awayî nikare cih bistîne û di karê xwe de bigihije merheleyek jorîn. Di ordoya Tirkan de hersal paqijiya kesên ne kemalîst tê kirin. Hemû dîplomat û sefaretên dewleta Tirk kemalîst in. Kesên rûtbelind, walî û qeymeqamên dewletê îlla ji kemalîstan tên bijartin. Îstixbarat di destê kemalîstan de ye.

Di serî de unîversîte, pergala perwerdeyî di destê kemalîstan de ye. Zîndan û şikencexane di destê wan de ne. Bi taybetî di demên derbeyan de sirûd(marş)ên kemalîstî bi şikence û bi darê zorê bi girtiyan tê xwendin û jiberkirin.

Kemalîzm bû ewrek reş û ser gelên Enedol û Kurdistanê girt. Ji tu gelî re, ji tu kulturê re mafê jiyanê nas nekir. Îdeolojiyek hovane û nasnameya Tirkayetiyê sipart gelên Enedol û Kurdistanê. Her kî ku li hember vê hovîtiyê rabû ji tevkujiyê para xwe sitand.

Kemalîzm dîktatoriyek kulturkuj û bêtehemulî ye. Ruyê xwe yê rastîn tu car bi teorî û bi gotinê nade dest. Bi gotin û bi teoriyê ev îdeolojî xwe çep û sosyal demokrat nîşan dide. Lê belê tu têkiliyek wê bi nêrîna çep û sosyal demokratî re tune. Heta li dinyayê tu îdeolojiyekê bi qasî kemalîzmê felsefa çep û sosyal demokratiyê serobino û berevejî nekiriye, ew ji naveroka wê ya rastîn dûr nexistiye û pê neleyistiye.

Kemalîst ne bi tenê durû, heft rû ne. Li dinyayê çiqas felsefe û îdeolojî hebin kemalîst dikarin ji her yekê parekê jî xwe re derxin. Kemalîst ewqas durû û bêşerm in ku dikarin bibêjin," Em ji gelên bindest re bûn pêşkiş." Li Enedol û li Kurdistanê gel nehêştinc, dîsa jî weha dibêjin. Kesê nebêje bi rastî jî çiqas dostê gelan in!

Di çareserkirina pirsa Kurdistanê de astenga herî mezin kemalîst in. Tu kes bi qasî kemalîstan nikare neyartiya gelê Kurd bike; çimkî ew di neyartiya gelan de pispor in. Di vê pirsê de yên ku rasterast dibêjin em faşist in tên rê, lê kemalîst nayên keyê. Çimkî kemalîst baş dizanin, ew mefûma netewa Tîrk a ku ji ser zar û zimanê wan nakeve pîne ye; ji pîneyan çêbûye. Di serî de gelê Kurd, gava ku axa mirinê ji ser gelên Enedol û Kurdistanê rabû, hingê ew mefûma netewa Tirk a ku xwedênegiravî ji 65 milyonan pêk tê, tu tiştekî îfade nake. Ji ber vê yekê kemalîst evqas bêhed û behesab neyarên gelan in.

Çawa ku şevşevok ji rojê direve, kemalîst jî wusa ji rastiya gelan direvin.

Di roja 11. 8. 1996an de nûvîsek Ahmet Taner Kişlali ya bi navê "Sêra Televizyona Kurdî" di rojnameya Cumhuriyetê de çap bû. Ev camêr xwedênegiravî profesor e û di sala 1978an de jî li Tirkiyê bûye Wezîrê Kulturî. Gava ku mirov li nêrînên wî û li dijminatiya wî ya li hember gel û kulturan dinihêre, hingê mirov baş fêm dike ku çawa bûye Wezîrê Kulturî.

Beyanên li ser televizyona Kurdî camêr dîsa gellek acis kirine û binê kemalîstên wekî wî şil kiriye. Kişlali weha dinivîse: " Lêkolînên dawî nîşan didin ku li Tirkiyê bist grubên etnîk hene. Li gor bin lêkolînên din ziman û zaravên ku li Tirkiyê tên peyivîn ji heftêyî zêdetir in."

"Ev hemû jî "kulturên jêr" in. Di civakek bi sihet de dîjberiya kultura jêr û "kultura netewî " tune... Ji xwe gava ku hûn kulturên jêr hilînin, belkî li navê kultura netewî nemîne."

Bi awayekî sosyolojîk "kultura jêr" û "kultura jor" tu rastiyekê îfade nake. Çimkî kultur kulture; ne jêrê wê heye û ne jî jorê wê. Enedol û Kurdistan mozayiqeq gelan bû, ne ku kultura Tirkî di ser yên din re bû. Kişlali ji lêkolînan û ji grûbên etnîk qal dike, lê bi qasî zilikekî jî hurmeta wî ji gel û kulturan re tune. Ma qeyê nizane ku gel û kultur bi çi awayî dijîn! Kişlali nizane ku di unîversîteyên Tirkan de beşên zimanên mirî hene, lê li van deran cih ji zimanên zindî yên Enedol û Kurdistanê re nîne. Heta li Tirkiyê gellek profên wek Kişlali pişta xwe didin unîversîteyan û bi navê xebatên zanistî û akademîk hebûna zimanê Kurdî red dikin.

Kişlali weha dinivîse:" Di dewletek demokratîk a huqukî de di nav hemwelatiyan de cihêtî nayê kirin. Dewlet nikare ji weşana Kurdî "erê", ji weşana Boşnakî re "na" bibêje!"

"Em bibêjin ku di GAP TVyê de biryara weşana bi Kurdî hat dayin. Hûnê kîjan Kurdiyê bibijêrin?"

"Ji pênc grubên Kurdî du heb li Tirkiyê tên peyivîn."

"Li gor lêkolînên zimanzanê Japonî Goîşî Kojîma; di navbera Zazakî û Kurmancî de tu dirûvdanek tune. Heta Zazakî bêtir nêzikî Tirkî ye."

Di dewletek huqukî û demokratîk de Tirkî heye(!) Kesê nebê Tirkî bi awayekî huqukî û demokratîk bûye zimanê gelên Enedol û Kurdistanê.

Gava ku behsa mafên mirovî û netewî yên gelê Kurd tê kirin, hingê grûbên etnîkî yên wekî Laz, Boşnak, Çerkez, Gurcî... û hwd. dikeve bîra yên wekî Kişlali. Tê bibêjî qey Kurdan rê li ber mafên kulturî û etnîkê yên van gelan girtiye! Ku bi kemalîstan bibe ewê van gelan jî êrîşî ser Kurdan bikin.

Bêehlaqî û bêedebiyek kemalîstên ku li ser Kurdî dipeyivin jî ev e: Bêyî ku bi Kurdî bizanibin û haya wan ji rastiya zimanê Kurdî hebe, xwe zimanzan û pisporên zimanê Kurdî dibêjin. Peyvekê bi Kurdî nizanin, lê pisporên zimanê Kurdî ne; zimanê wan dirêj e. Xwe di pişt nasnameyek zanistî û aqademîk de vedişêrên bi hovîtî êrîşî Kurdan û zimanê Kurdî dikin.

Kişlali ji pênc grubên Kurdî qal dike. Ev kîjan grubên Kurdî ne! Heta qîma xwe bi pêncan jî nayne pişt re weha dinivîse," îcar gava ku hûn ji deh Kurdiyan yekê bibijêrin û dest bi weşanê bikin, ka piçekê bifikirin ku ewê di pey de daxwazên bi çi awayî bên!"

Ya sitar! Ya sitar û ya sitar! Ev pisporê zimanê Kurdî li ku derê bûye ku heta niha haya me jê çênebûye(!) Lê gotina ku xwedênegiravî "Zazakî ji Kurmancî bêtir nêzikî Tirkî" ye. Kurê xelqê ji me bêtir bi zimanê me dizanin(!) Ne zimanzanek, ancax kerek, ahmeqek bikaribe bibêje, "Zazakî ji Kurmancî bêtir nêzikî Tirkî ye." Bi ker û ehmeqên weha re wext nayê derbaskirin.

Di rêzên jêrîn de ew kirasê ku kemalîst û yên wekî Kişlali dixwazin li Kurdan û bivê nebê li gelên Enedol û Kurdistanê yên din bikin çêtir xuya dibe. Kişlali weha dinivîse," Tu dijberiyek di beyana Cem Ozer a bi awayê' Bavê Çerkez, diya min Ermenî, ez jî Tirk im' de tune.. Herweha dijberî di gotina Yaşar Kemal a 'Ez nivîskarek Tirk ê Kurdnîjad im' de jî nîne."

Bi salan e tiştê ku kemalîst ji me dixwazin ev e. Divê em dev ji hemû nîrxên xwe yên netewî û mirovî berdin û mîna bêjiyên wek Cem Ozer bibin Tirk. Naxwazin ku me bi nasnameya me, bi ziman û bi kultura me, bi rastiya me ya netewî me binasin. Tu carekê nexwestin ku gel û kulturên Enedol û Kurdistanê wek dewlemendiyeke mirovîatiyê bibinin.

Divê kemalîst bizanibin ku Kurd destê xwe li ber kesî venakin. Ew şerê mafên xwe yên mirovî û netewî didin; doza welatê xwe dikin. Dewra Kurdên ku ewê kemalîstan li ser navê xwe bişînin Lozanan derbas bû. Ma gur dibin şivanê miyan?

OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...OKUR MEKTUBU...

Alçaklar

NûROJ Gazetesi'nin yeniden yayına başladığı süreçte Almanya' da idim. Bu süreçte Almanya ve Fransa' da NûROJ okur, dağıtıcı, ve temsilcileri ile tanışma, konuşma fırsatım oldu.

Yeniden yayınlanmaya başlayan NûROJ'un yarattığı coşku ve heyecanı anlatmayacağım.Bu tahmin edilebilir. Ben okurların eline geçen NûROJ sayısı arttıkça NûROJ ile ilgili değerlendirmeleri, aktarmak istiyorum.

Bunlar benim vardığım sonuçlardır. Doğru olduklarını iddia etmiyorum.

Gazetede çıkan yazıların içeriğini tartışmak istemiyorum. Gazetenin Kürdistanlı sosyalistlerin mevcut potansiyellerinin gerisinde olduğunu belirtme gereği duyuyorum. Kendi adıma aslında gazetenin ciddi bir çizgi problemi olduğunu düşünüyorum. Nasıl bir gazete çıkarmak istenildiği konusunda eni konu düşünülmediği izlenimi edindiğimi belirtmeliyim.

Uzatmadan bilgi alışveriş sürecindeki sonuçlara geçmek istiyorum:

1-NûROJ'un haftalık haber yorum gazetesi olduğu söylenmektedir.

Mevcut 5 sayısı ile NûROJ, haber yanı zayıf haftalık kısa teorik yorum gazete/dergi görünümündedir. NûROJ'un Diyarbakır, İzmir, Adana, Antep'te büroları vardır. Bu bürolardan haber yok denilecek kadar azdır. Van'da bürosu yoktur, çıkan haber çoktur. Demek ki Van'da büro açılmamalıdır!...

2- "NûROJ haber merkezi" imzalı haber sayısı oldukça azdır. Gündemin ön sırasına aldığı haberi gündemleştirmekte oldukça zayıf davranılmaktadır. Bunun için NûROJ'un son sayısındaki baş habere bakmak yeterlidir. Haber okuyucuya "dağ fare doğurmuş" dedirtecek türdendir. En azından bu konuda farklı siyasal kümelerin düşünceleri alınarak haber zenginleştirilebilirdi.

3- NûROJ'un ilk, dokuzuncu ve son sayfaları hariç diğer sayfaları "oku beni" duygusu uyandırmamaktadır.

4- NûROJ "küçük harf solculuğu'nu bırakmalı, yazarlarını yazı boyutları ile ilgili uyarmalıdır.

5- NûROJ uzun haberlerden, makalelerden "önemli" bölüm/cümleleri yazı üst/aralarına serpiştirmeli, yazı içerisinde koyu harf, farklı yazım karakterleri kullanılmalı, görünüm ve kullanım rahatlatılmalıdır. Ara sayfalarda resim, karikatür, gri renkli yazı altı artırılmalıdır.

6- Her sayıda onlarca redeksiyon hatası vardır. Baskıya geçilmeden önce ciddi redaksiyona ihtiyaç vardır. Kimi zaman yarım kalmış yazılar dahi çıkabilmektedir.

7- Haftalık yayında "devamı gelecek sayıda" ile biten yazılar ya olmamalıdır ya da en fazla bir tane olmalıdır.

8- Eğer gazete olunamayacaksa haftalık dergi düşünülmelidir. Mevcut günlük gazete ve tv'ler düşünüldüğünde haber/yorum gazetesi olmanın zorlukları dikkate alınmalıdır.

9- Dış haberler sayfası yukarıda saydığım nedenlerden dolayı okunmayan sayfa olma özelliğindedir. Bunun yerine dış dünya ile ilgili her hafta bir haber yorum makalesi hedeflenmelidir. Elbette her zaman için önemli dış haber gözlenmelidir.

10- Günlük pratik/politik gündemin yanısıra NûROJ'un kendi gündemi olmalıdır.

Sonuç olarak;

Bu sıralananlar sadece NûROJ'da emeği geçenlerin olumsuzlukları değil. Bir bütün olarak Kürdistanlı Sosyalistlerin mevcut sorunlarının çalıştıkları bir alana yansımasıdır. Avrupadaki NûROJ taraftarları kendi eylemliliklerini haber yapma, yazma duyarlılığında dahi değil. Dikkat edilirse eleştirilerde çıkan yazıların içerikleri ile ilgili belirlemeler yok. Çünkü içerik/kalite konusunda ortak bir yaklaşımın oluşması zordur. Bu biraz da yayının hedef kitlesi ile ilgili (mi) dir. Çok iyi yazıların çıktığını söyleyenler yanında, gazeteni tümden okunmaz durumda olduğunu iddia eden okurlar da vardır. Yazıların yeterince teorik olmadığını söyleyenler yanında, çok fazla teorik olduğunu söyleyen okurlar da var.

NûROJ okurları herkesi her yanı ile tatmin edecek bir yapı/ organı çıkarmanın zor olduğunun da bilincindeler.

Kullandığım başlığa gelince.....

NûROJ okurları hoş görsünler. Bu bir okur mektubu. Okur mektuplarının da okunma şansları az.. Bu bilgi alışverişinin sonuçlarını diğer NûROJ okurlarının da yorumlamalarını, değerlendirmelerini istedim. Nasıl bir NûROJ? sorusunun okur, yazar, çalışan NûROJ'ucuların katkılarıyla sağlıklı yanıtı bulacağını düşündüm. Bu tartışmanın yeni ve ileri atılımlara bir başlangıç olabileceğini duyumsadım. Başlık hilesinin nedeni bu...

Başlığın altını gene de doldurmak istiyorum. Uzun süredir birilerine gerçekten de dolu dolu ALÇAKLARR demek istiyordum...

Cezaevlerindeki katliamların sorumlularına, "Kürt sorununu askerler çözer" diyen Kenan Evren'e, Kürdistan'da operasyonlarda sivilleri katledenlere, gene Güney'e saldıran İran'a, İran ziyaretiyle yeni CENTO'lar yaratmaya çalışan, yeni Cezayirler için fırsat kollayan sömürgecilere ..... ALÇAKLARRR.....

Bavê BARAN

Proğram Nesnel Durumun Yansımasıdır

Lokman POLAT

Şimdiye kadar yazılı düzeyde PYSK proğramına yönelik ciddi bir eleştiri yapılmadı. Sözlü düzeyde bazları kendi anlayışlarına veya politik kavrayışlarına göre bazı eleştiriler yapmaktadırlar. Yapılan bu tür eleştiriler de somut değil, soyut eleştirilerdir. Roj ve Nûroj da yazı yazan bazıları PYSK proğramının "bir uzlaşma metni" olduğunu kendi öznel niyetlerine göre belirlediler. Bence bu haksız ve yanlış bir belirlemedir. Şimdiye kadar hiç kimse kalkıp PYSK proğramındaki şu belirleme, şu parağraf, yada dile getirilen şu görüş yanlıştır dememiştir. Proğrama karşı çıkış yok, yanlız proğramı beğenmeme anlayışı bazılarında var. Bunlar kendi siyasal meşreblerince proğramda eksiklikler, kusurlar bulabilirler. Elbetteki herşey dört dörtlük olamaz. Eksik yanları olması doğaldır. Eksiklikler, aksaklıklar süreç içersinde belirlenir ve giderilir. Bu ayrı bir durumdur.

PYSK proğramına karşı sözlü veya satır aralarında eleştiri yapanlar iki farklı kavrayış şeklinde kendisini gösteriyor.

1- Proğramın geri bir proğram olduğu, sosyalist bir proğram olmadığını söyleyenler ve bu mantıktan hareket ederek eleştiri yöneltenler var.

2-Partinin sosyalist bir parti olduğu ve proğramın da anti emperyalist,sosyalist bir proğram söyleyen ve esas olarak sosyalist örgüt modelini doğru bulmayanlar var. Ki bunlar genellikle kendilerine sosyalist demeyen,yurtsever demokratlardır.Bazıları da mademki proğram ulusal demokratik bir proğramdır, parti neden ulusal demokratik bir parti değildir de sosyalist bir partidir diyorlar.

Birinci görüştekiler; parti sosyalist bir partidir,proğramı neden sosyalist değildir anlayışındanhareket ediyorlar ki bu yanlıştır. Bir parti kendi proğramını kendi ülkesinin özgül koşullarına göre hazırlar. Parti ülkenin nesnel koşullarına uygun siyasal tahliller yapar, hedef saptamasını belirler. Kendi ülkesinin somut şartalırının somut tahlilini yapmayan bir parti, ülkenin nesnel koşullarına uygun bir proğram ve hedef saptamasını yapamaz. Proğram ülkenin nesnel koşullarını bir yansımasıdır. Nesnel koşullara ters düşen bir proğram gerçekçi bir proğram değildir, yanlış bir proğramdır.

Sömürge ülkelerin somut koşulları, ulusal demokratik devrim proğramına denk düşer. Sömürge bir ülkede birincil görev, ulusal kurtuluş mücadelesidir. Sömürge ülkelerde gündemde olan devrim ulusal demokratik devrimdir. Sosyalist devrim proğramı ulusal demokratik devrimin önüne konulamaz. Sen ister en radikal Marksist, ister süper komünist ol, sömürge bir ülke için sosyalist devrimi proğramlıyamazsın. Sosyalist devrim proğramını sömürge ülkeler için savunmak siyasal körlük olur, ülkenin nesnel ve özgül koşullarına ters düşmek olur.

İkinci görüştekilere gelince; bunların kavramadığı siyasal,sosyal olğular vardır. Geçmişte ve günümüzde sömürge ülkelerdeki tüm farklı partiler -yurtsever demorat partilerden tutun Marksist, sosyalist partilere kadar- ülkeleri için ulusal demokratik devrimi savunuyorlar. Örneğin şimdi kendisine yurtsever kitle partisi diyen bazı Kürt partileri de, kendisine sosyalist diyen PYSK de ülkemiz için ulusal demokratik devrimi savunuyor. Ama bunlar neden aynı karekterde olan aynı parti modelleri değildirler. Ve aralarında neden nitel farklılıklar vardır.

Ulusal demokratik devrimi savunan, ama sosyalist olmayan partiler salt ulusal demokratik devrimle yetiniyorlar. Sosyalist partiler böyle değildir. Sosyalist partilerin sosyalizm hedefi de vardır. sosyalist partiler ulusal demokratik devrimden sonra sosyalizme geçmek için uğraş verirler. Sosyalist mücadele hedefini belirlerler, toplumu sosyalizme ve toplumsal refaha kavuşturmak için çaba sarf ederler. Ulusal demokratik devrimden sonra sosyalizme geçişin nesnel koşullarını hazırlarlar.

PYSK proğramının bir "uzlaşma" proğramı olduğu savını ileri sürenler, bu yazının giriş bölümünde belirttiğim gibi, haksızlık yapıyorlar. Sanki PYSK'yi oluşturan 5 siyasi geleneğin proğramı çok ileriydi de PYSK proğramı onlardan geridir(!) ve uzlaşma proğramıdır. Hayır böyle bir şey yok.PYSK proğramı bu 5 geleneğin proğramlarının ortak bir sentezidir. Ve hiç birisinin proğramından da geri değildir. PYSK proğramı "uzlaşma" ile kabul edien bir proğram değil 5 siyasal gelenek tarafından benimsenen, kabul gören bir proğramdır. Bu proğram 5 siyasal geleneklerin, yetkili kişilerinden oluşan bir komisyon tarafından kollektif olarak hazırlanmış, ilk etapta 5 hareketin birlik delegasyonları tarfından kabul edilmiş, daha sonrada taslak şeklinde 5 örgütün tabanında tartışılmış, program ile ilgili ortak tartışma toplantıları yapılmış, görüş ve öneriler alınmış ve daha sonra 5 hareketin merkez komiteleri tarafından onaylanmış ve birlik kongresinde de son şeklini almış bir proğramdır.

PYSK proğramı özü itibarıya ilerici, devrimci, bağımsızlıkcı bir proğramdır. Proğramdaki bazı eksiklikler, ikinci kongrede giderilir. kaldı ki, proğram değişikliği için önerilen her şeyin doğru olduğu sonucu da çıkarılmasın. Proğramı yanlış bulanların önerecekleri "doğruları" proğramı bu haliyle benimseyen ve doğru bulan çoğunluk tarafından yanlış bulunacağı da bilinmelirdir. Ama PYSK dar, tutucu bir parti değildir. Önerilere her zaman açık olan bir partidir. Proğrama yönelik görüş ve önerileri olanlar bunları partiye iletsinler. Elbetteki parti bunları değerlendirir. Fakat, bu yapılmadan, şimdiden "Proğram uzlaşma metnidir" savını bir muamma gibi piyasaya sürmek, partiye yarar getirmez.

Döneni karakol bekliyor

Geri dönecek olan köylüler için düşünülen mekan, korucu karakolundan farksız.

Mehmet ÇİFTÇİ

'Köylere geri dönüş'te köylüleri bir köyün değil, bir korucu karakolunun beklediği açıklandı. Göçertilen köylülerin geri dönüşüne ilişkin bir açıklama yapan İHD Hakkari Şube Başkanı Abdulkerim Demirer, yeni uygulamayla köylerin değil, korucu karakollarının inşa edilmek istendiğini vurguladı.

Gazetemize açıklamalarda bulunan İHD Hakkari Şube Başkanı Abdulkerim Demirer, hükümetin 'tersine göç'le yeni bir girişim içine girdiğini belirtti. Demirer, "bundan sonraki köyler bildiğimiz eski köyler olmayacak. Geri dönüş için koruculuk şart koşuluyor. Yani bundan sonraki köyler adeta birer korucu karakolu olacak" dedi. Hakkari'ye çeşitli yerlerden göçertilen köylülerin geri dönüş için yetkililerce sürekli sıkıştırıldıklarını ancak içinde bulundukları tüm olumsuz koşullara rağmen köylülerin geri dönmek için talepte bulunmadıklarını da kaydeden Demirer, koruculuk dayatıldığı sürece geri dönüşün sağlanmasının da mümkün olamayacağını ifade etti. Abdulkerim Demirer şöyle konuştu: "Bölgede üç binin üzerinde boşaltılan köy var. Koruculuk dayatması köylerle birlikte bölgedeki hayvancılık ve tarımı da bitirdi. Ekonomi büyük bir çöküşe girdi. Koruculuk tek meslek durumuna çevrildi. Şimdi de bu meslek stratejik köy ya da korucu köyü şeklinde adeta zorunlu hale getirilmek isteniyor. Hükümetin yeni uygulamasına göre, ancak korucu olan köyüne geri dönebilecek. Bu da bölgede süren tüm yasakları sürdürecek olan korucu karakollarının kurulacağı ve yasakların kalıcılaştırılması anlamına geliyor."

Geri dönüş için ortaya atılan koruculuk şartının sorunun çözümü olmadığını belirten Demirer, köylünün talebinin ne silah ne de karakol olmadığını kaydederek şunları söyledi: "Köylü olmak bir yaşam tarzıdır. Hayvan beslenir, çift sürülür, ot biçilir, ekin ekilir, yaylaya çıkılır. Ama tüm bunlar engellenir, yasaklanır ve o köy denen yerde bulunan kişinin eline sadece silah sokuşturulursa, sözünü ettiğimiz yaşam tarzı ortadan kalkar. Köylünün ne ekonomiye ne de kendi yaşam düzenine katkı yapma imkanı olmaz. Bir köy düşünün ki her yanı mayınlı; hayvan beslenmiyor, ekin ekilmiyor. Köyün bir kaç kilometre dışına çıkmak yasak. Ot biçmek yasak; tüm ihtiyaçlarını şehirde parayla karşılıyor köylü. Böyle bir köy düzeninin ne anlamı var? O kişiler dönüp kendilerini bu girdaba hapsedeceklerine durumları kötü de olsa şehirlerde çadırların altında kalmayı tercih edecekler. Nitekim şimdiki durum da budur. Devletin boşaltılan köyler sorununu bu şekilde ele alması yanlıştır. Köy köy olmalıdır, karakol değil. Üreten ve toprağı işleyendir köylü, silahla uğraşan değil. Eline silah verip köylüyü bu şekilde uğraştırmaya devam edersek bu işin içinden çıkamayız." (VAN)

Köy boşaltmaları sürüyor

VAN- Van'ın Gürpınar ilçesinde beş köy daha boşaltıldı. Daha önce aynı bölgede boşaltılan 12 köyle birlikte, yakın zamanda Gürpınar'da boşaltılan köy sayısı 17'ye ulaşmış oldu.

Van'ın Gürpınar ilçesine bağlı Nordız bölgesinde yer alan Rıkava (Kılıçtutan), Skünisa Juri, Skünısa Juri, Semeker ve Rınısava köyleri 18 Ağustos günü özel timler tarafından boşaltıldı. Yaklaşık 150'şer haneden oluşan köy sakinleri, Gürpınar ve Van'a göç etti. Gürpınar'ın Nordız bölgesinde yaklaşık bir ay önce de Avan, Arcun, Spindar, Sililan, Xazır, Xatyan, Dudan, Govan, Şivreş, Gevhend, Akşan ve Açkuri köyleri boşaltılmıştı. Bölgede bulunan çok sayıda köyün daha önümüzdeki günlerde boşaltılacağı öğrenildi.

Çok sayıda Kürt'ün Hıristiyanlığı seçtiğini iddia ettiler

Misyonerler aramızda

DİYARBAKIR- Hıristiyan misyonerler, Kürtleri 'hedef kitle' seçti. Güney Kürdistan'daki yoğun misyoner çalışması, Kuzey'de de yürütülüyor.

Kitap dağıtımı, misyonerlerin başlıca uğraşı durumunda. İncil'in yanı sıra çeşitli kitapları dağıtan misyonerlerin son dağıttığı kitaplar içinde İngilizce, Arapça ve Kürtçe hazırlanmış "Kürtler İçin İncil", dikkat çekiyor.

"Mizgînî Ji Bo Kurdan", Tevrat, Zebur ve İncil'in Kürtler ile ilgili bölümlerinden oluşuyor. Kürtlerle ilgili fotoğraflarla bezeli kitapta daha çok Med döneminden, Kral Dara'dan ve Arpaegos ve Astiyages'ten bahsediliyor. Kitabın sonunda bir Kürdistan haritası da bulunuyor.

Konu ile ilgili olarak görüştüğümüz misyonerler; hiç bir milliyeti küçük görmediklerini, tüm insanlara İsa sevgisini ve Hıristiyanlığı yaymayı amaç edindiklerini, kitaptaki Kürdistan Haritası'nın ise, tamamiyle dönemin coğrafyasını yansıttığını, ayrıca varolan birşeyi inkar etmenin Tanrı'yı inkar etmekle eşdeğer olduğunu ifade ettiler.

1991'deki Kürt göçünden sonra bölgeye insani yardım kuruluşlarıyla geldiklerini ve "bölgeyi Hıristiyanlığa açık bir potansiyel gördükleri için" çalışmayı tercih ettiklerini söyleyen bir misyoner, "bölgede Hıristiyanlaşan Kürtler var mı?" sorumuzu şu sözlerle yanıtladı: "Evet, insanlar tarafsız bir gözle İncil'i okudukları zaman Hıristiyanlığı daha tarafsız bir gözle, doğru bir yorumla yargılayabiliyorlar.

Bizim amacımız da bu." Kimseye 'Hıristiyan olacaksın, şu kiliseye gideceksin, evine haç asacaksın, İsa ikonu önünde mum yakıp dua edeceksin' diye bir zorlamada ve şartlanmada bulunmadıklarını ifade eden misyonerler, "Tanrı'nın sevgisine açık insanlar kendi kendilerine Hıristiyan olmak istiyorlar. Köyce, ailece, katılanlar var" iddiasında bulundular.

Misyonerlerin çalışmalarında İncil, önemli bir yer tutuyor. İlanlar ise Demokrasi gibi Kürtler'in ilgi gösterdiği gazetelere veriliyor.

Bilindiği gibi daha önce İncil'in Luka ve Yuhanna bölümleri ile İsa adlı film de Kürtçe'ye çevrilmişti.

'Eski kiliseler, eleği duvara asmış'

Misyonerler, Kürdistan'da bulunan kiliselerin işlerini kolaylaştırmadığını ve pek işe yaramadıklarını belirtiyor. Bir misyoner, konuyla ilgili olarak şunları söyledi: "Maalesef onlar 'ununu elemiş, eleğini duvara asmış' bir görüntü çiziyorlar. Daha geçenlerde Urfa'da bir kilise, cami yapılmak istenmiş. Bunun üzerine 100'e yakın imza toplanmış kilisenin cami yapılmaması için. Vali de 'bu yüz kişi her pazar günü kiliseye ibadete gidecek; yoksa kiliseyi camii yapacağım' deyince, 100 insan, kilisede ibadete gitmemek için imzasını geri çekmiş. O kilise şimdi camii... Bunların çoğu ortadoks. Biz ise protestanız ve çağdaş Hıristiyanlığın tüm insanlara göre olduğunu düşündüğümüz için buradayız."

Nerede Kürt var, orada misyoner var!

Misyonerler, uzun süredir çalışmalarını İran Kürdistanı'nda da sürdürdüklerini açıkladılar. Bir misyoner, oradaki çalışmalarıyla ilgili olarak şunları söyledi: "Şah döneminde yapılan çalışmalar verimsiz oluyordu. Bazı misyoner arkadaşlarımız ev ev gezip İncil dağıtıyorlardı. Ama bir türlü verim alınamıyordu. Ne zaman ki mollalar başa geçti, o zaman insanlar ellerinde bulunan İncil'i okuyup Hıristiyanlığı İslam adına sürdürülen rejim ile karşılaştırmaya başladılar. Ve Hıristiyanlığa kitlesel katılımlar oldu."

Sınır İçi ve Dışı Çözümler

İbrehim XELİL

"Kürt sorunu" gündemde olduğu sürece, "sorunun" çözümüne ilişkin görüş ve düşüncelerde gündemde olacaktır.. Türk devletinin "çözüm" yöntemi malum, önemli olan, doğrudan sorunun sahibi olan Kürt tarafının görüş ve yaklaşımlarıdır.

Kürt toplumu bütün geriliğine, iç dinamiklerinin, üretici güçlerinin sömürgeci devletler tarafından önemli oranda tahrip edilmesine ve bu nedenlerle de henüz kesin hatlarıyla ortaya çıkmayan sınıf ayrışımına rağmen, yine de sınıflı bir toplum olduğu ortadadır.

İşçi ve diğer emekçi kesimler başta olmak üzere tüm toplumsal kesimlerin ezici çoğunluğunun Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin içinde ya da yanında yer almaktadırlar. Politik arenada ve sorunun çözümünde birbirinden farklı bu sınıf ve katmanların farklı görüş ve yaklaşımlarının olacağını da doğal karşılamak gerekiyor. O bakımdan bugünkü koşullarda "sorunun çözümü"nü istemek yetmiyor. Bu çözümün gerçekten Kürt ulusunun temel çıkarlarıyla denk düşüp düşmediğine bakmak gerekiyor. Bu da niyetlerden ve salt hümanist duygulardan çok nesnel davranmayı öngörüyor. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin ana gövdesini, asıl gücünü ve yükünü emekçi kesimler çekmektedirler. Her şeyden önce bu kesimlerin temel şartlarını ve taleplerini ön planda tutan bir politika güdülmelidir. Yoksa bir kişi kurum yada toplumun dar kesidi, kendi çıkarlarını halkın çıkarları yerine koymayacağı gibi, kendi eğilim ve özlemlerini de halkın eğilim ve özlemleriymiş gibi gösteremez.

Bu konuda Şubat 1996'da Mehmet Şahin'in "Susmak ölümdür, şimdi Barış Silahların susması, akan kanın durması ve Kürt sorununa barışçıl adil ve siyasi bir çözüm için önlemler ve uygulamalar paketi" adlı broşürü tipik bir örnektir.

Sayın M.Şahin barış üzerine çok güzel şeyler yazıyor ve kirli savaşın neye mal olduğunu ve Kürdistan'da nelere yol açtığında güzel yazıyor. Ancak yazının devamında ve "önlemler paketinde", "sorunu" giderek bulandırıyor. Şöyle yazıyor:

"Türkiyê Odalar ve Borsalar Birliği'nce (TOBB) Prof. Doğu Ergil'ce hazırlanan rapor genel hatlarıyla Kürt halkını eğilim ve özlemlerini yansıtıyor. Buna göre Kürtlerin yüzde doksanı Türkiye dahilinde federatif veya özerk demokratik bir yapı içinde ayrımcılığa son verilerek kendilerini ifade etmek istiyor." Önce TOBB'un Prof. D.Ergil'e hazırlatmış olduğu rapora "Kürt halkının eğilim ve özlemlerini yansıtıyor" demek büyük bir gaftır. Birincisi Türk sermaye sınıfının ve sömürgeci rejimin bir kurumu tarafından hazırlatılan bir rapora kişinin kendisini bu denli kaptırması yanlıştır. İkincisi özgür ve demokratik olmayan bir ortamda, aksine kirli savaşın yok edici etkisi ve sindirme politikaları altında Kürt halkını gerçek eğilim ve özlemlerinden nasıl bahsedilebilinir? Bahsedilemiyeceği besbellidir. Bu nedenle "Kürtlerin yaklaşık yüzde doksanı Türkiye dahilinde federatif ve özerk bir yapı içinde kendisini ifade etmek istiyor" demek: tamamen etmeyen, oldukça abartılı ve kendi niyetini halkın niyetiymiş gibi gösteren bir tutumun ifadesidir.

Sayın M. Şahin üstelik bu hatalı tutumunu daha da ilerleterek; "PKK'de dahil Kürt hareketi bir bütün olarak Türkiye sınırları dahilinde barışçıl ve politik bir çözüm istiyor ve bu yöndeki istem ve taleplerini ortaya koymuş durumdalar" demek suretiyle tüm Kürt parti ve örgütleri hakkında kesin bir hükme varıyor. M. Şahin arkadaşın tüm Kürt hareketi hakkında neye dayanarak böyle bir hükme vardığını kesin bilmiyorum. Kuşkusuz kendi düşüncesine yakın görüşleri savunan Parti ve kurumlar hakkında böyle konuşabilir. Örneğin PSK hakkında böyle bir hükmü ileri sürebilir. M. Şahin ve benzeri görüşte olan Kürt hareketleri için bu düşünceler yenidegildir. Ve bunlar TOBB tarafından hazırlatılan raporlada şekillenen görüşler değildir. TOBB rapor ve daha başka nedenler bu düşüncenin kendisini daha güçlü tarzda dışa vurmasına vesile olmuştur, o kadar. Öte yandan düşüncenin (federasyon ve özerklik) Kürt hareketlerini tümü tarafından savunulan görüşler olduğuna kani değilim.

Örneğin 29 Haziran 1996 tarihinde İsviçre'nin Bern şehrinde düzenlenin "çözüm toplantısında PYSK (Kürdistan Sosyalist Birlik Partisi) adına yapılan konuşmada ve ileri sürülen görüşlerde M.Şahin'in haklı olmadığını ve yanıldığını görüyoruz. PYSK temsilcisi konuşmasında "Türkiye sınırları dahilinde" bir perspektifle sınırlı kalmadığı gibi, "sorunun çözümünde" bağımsızlık ögesine vurgu yaparak, özgür ve demokratik bir ortamda ortaya çıkacak halk iradesinin belirleyici olduğunu söylemiştir. Demek ki "Kürt hareketi bir bütün olarak Türkiye sınırları dahilinde çözüm istiyor" savı ileri sürülemez.

Bu sava ilişkin olarak, özellikle son Avrupa toplantılarında PKK'nin ortaya çıkan tutumu açısından ileri sürülebilinir. Ve Berndeki toplantıda ERNK Avrupa temsilciliği adına yapılan konuşmada bu eğilim görülmüştür. ERNK Avrupa temsilciliği adına yapılan konuşmada Bağımsızlık ögesinden hiç bahs edilmezken, "haklar federatif sistem altında yaşamak istiyor" genellemesinde bulunulmuş ve onun ötesine geçilmemiştir.

M. Şahin'in bu düşüncesi "PKDW" genel başkanı sayın Yaşar Kaya açısından bir geçerliliği ve doğruluğu vardır. Toplantı da "PKDW" adına yaptığı konuşmada; "sorun otonomi sorunu değildir, sorun Kürtlerin ve Türklerin eşitlik temelinde yaşamasıdır. Bu cumhuriyeti birlikte, beraber geliştirmeliyiz, ülkenin toprak bütünlüğünü zedelemeden sorun bununla dile getirilmelidir" demektedir.

Görüldüğü gibi, M. Şahin'in "PKK da dahil Kürt hareketi bir bütün olarak Türkiye sınırları dahilinde barışçıl ve politik bir çözüm istiyor" belirlemesini yabana atmamak gerekiyor. Ve bugün Kürt hareketi "bir bütün" olmasada, ama "bütünün" önemli oranda etkileyen , onları "sınırların dışından, sınırların içine" doğru çeken bir gelişmenin olduğunu görmeliyiz.

SICAK BİR GÜNÜN NOTLARI

Hem ağaydı, hem muhtar...

Mardin'in Hundîla köyünden zorla göç ettirildi. Köyünün hem ağası, hem de muhtarıydı... Şimdi Diyarbakır'da. "Ne ağası yeğenim? Ağalığımız mı kaldı? Ağalığımız da, muhtarlığımız da çoluk-çocuğun günde vereceği 50-60 bin liranın sırtına binmiş" diyor.

Mehmet Said ALPASLAN

Sıcak bir Diyarbakır öğlesi... Öyle sıcak ki; ısıyı Nazım'ın şiirinden fırlayıp gelmiş de ülkenin böğrüne oturmuş sanırsınız. Bu sıcaklıkta yakılan, boşaltılan köylerden Diyarbakır'da mecburi iskan eden insanlarla görüşmek niyetindeyim.

Her sabah insan yüklü traktörler kalkar kentin varoşundan. Her sabah, onlarca insan, azığını, öfkesini ve umudunu yüklenip bu güdük metropolde, tarlaya çalışmaya gidiyor. Sadece traktöre binilip gidilmez, belli yerlerde amele pazarları da kurulur ve insanlar, hayvan gibi, gücüne, kuvvetine bakılarak kamyonlara doldurulup işe(!) götürülür. Her sabah, tüm kaybedilmelere ve faili meçhullere inat, insanlar evlerinden çıkıp iş ararlar. O da tarla-tapan mevsiminde. Yoksa her mevsim bu da ele geçmez.

Amed Hali'nin çevresi doğal bir amele pazarı. Çünkü köy dolmuşları buraya yolcu getirip götürürler. Karacadağ, Mardin ve Diyarbakır İlçelerinin bileşkesi oluşmuştur Urfakapı namlı bu semtte. Kaçak tütünlerin (belli ki kaçak sohbetlere) karıldığı bir masaya selam verip yanaşıyorum. Üç yaşlı adam, yüzlerinde yaşananların izleriyle buyur ediyorlar bir "kürsi" (iskemle) uzatıp. Onlara zorla göçertilen ve köyü yakılan insanlarla ilgili bir haber yaptığımı, bu konuda bana yardımcı olup olmayacaklarını soruyorum. "Fotraf çekme, ne diyisen söleyax" diye yanıtlıyorlar. Kendilerini tanıtmakla işe başlıyorlar. En baştaki (bu sıcağa rağmen siyah ceket ve kasketini giymekte ısrar eden) Mardin'in Hundila (Eroğlu) Köyü'nden olduklarını söyleyerek başlıyor. Anlaşılan diğerlerinin adına sözcülük görevini üstlenmiş bulunuyor. Diğerleri sanki biraz aşırı saygılı. Hemen karşımdakine soruyorum:

● Adın nedir amca?

○ Evdalê Felit (soyadı yazmama konusunda daha önce kendilerince uyarıldım.)

● Ya senin?

○ Hemedê Emin

(İlk konuşan karışma gereği duyuyor.)

○ Bak yeğen, ne soracaksan bana sor. Çünkü ben onların ağası ve muhtarıydım. Hala öyle davranıyorlar ve her cevaptan önce bana bakıyorlar. Eğer yanlışlıkla kaşını çatıksa, onlar bunu "bu soruya cevap verme" diye anlıyorlar, en iyisi sen ne soracaksan bana sor, ben sana onların yerine de yanıt vereyim.

Diğerlerine bakıyorum; sanki ağalarının verdiği bu yanıttan dolayı memnunlar. Oysa ben daha çok insanla konuşup, daha derinliğine bir panorama çizmek istiyordum. Anlatacaklarının içinde mutlaka ilginç şeyler vardır ama eğer bunlar yeterli olmazsa, başkalarıyla konuşurum deyip ses almacını ağaya çevirip düğmesine basıyorum.

(Korucu) Olmak ya da olmamak, işte bütün mesele

○ Benim adım Mahmûdê Şêxmûs, Babamın adı da Şêxmûsê Mahmûd. Benim dedem ağaydı. Babam da ağaydı. Ben de ağa olarak doğdum. Hepsi keyaydı (muhtardı), doğal olarak ben de keya olarak seçildim. Mühürü daha geçenlerde teslim ettim. Tüm köylü bizim elimize, dilimize bakıyordı. Bizim ak dediğimiz (kara bile olsa) ak, kara dediğimiz de (ak bile olsa) karaydı. Biz zulümle değil, hakbilirlilik ve merhametle köylüye yardımcı olur, onlara istediği denli yardımcı olurduk. Ta ki telebeler çıktı. Biz önce kimseye yardımcı olmak istemedik. Ama 78'de bizi sevmeyen bir Kelekêli, bu telebeleri yollayıp küçük kardeşimi öldürdü.

● Kelekê mezrası ile çelişkiniz neydi?

○ Anlatması uzun ama bir kız olayı yüzünden birbirimize girmiştik ve içimizden bir kadın ve bir küçük çocuk ölmüş, onlarca yiğidimiz, yıllarca dağda mahkum gezmişti. Velhasılı kelam, kardeşim öldürülünce devlet de bize yanaşıp telebelere karşı işbirliği istedi, ama biz istemedik. Çünkü kanı kanla yıkayamacağımızı ilk kavgamızdan biliyorduk. Ardında 12 Eylül'de asker işbaşına gelince, bu Kelekêliler bu defa gidip telebeleri askerin eline vermişler. Biz de gelip yiyecek isteyen telebelere yiyecek ve elbise verdik. Biz Kelekêlilerin yaptığını bilmeden bunu yaptık. Ben de dahil olmak üzere 15 insanımız yakalandı, işkenceye düştü, ağır eziyetler gördü, hapislerde yattı.

84'ten sonra telebeler (bu defa adları gerilla olmuştu) sık sık köye gelip gitmeye başladı. Biz, düşmanımız bile kapıya gelse yardım ederiz. O yüzden onlara da yardım ettik. Her gelen benim kapıma geliyor, gönlü hoş dönüyordu. Bir zaman sonra baktık ki bizden de bir sürü genç, delikanlı gitmiş. Her gün silah sesleri geliyordu. Sonra askeri araçlar gelmeye başladı. Bizim köyümüz zaten, Mardin anayoluna 2 kilometre, Mardin'e 10 kilometre uzaklıkta. Sık sık askeri cemseler köyden geçip Şêxan, Cewzat ve Hesena tarafına gitmeye başladı. Önce kimse bizden bir şey sormuyordu. Yalnız iki defa Mardin'e çağrılıp komutan ve valiyle görüştürüldük. Bize; kim teröristlere ekmek veriyorsa ve kimin çocuğu dağa çıkmışsa adını vermemizi yoksa...

Kendi adımı mı komutanla valiye verseydim? Nasıl desem ki; valla Hemed'in çocuğu dağa çıkmış? (Burada Hemed "ağam, allah razı olsun, allah seni başımızdan eksik etmesin" diye teşekkürlerini sunuyor.)

"Bizden kimse gitmedi, kimse de telebelere yardım etmedi" dedim. Vali bir kızdı-köpürdü, dedim "eyvah, şimdi beni komandoların eline verecek"... Neyse bazı muhtarlar köylerinden isim verdiler, toplantı bitti.

Ajanlar hep aynı soydan mı geliyor?

● Valinin tepkisi sadece kızıp-bağırmakla mı kaldı?

○ Yok yeğenim, herkes toplantıdan çıkarken Vali beni oturttu. Sonra da "Bak Mahmud ağa; biz seni köyünden kimlerin dağa çıktığını, kimlerin teröristlere yardım ettiğini biliyoruz. Sizin köyde 3 tane ajanımız var. Bak, hükümet yakında koruculuk sistemini başlatacak, sen de otursun, adamların çalışır, sen maaş alırsın. Hem bu teröristler daha önce senin kardeşini de öldürmüşler. Bunları koruma. Biz dağa çıkanları tek tek biliyoruz. İşte listesi deyip önüme bir liste sürdü.

Köylüleri O'na hala ağa diyor. Ağalık kadar, muhtarlıktan oluşu da ilginç: "5-6 aydır şehirdeyim, daha geçenlere kadar mühür bendeydi. Mardin'e gidemiyorum. Buradakiler de maaşı Mardin'den aldığım için mühürü Mardin'e teslim etmem gerektiğini söylediler. Neyse, geçenlerde kavga-gürültü teslim ettim, muhtarlığı bıraktım."

● Doğru muydu dedikleri?

○ Maalesef, saat be saat doğruydu. Kim ne yapmış, ne etmiş hepsini biliyorlar. Neyse, o gün çıktım, ama içim içimi yiyor. Kim ajanlık yapıyor diye düşünüyorum sürekli. Aklıma bir isim de gelmiyor. Üstelik ben hala tarafsızım ve yardım yapmamın tek nedeni misafirperverliğimden. Güvendiğim köylüleri topladım dedim ki; "Kimin oğlu, kızı dağa gitmişse, kendine biraz daha dikkat etsin, çünkü hal û mesele böyleyken böyle."

● Ajanlar da bunların içinden olamaz mıydı?

○ Sanmıyorum. Çünkü daha sonra koruculuğu çıkardılar başımıza ve köyden sadece 3 aile koruculuğu kabul etti. Sanırım ajanlar bunlardı. Her şey güzeldi. Kimse kimseyi incitmezdi. Ne zaman ki gerilla korucuların evini bastı, sanki köyün içine bir avuç kor attılar. Bu arada telebeler, kendilerini 80'de eleveren Kelekê'lileri (3 kardeşten ikisini) öldürünce, komutan bunu bizim yaptırdığımızı iddia edip baskıyı arttırdı. Ben sık sık bağı-bahçeyi, tarlayı-tapanı kontrole giderim; bazı günler yanıma gelen insanlar, acıktığı zaman yemek için su, ekmek vb. alırlardı. Korucular devlete "bunlar gerillaya ekmek bırakıyorlar" diye rapor vermiş. Artık her gece köy basılıyor ve korucularla askerler tüm köylüyü dayaktan geçiriyordu.

● Korucular size de öyle davranıyorlar mıydı?

○ Bilmem, bana tek fiske vurmadılar. Kimbilir, belki birgün benim korucubaşı olacağımı düşünerek, belki de atalarımın şeyh soyundan gelmesinden çekindiler. Bir süre köye karakol yapmaya başladılar. Bu arada Cewzat'ta bulunan Evdalê Sahdo da koruculuğu kabul etmiş ve tüm ailesiyle korucu olmuştu. Öyle ki Diyarbakır'a belki 20 yıl önce göçen akrabalarını çağırıp onları bile korucu yaptı. İşte ondan sonradır ki zulüm başladı. Komşumuz olduğu için sık sık köyümüze baskın yapıp, ben dahil herkese saatlere işkence ediyorlardı.

● Size bir düşmanlığı var mıydı?

○ Galiba. Çünkü bu aile hep yoksulluk görmüş ve boynu bükük yaşamıştır. Bir de Kelekêlilerin akrabasıydı ve onların ölümünden bizi sorumlu tutuyorlarıdı. Artık bağa ve tarlaya gitmek yasaktı, çünkü izin gerekiyordu ve kimse Evdal'dan izin istemeye gitmiyordu, çünkü izin vermiyordu.

Göç yolları

● Peki nasıl oldu da Diyarbakır'a göçtünüz?

○ Cewzatlı korucuların dolmuşu, bizim köyün çıkışı, onların köyünün de girişinde bulunan bir mayına basıp içinde bir sürü korucu ölünce, bizim köylüden bildiler olayı. Olayın olduğu gün, bizim evin damını yapan ve beni çok seven bir kaç genç korucularca alındı ve Mardin'e götürüldü. Ben de muhtar olarak gidip onların suçsuzluklarını anlatmaya çalışınca yakalandım ve 5 gün işkencede kaldım. Mayınlama emrini benim verdiğimi itiraf etmemi istiyorlardı. 9 gün sonra bırakıldım ve valiye gidip durumu anlatmak istedim. ancak vali bana "muhtar, karar verildi; sen teröristlerin safını bırakmayacaksın. Eğer 3 gün içinde köyü boşaltmazsınız, sizinle beraber onu yakacağız" dedi.

● Peki ya köyünüzdeki korucular?

○ Onun da çaresini düşünmüşler. Köye döndüğüm zaman gördüm ki onların kadrosu da Cewzat'a verilmiş, hepsi evini Cewzat'a götürmüş. Köylüyü topladım ve olayı anlattım. Meğerse hepsinin haberi varmış. Ben işkencedeyken asker gelip onları meydan dayağına çekmiş, sonra köyü boşaltmalarını istemiş...

● Köylü ne düşünüyordu?

○ Ne yazık ki fazla düşünülecek bir şey yoktu. Ekin mevsimiydi ve ekinlerimizi biçmemize izin verilmiyordu. Üstelik bir kaç tarlamız da ateşe verilmiş, tüm emekler heba olmuştu. Ertesi gün, alabileceğimiz eşyaları, hayvanları alıp Mardin'e gitmek üzere kamyonlara doluştuk. Niyetimiz Mardin'e gitmek, yılda bir de olsa gelip bağı-bahçeyi biçmekti. Ama Mardin girişindeki askerler bizi çevirip Mardin'e girmemizin yasak olduğunu söyledikten sonra yönümüzü Diyarbekir'e çevirdik.

● Şimdi durumunuz nasıl ağam?

○ Ne ağası yeğenim? Ağalığımız mı kaldı? Hazıra dağ dayanmaz derler ya, bizde de öyle oldu. Hayvanları sattık, ha bu iş, ha o iş derken bir baktık ki elde sıfır - avuçta sıfır. Bu gördüğün adamların aileleriyle birlikte, bir avlulu evde yaşıyoruz. Her şeyimiz ortak çünkü zaten fazla bir şeyimiz yok. Bazen hayvan pazarına gidip canbazlık yapıyoruz. Ki hayvan da kalmadı artık, bazen de ne bulursak yapıyoruz. Kızlar kadınlar çapaya, pamuk toplamaya gidiyorlar. Yazın Sakarya'ya gidip fındık topluyoruz. Velhasıl rezilliğim bini bir para. Ağalığımız da, muhtarlığımız da çoluk-çocuğun günde vereceği 50-60 bin liranın sırtına binmiş.

● Sahi muhtarlık ne oldu?

○ Yahu ben de hep sorarım kendime. Ben ne muhtarlık yaptım? 5-6 aydır şehirdeyim, daha geçenlere kadar mühür bendeydi. Mardin'e gidemiyorum. Buradakiler de maaşı (hayatımda almadım ve muhtar maaşının da olduğunu burada öğrendim) Mardin'den aldığım için mühürü Mardin'e teslim etmem gerektiğini söylediler. Neyse, geçenlerde kavga-gürültü teslim ettim...

***

Çay bardakları boşalmış, tazelenmiş, tekrar boşalmıştı. Sohbet de suyunu çekmişti. Sarılı cigaralardan savrulan dumanlar, umudu ve öfkeyi üflüyordu çoğrafyanın kanayan yarasına... Belli ki oturduğumuz kahvenin her masasına ayrı bir hüzün, her kürsiye de ayrı bir macera geçmiş çöreklenmişti. Oysa anlatılanlar tıpkı Yavuz Tuğrul'un Züğürt Ağası gibi traji-komik ve hüzün doluydu. Geride binlerce yitik köy, silik bir coğrafya, ölüme ve kana kesmiş bir harita ile anlamsız bir sıcak vardı...

Gazetemize polis baskısı

ADANA- Adana polisinin gazetemiz üzerindeki baskılarine her geçen gün bir yenisi ekleniyor. Adana büro calışanımız, geçtiğimiz hafta Kızılay Caddesi'nde yürürken polislerce alıkonuldu. Arkadaşımızla büroya gelen polis ekibi, gazetemizin büroda bulunan nüshalarına el koydu. Büro çalışanımız daha sonra serbest bırakıldı.

Milliyetçiliğin tırmandırıldığı Kıbrıs'ta da suçlu yine 'bizden olmayan' azınlıklardı(!)

'Ötekiler' mi suçlu, beridekiler mi?

Kıbrıs'ı bölen işgal hareketinin yıldönümünde başlayan ve iki Rum'un öldürüldüğü olaylar ne ilkti ne de son olacak. Saatlerle ölçülür zaman aralıklarında ortaya çıkan bu olaylar da sorumlu kim? Yahudi, Ermeni ve Rumlar mı? Yoksa, miliyetçiliği tırmandırarak ömrünü uzatan devlet yönetimi içindeki yetkili yetkisiz kişiler mi?

Kıbrıs'ta yaşananlara benzer olaylarla yalnızlıkları iyice büyüyen, suçlular onlarmış gibi sunularak hedef gösterilen müslüman olmayan azınlıklara mensup kişilerle görüştük. Onlar Kıbrıs'taki çözümsüzlüğün en önemli sorumlularının, barıştan yana olmayan devlet yönetimleri, siyasi liderler ve "kraldan fazla kralcılık" yapan medya olduğunda hemfikir.

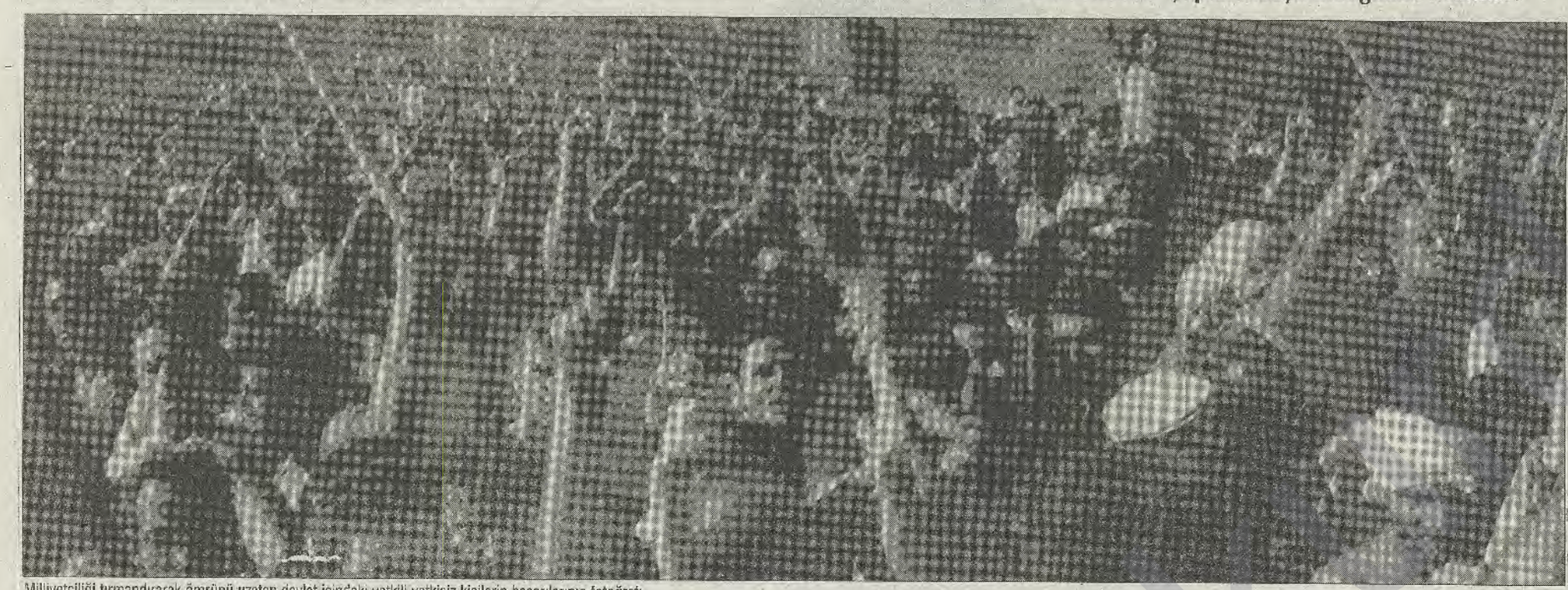

Milliyetçiliği tırmandırarak ömrünü uzatan devlet içindeki yetkili yetkisiz kişilerin başarılarının fotoğrafı.

Hatice YILMAZSOY

'Öteki' oldukları her fırsatta hissetirilen, mensup oldukları kimlik küfürmüşcesine ağızlarda dolaşan müslüman olmayan azınlıkların, iki Rum gencinin öldürüldüğü son gerginlik ortamlarında ise yalnızlıkları iyice büyür. Çünkü, gerçeği gizlemek isteyen siyasiler de, onların söylediklerini tashihsiz yazan medya da suçlunun onlar olduğunu savunur. Bütün bunlara harfiyen inananlar ve inanmak isteyenler için miliyetçiliğin böyle tırmandırıldığı dönemlerde, onlar aranan hedeflerdir.

Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, Kıbrıs'ta iki Rum gencinin ölümüyle sonuçlanan olayların kendiliğinden gelişen olaylar değil örgütlü sokak nümayişleri olduğunu belirterek, sorumlunun o ülkenin devlet yönetimi ve yetkili yetkisiz uzantıları olduğunu söyledi.

'Suçlu, devletin yetkili yetkisiz uzantıları ve medya'

Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink, iki Rum gencinin ölümüyle sonuçlanan olaylar sürerken İstanbul'da Fener Rum Lisesi'nin bombalandığını anımsatarak, "Bunlar, alışık olduğumuz şeyler. Karabağ'da birşeyler oluyor, camiden çıkanlar Ermeni Patrikhanesi'ne yürüyor. Bunun sorumlusu kim?" diye konuştu. Soruyu yanıtlarken Dink, sorumluların, ilkokuldan başlayan bir uygulama ile insanların kafasını kendilerinden olmayanın düşman sayılması yönünde işleyen devlet yönetimleri ile onun yetkili yetkisiz uzantıları olduğunu söyledi. Dink, sorumlular arasında medyanın da olduğunu vurgulayarak, "Bu insanları çok ağır kelimelerle itham etmek lazım ama, o da bize yakışmıyor. Hak ediyorlar aslında. Efendi efendi oturmasını bilsinler. Yaşam bir oyun ya da oyuncak değil çünkü. İnsan yaşamı ise hiç değil" diye konuştu. Bu nitelikteki olaylardan, o ülkelerde yaşayan azınlıkların sorumlu tutulamayacağına işaret ederek, "Bu tür olaylar nerdeyse günlük çıkarlar için kullanılıyor. Milliyetçilik bugün iyi para ediyor, iyi sermaye. Bu her ülkede böyle" dedi.

'Türkler, aşırı dozda milliyetçilik almış'

Türk halkına aşırı dozda milliyetçilik aşılandığını belirten Dink, "Bu aşılama, bir günlük olay değil. Gıdım gıdım. Maçıyla, futboluyla, siyasetçisiyle, şusuyla, busuyla veriliyor. Dozu giderek arttırılıyor. Tabiri caiz ise, halk milliyetçilik boyasıyla boyanıyor. Bu tür olaylar ise, o boyanın üzerindeki tozun alınarak cila yapılmasıdır. Birer denemedir. Halkın coşkusunu, milliyetçiliğini görmek için vesile de oluyor. Ama, çamura bir battı mı, o parıltı geçici. Esas rengi değil o, halkın. Olmamalı. Verilmiş bir renk. Yunanistan'da da korkunç bir Türk düşmanlığı var. Nereye kadar?" diye konuştu.

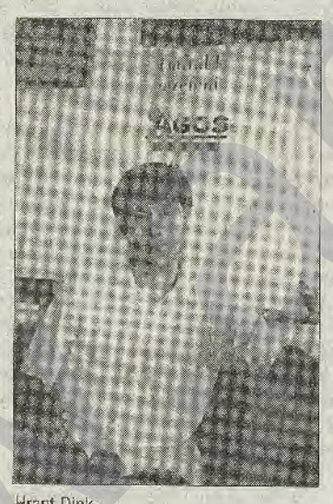

Hrant Dink

Dink, kökeninde Türk-Rum meselesi olan benzeri nitelikteki olayların ihtiyaç duyuldukça kullanılmak üzere "boza gibi pişirildiği" için sürdüğünü, ABD'nin isterse iki telefonla sorunu bitirebileceğini söyledi.

Hem Türkiye'nin hem de Yunanistan'ın bağlı olduğu emperyalist güç Amerika Birleşik Devleti'nin, isterse sorunu iki telefonla çözebileceğini belirten Dink, "Çünkü istediği zaman savaştırabiliyor, istediği zaman savaşı durdurabiliyor. İki telefonla bunu yapabiliyor. İsterse bunu bitirebilirler ama bilirmiyorlar. Güya, çözüme kavuşturmaya çalışıyor gözüküyorlar. Ama sadece gözüküyorlar, bitirmiyorlar. Boza gibi, 'Aman kalsın, pişirilsin, yeri geldiğinde kullanılır' deniyor. Yani, bunlarla arada bir oynarım diyor ve arada bir oynuyor" dedi.

'Dünya, tek Kıbrıs istiyor'

"Allah hiçbirinizi azınlık yapmasın" diyen Dink, azınlık olmanın getirdiği sorunların tüm ülkelerde aynı olduğunu vurguladı. Bu ortak sorunların yaşanmaması için yurttaşlık kavramının oturması, daha da önemlisi demokrasinin yaşam bulması gerektiğine dikkat çeken Dink, sınırları ortadan kaldıracak bir yöntem üzerinde uzlaşılarak, insanların sınırları delmeye yeltenmesinin önlenmesini istedi. Tamamen ayrılmanın mümkün olmadığını da savunan Dink, dünya konjonktürünün "tek bir Kıbrıs'ı" talep ettiğini, bu nedenle birlikte yaşamanın yollarına kafa yorulması gerektiğini ifade etti. Dink, "Kardak'ın günahı 5 keçiye çıkarılmıştı, bunun da günahı iki Rum'a" diye konuştu. Son olayları sokak nümayişleri olarak tanımlayan Dink, bunların sokak gösterileri, mitingler ya da yürüyüşlerden farklı olduğunu söyledi. Tarihte de nümayişleri komitecilerin düzenlediğini anımsatan Dink, bu hareketlerin kendiliğinden oluşan hareketler değil örgütlenmiş nümayişler olduğunu vurguladı. Daha dikkatli davranılmasını isteyen Dink, "Şurda, 3 bin tane Rum kaldı, o da gitse ne olur? Orda da 50 bin tane Türk kaldı, o da gelse ne olur? Rehineler eksilince, bitince ne olacak? Yeniden rehine alma süreci, savaş başlar. Ona dikkat etmek lazım" dedi.

Karataş: Azınlık, fazlalık görülüyor

Araştırmacı İsa karataş, Kıbrıs'ta uzun yıllardır süren çözümsüzlüğün başta gelen sorumlularının, gerçekçi bir barıştan yana olmayan siyasi liderler ve çoğu zaman "kraldan fazla kralcılık yapan" medya olduğunu söyledi.

En önemli görevleri sorunlara en mantıklı çözümleri üretmek olan siyasi liderlerin, en mantıksız çözümlere hatta çözümsüzlüğe sarıldığını belirten Karataş, farklı halk ve kültürlere düşmanlık etmenin adeta bir devlet politikası haline getirildiğine işaret etti. Böylesi ortamlarda, iki Rum gencinin ölümüyle sonuçlanan olayların meydana gelmesinin şaşırtıcı olmadığını vurgulayan Karataş, benzeri olayların tekrar olacağını söylemek için dahi olmak gerekmediğini de ifade etti. Karataş, "Halklar arasında barışı ve dostluğu istemeyen çevreler adeta medyaya egemen olmuşlar. Bu nedenle, medyanın bir kısmı Kıbrıs'taki olayları çarpıtmakla kalmıyor, hiçbir ilgileri olmadığı halde buradaki azınlıkları da hedef gösteriyor. Ve ne yazık ki 'başarılı' da oluyorlar" dedi.

Karataş, artık, azınlıkların "zenginlik" olarak değil, "kesilip atılması gereken fazlalıklar" olarak gören insanlar yetiştirildiğini belirterek, bu nedenle bazı şeyler yapmanın vaktinin geldine dikkat çekti. Karataş, yapılması gerekenleri şöyle sıraladı:

'Medyanın, ihlalleri takip edilsin'

"Gazeteciler Cemiyeti, Basın konseyi ve diğer basın kuruluşları bir komite kurmalı. Bu komite, beraber yaşayan farklı kimliklere mensup insanlara karşı yapılan incitici yayınlara tepki göstermeli ve engellemeye çalışmalı. Komite ayrıca, medya mensuplarının bu konudaki duyarlılığını arttırıcı yönde etkinlikler düzenlemeli. Başta iktidardakiler olmak üzere, tüm parti başkanları ve diğer siyasetçiler, yüzyıllardır birlikte yaşayan değişik ırk ve dine sahip insanları incitmekten vazgeçmeli.

Milli Eğitim Bakanlığı, okul kitaplarında yer alan diğer din ve ırklara ilişkin yanlış bilgileri kaldırmalı, bu yayınlar aracılığıyla şimdiye kadar rencide ettiği insanlardan özür dilemeli.

Diyanet İşleri Başkanlığı da, devletin trilyonlarını, diğer dinlere hakaret ve iftira dolu kitaplar bastırarak harcamamalı. Bütün personel ve imamlarını iyi bir şekilde yetiştirmeli, çünkü "Yahudileri, Ermenileri, Rumları kahrıperişan eyle Yarabbi" diye dua ettirmekle halkların kardeşliği sağlanamaz."

Bali: Milliyetçilik ortak 'rahatsızlık'

Yazar Rıfat N. Bali'nin, Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs Rum kesiminin ortak bir "rahatsızlığı" olduğunu belirterek, Türkiye'deki ortamı milliyetçi bir girdab ve paranoya hali olarak tanımladı. Bali, "Ortamı sakinleştirmesi gereken siyasiler de, bu davranışlara destek verdi. Bu Türk toplumunun çok ciddi bir şekilde rahatsız olduğunu gösteriyor. Aynı rahatsızlık Yunanistan ve Kıbrıs Rum kesiminde de görülüyor" dedi.

Rıfat N. Bali, son olayların hem Türk tarafı hem de Rum tarafı açısından onaylanacak hiçbir yanı olmadığını vurgulayarak, fanatizm düzeyine çok çabuk erişen milliyetçiliğin, Türkiye, Kıbrıs Rum kesimi ve Yunanistan'da ne denli elverişli ve istismara açık bir alan olduğunun da gözler önüne serildiğini söyledi. Bali, "Yunanistan ve Türkiye'nin birbirlerini iyi tanıdıklarına kuşku yok. Her iki ülkede de 'bayrağın' kutsal, erişilmez ve dokunulmaz olduğunu da bilmeyen yok. Hal böyle iken, açıkça tahrik edici davranışlara yer verilmesi, Kıbrıs Rum kesiminde önder konumda olan kişilerin gençleri teskin edici davranışlarda bulunmamaları anlaşılır gibi değil. Sonuç çok acı, iki genç insan öl(dürül)dü" dedi.

Bali, Kıbrıs Türk kesimince, silahsız bir kişiyi etkisizleştirebilecek onca yöntem varken, bilinçli olarak bir insanın öldürüldüğünü ve sonra da bunun yapılabilecek tek davranış olduğunun iddia edildiğini anımsatarak, aynı sözlerin Türkiye'deki siyasiler tarafından da teyit edilmesini "aklın ve sağduyunun alamayacağı şeyler" olarak nitelendirdi.

'Türkiye'de, paronaya hali hakim'

Türkiye'deki ortamı "milliyetçi bir girdab ve paranoya hali" olarak tanımlayan Bali, ortamı sakinleştirmesi gereken siyasilerin ise, bu davranışları desteklediğine belirtti. Bunun Türk toplumunun çok ciddi bir şekilde rahatsız olduğunu gösterdiğini savunan Bali, aynı rahatsızlığın Yunanistan ve Kıbrıs Rum kesiminde de görüldüğünü belirtti. Bali, "Askere alınan Rum gençlerinin 'Türk kanı içecekleri'ne' dair yemin etmeleri, şayet doğru ise, başka bir çılgınlığın ömeği. 'Kana kan, dişe diş, göze göz' Sanki ortaçağların din savaşları ortamındayız" diye konuştu.

Toplumun iyileşeceğine dair bir emare görülmediğini ifade eden Bali, bunun daha da şiddetleneceği yönündeki buluguları görmek içinse günlük gazetelere bir bakmanın yeterli olduğunu vurguladı.

Bali, "Ölenlere çok yazık. Aynı adada komşu olarak yaşayan ancak, kendi siyasilerinin kışkırtmaları sonucunda aralarına kan davaları sokulan insanlara çok yazık" dedi.

(İSTANBUL)

'TARİHTEKİ NAMUSSUZLUK'

Hrant Dink

"Kıbrıs meselesinin kökeni Türk- Rum, Türk- Yunan meselesidir; Yüz sene önce, Yunanistan'ın Osmanlı'dan koparak kendi devletini kurma sürecidir. Her iki tarafta da ulusallaşma süreci yaşanmıştır. Türkiye'de Türkleşme, Yunanlılarda da kendi ulusal bağımsızlıklarını kazanma süreci [illegible] arzularına kavuştular, bağımsızlaştılar. Tabi ki, ayrılma süreçlerinde sorunlar hemen çözülmüyor. Yok şurası senindi, yok burası da benimdi. Kavgalar, patırtılar da yaşanıyor. Ayrıca, ayrılmanın bir bedeli de vardı. Bu insanlar sınırları çizilmiş bir şekilde yan yana yaşamıyorlardı. Öyle olsa kolay. Burdan burası senin, burdan şurası benim dersin iş biter. Bu insanlar içiçe girmiş bir şekilde, birarada yaşıyorlardı. Nihayet Lozan da bile, bence tarihin en namussuz maddelerinden biridir bu, mütekabiliyet denen bir tabir kondu. Öztürkçesi, bana sorarsanız rehineliktir. Her iki ülke de, kendi ülkesinin içinde belli azınlıkları, karşı taraftan azınlıkları, rehine statüsünde tuttular. Bu son 70 yıllık tarihte de, hem o tarafta hem bu tarafta canı sıkılan acısını hemen elindeki rehineye iki tokat, üç tokat atmada buldu. O ülkede de oldu, bu ülkede de oldu. Bugüne gelindiğinde, Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunlar hiç geçmiştekinden farklı değil, bitmemiş. Ege, adalar, karasuları, Kıbrıs ve azınlıklar sorunu devam ediyor. Çözüme ulaştırılmamış."

Turistler, PKK'li olarak gösterildi

HAKKARİ- Yüksekova ilçe sınırından pasaportlarıyla giriş yaptıktan sonra Yeniköprü'deki kontrol noktasında askerler tarafından gözaltına alınan İran'lı turistler basına PKK'li olarak yansıtıldı. Yüksekova'dan giriş yaptıktan sonra Hakkari yakınlarındaki Yeniköprü üzerindeki kontrol noktasında Hakkari'den pasaportlu da olsalar giriş- çıkış yapmanın yasak olduğu gerekçe gösterilerek askerler tarafından gözaltına alınan 28 İran uyruklu turist Van Emniyet Müdürlüğü'ne götürülüp 20 Ağustos'ta tutuklanarak cezaevine götürülen İran'lı turistler iki saat sonra serbest bırakıldı. Türkiye'de seyahat etme izni verildiği halde tutklanan turistler, yetkililer tarafından basına "Van'da 28 PKK'li tutuklandı" şeklinde yansıtıldı. TRT-1 haber bülteninde de turistler PKK'li olarak lanse edildi. Serbest bırakılan İran'lı turistler "Türkiye, turizminin geri kalmasından yakınıyor. Turistlere böyle davranırsa elbette geri kalınır. Türk askeri bir anda bizi terörist kabul ederek gözaltına aldı. Günlerce emniyette kalıdık. İyi muamele gördük diyemeyiz. Fazla birşey de söylemek istemiyoruz. Ama burada olup biten bazı şeyleri daha iyi anladık" şeklinde konuştular.

"Kan Emiciler"

Rojen GERNAS

SHP-DYP ve CHP-DYP koalisyon hükümetlerinin Başbakanı ve son hükümet olan REFAHYOL Hükümetinin Başbakan yardımcısı ve Dışişleri bakanı Tansu Çiller Hanım'ın, Türk-İş Başkanı Bayram Meral ile görüşmesinde sarfettiği sözlerdir.

Aslında; Çiller bazı sözleri bilerek sarfediyor. Ona göre çalışanlar, sadece karın tokluğuna çalıştırılmalı, herhangi bir sosyal hak ya da demokratik hak kesinlikle verilmemelidir.

Çiller hanfendi; Dünya'yı üreten, ancak bunun nimetlerinden yararlanamayan emekçilere karşı, toplumun diğer katman ve kategorilerini kışkırtıyor.

"Kan emici" çalışmayan, üretmeyen ve başka varlıkların sırtından geçinen tüm varlıklar için kullanılır.

Halk arasında; faizci, zorla ve karın tokluğuna insan çalıştıranlar için kullanılıyor.

Emekçilerin hiçbiri kan emici değil, olamazda . Birincisi; onlar bizzat çalışır,üretir. İkincisi; kimseyi çalıştırmadıkları gibi patronlar, toprak kapitalistleri ve ağalar tarafından çalıştırılırlar. Üçüncüsü; özel mülkiyete sahip değiller.

Durum bu iken Çiller neye dayanarak bunu söylüyor. Aslında bunun bir çok sebebi var.

Bu görüşmede işçi ve emekçilerin para istememesi için daha baştan yolu kapatmak istiyor. Tartışma ortamı yaratarak toplumu işçilerle karşı karşıya getirmek istiyor.

Bacı ile Hoca'nın ortaklığının temel sebeplerinden birisi Tansu bacı ve Hoca'nın kan emiciliklerinin ortaya çıkması değil midir?

"Bacı'mızın ve "Hoca'mızın mal varlıkları, örtülü ödenek ve Mercümek olaylarını açığa çıkması bu meşum koalisyonu doğurdu.

Eee, insaf şimdi. Bacı bu kadar fedakarlık yapsın, koalisyonu kursun, "baldırı çıplak" işçilerde kalkıp para istesin, olacak işmi. Bunun kitapta yeri olur mu?

"Saygıdeğer" Bacımız cebinde Amerikan pasaportu, titri ise Başbakan veya yardımcısı. Emekçilerle görüşmesi bile büyük fedakarlık. Ama bizleronu anlayamıyoruz.

Çiller "hanımefendi" bunu ilk defa söylemiyor. kamu çalışanları, ekonomik demokratik hakları için sokağa döküldüğünde, "Ben halkın parasını memura yedirmem", işçiler haklarını istediğinde bu sefer "Ben halkın parasını işçilere vermem" diyordu. Köylü ürününe iyi fiyat veya destekleme istediğinde "Ben halkın parasını köylüye yedirmem" diyordu.

Dikkat edilirse Çiller bu sınıf ve katmanları halk olarak görmüyor. Onun halk kavramında; sanayiciler, tüccarlar, müteahitler, bankacılar, spekülatörler vardır.

Emekçiler haddini bilmeli öyle ikide bir para filan veya hak hukuk istememelidir.

Kürtler'e çakıltaşını nasıl vermiyorsa, çalışanlara da metelik vermez! Aklınızı başınıza alın, uçuran-Çiller'i sakın kızdırmayın.

Birkaç sorumuzu da yanıtlayı verirse çok memnun oluruz.

- Çiller Amerikan pasaportunu nasıl, hangi yolla aldı?

- Türkiye'deki mal varlığı ve mücevher, döviz gibi diğer servetinin toplamı ne kadardır? Bunu nasıl elde etmiştir?

- Kendisi çalışan bir "kan emici"nin kızı olarak bu varlığa nasıl ulaşmıştır?

- İstanbul Bankası olayı nasıl oldu? Uçuran - Çiller bunda nasıl yararlandı?

- Çiller hanımefendi'nin Yeniköy'deki yalısının değeri ne kadardır. Kendi deyimiyle "kan emici" olan işçiler- emekçiler tüm hayatları boyunca, hiç yemeden, içmeden alacakları para ile Yeniköy'deki Villanın yanında geçebilirler mi?

- Hoca-Bacı koalisyonunun tüm sataşma ve karalamalara karşı nasıl kurdunuz?

- Mal varlığınız gündeme geldiği zaman tüylerin niçin diken diken oluyor?

Çiller gerçek kan emicinin kendisi ve temsil ettiği sınıf olduğunu çok yi biliyor.

Halkımızın arasında yaygın olan bazı tekerlemeleri burada dillendirelim;

Şalvarı şaltak osmanlı,
Eğeri kaltak osmanlı,
Ekende yok, biçende yok,
Yiyende ortak osmanlı.

Yönetim açısından da "Süleyman Nasif Musul'a oldu vali, Veyl halimize ahali"

Benzetmeleri cuk diye oturuyor.

Tüm çalışanları, işçileri, emekçileri, demokrat ve yurtseverleri "şanlı bacı"yı protesto etmeye çağırıyorum.

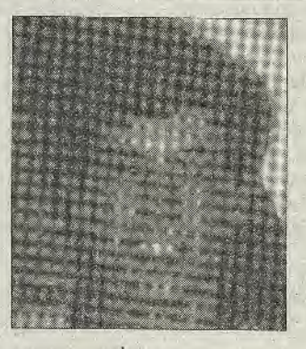

Ali Haydar Göçer

Üyemiz Ahmet Göçerin abisi
Ali Haydar Göçer'in
şehit oluşu nedeniyle
Ahmet Göçer
ve ailesine
başsağlığı diliyoruz.

Cıvata Kurd. Almanya

DEMOKRATİK BARIŞ HAREKETİ PARTİLEŞİYOR

'Türkiye' soyadına ön isim takılacak

"Adlarımız farkı, soyadımız Türkiye" sloganıya kendisini tanıtan Demokratik Barış Hareketi (DBH), 31 Ağustos günü Ankara'da düzenleyeceği bir şölenle partileşme kararını resmen açıklayacak.

Ankara 19 Mayıs Stadyumu'nda öğle saatlerinde başlayacak şölene 50 bin kişinin katılmasını planlayan DBH yöneticileri, örgütlenme çalışmalarında olduğu gibi, Stadyuma izleyici ve katılımcı doldurma konusunda da kesenin ağzını açtı. "Alevi partisi" imajıyla hareket eden DBH, ücreti "nakden" verilecek minibüs ve otobüs arayışına başladı.

Geçtiğimiz hafta DBH tarafından verilen "Türkiye Ankaraya geliyor" başlıklı ilanlarda "78 ilden" şölene gelecek olan partilileri taşımak için otobüs firmaları ve minibüs işletmecilerinden araç istendi. İlanda, otobüs firmaları ve minibüs işletmecilerine "nakden" ödeme yapılacağı duyuruldu.

Bilindiği gibi, aylar öncesinden örgütlenme çalışmasına girişen DBH, örgüt çalışmasında yer alacak kadrolarına bina parası ile ücretsiz araç dağıtmıştı. Öte yandan geçtiğimiz ay boyunca DBH, özellikle ilerici basın organlarına iki tam sayfa ilanlar vermiş, daha çok muhaliflerin izlediği yerel tv ve radyo kanallarında da söz konusu ilanı yine yüksek ücretlerle yayınlatmıştı. Bir bildirge şeklinde hazırlanmış ilanlarda "Biz Türkiye'yiz... adlarımız farklı, soyadımız Türkiye!.." sloganı özellikle vurgulanmıştı. İlanlarda, klasik kemalist yaklaşım göze çarparken, Kürt sorununda somut bir çözüm önerilmeksizin, dile getirilenlere "Türkiye Barış Projesi" denilmişti.

Muhalif çevrelerce "Alevi baronları" olarak nitelendirilen DBH kurmaylarının söz konusu harcamalarının kaynağı merak edilirken, hareketin ileri gelenlerinden Ali Haydar Veziroğlu, harcamalar için kendi bütçesinden kaynak ayırdığını iddia etmişti.

Ayrıca, söz konusu hareketle CHP'nin önde gelen küskünü Murat Karayalçın arasında irtibat olduğu iddia edilmiş, ancak Karayalçın bunu yalanlamıştı. Fakat, Ankara kulislerinden sızan haberler, DBH ile Karayalçın arasında dirsek teması olduğunu ortaya koyuyor. Bu arada, Alevi kitlesinin ilk günlerin tersine, DBH'ya gittikçe soğuk baktığı da gözlemleniyor. Geçtiğimiz hafta "DBH, Alevilerin sırtından tezgahlar planlama peşinde" diyen bir grup DBH'lı hareketten ayrıldı.

DBH kurmayları ise "Alevi partisi" nitelemesini reddetmeye devam ediyorlar. Çoğu muhalif çevre ise 'sosyaldemokrat' partilere geleneksel bir eğilimi olagelmiş büyük orandaki Alevi seçmenin, SHP ve CHP'nin iktidar ortağı olduğu dönemlerde Alevileri hedef alan baskı ve katliamlar nedeniyle bu partilerden uzaklaştığını; Alevi seçmenin arayışının HADEP ya da diğer sol kanallara akmasını önlemek için, rejimle uzlaşan kesimlerin DBH'yı 'alternatif' olarak ortaya çıkardıklarını ısrarla vurguluyorlar.

Türk medyası kutlama haberlerini çarpıttı

KDP 50'nci yılını coşkuyla kutladı

Ergün ŞEN

SELAHADDİN- Irak-Kürdistan Demokrat Partisi (KDP), geçtiğimiz yıl 50'nci yılını geçtiğimiz hafta Güney Kürdistan'da düzenlenen törenlerle kutladı. KDP ve YNK arasında var olan ateşkesin bozulma eşiğinde olduğu bir dönemde yapılan kutlamalarda halkın üzerindeki tedirginlik, süikast söylentileri ve alınan olağanüstü önlemler dikkati çekiyordu. Kürdistan'ın dört parçasındaki siyasi parti temsilcileri (İ. KDP, PYSK, PKK, SKSP-Suriye) kutlamalar esnasında oradaydı.

Kutlamalara ilişkin Türkiye'de medya plazalardan yayılan haberler ise, çarpıtılmış ve kasıtlıydı. Osman Öcalan'ın kutlama törenlerine katılması ve KDP PKK ilişkileri ileKDP peşmergelerinin düzenli orduya geçişteki kıyafetleri üserine yapılan spekülasyonlar, Türkiye'nin gündemi haline getirilmeye çalışıldı. Konuyla ilgili gerçekleri şöyle özetleyebiliriz:

Osman Öcalan törenlere KDP'nin davetlisi olarak değil, önceki KDP-PKK çatışmasında arabuluculuk görevini üstlenen Davut Dağıstani'nin konuğu olarak gelmedi. Osman Öcalan ile Mesut Barzani, tören sırasında hiç biraraya gelmedi. Bu gerçeğe rağmen Osman Öcalan, Mesut Barzani'nin şeref konuğu olarak yansıtıldı!

Türkiye'den kutlamalar için alındığı bildirilen askeri elbiseler ise, çok öncelerden; federe yönetim başlangıcında ve düzenli orduya geçiş sürecinde alınan elbiselerdi, fakat medya bunu aniden hatırlamayı tercih etti! Güney Kürdistanlı güçler, sözkonusu haberlerin "Türkiye ile KDP arasında gerilim yaratma politikası" olduğunu belirtiyorlar.

***

Yaklaşık bir hafta süren kutlamalar boyunca Selahaddin ve Dehok'ta Kürdistan tarihine ilişkin çeşitli panel ve söyleşiler yapıldı, kültür merkezleri açılışları gerçekleştirildi, şiir ve müzik dinletileri izlendi.

Törenlerden bir görüntü. (Üstte.) Mesut Barzani, gazilere madalya takıyor. (Sağda.)

KDP'nin ve Kürdistan'ın diğer parçalarından gelen temsilcilerin toplu katılımıyla, Barzan'daki Mustafa Barzani'nin mezarı ziyaret edildi.

Son gün olan 16 Ağustos'ta ise Selahaddin'de kapanış törenleri vardı. Mesud Barzani, Mustafa Barzani ile savaşan gazilere 50. yıl kutlamalarından dolayı madalya verdi ve daha sonra halkı selamladı.

Yurtdışından gelen kutlama mesajlarının okunması, askeri geçit, halka yemek dağıtılması ve KDP'nin davetlisi olarak gelen ünlü Kürt ozanı Şivan Perwer'in yüzbin kişilik konseriyle kutlamalar sona erdi.

Kıbrıs Kıbrıslılarındır

Hatice YAŞAR

60'lı yılların sonunda Gazi Eğitimde okumaya başladığımda bir kaç yıllık komünist idim veya öyle sanıyordum. İlk derse girdiğimde sıramın üstünde "Kıbrıs Kıbrıslılarındır" diye bir slogana rastladım. Bizim okul devrimcilerin elindeydi dolayısıyla bu sloganın bize ait olması gerekiyordu ama kafam son derece karışmıştı. İzmir'de denize döktüğümüz (!) "Kahpe" Yunan'ın; Enosis, Megola idea gibi yayılmacı emellerine karşı zavallı Türk devleti yedi düveli karşısına alarak Kıbrıs'taki bir avuç Türkü korumaya çabalarken, bu garip slogan da nereden çıkıyordu. Daha sonra öğrenecektim ki bu sloganı yazanlar Kıbrıslı Türk öğrenciler idi. Bir Türkün bunu yazabilmesini ise en azından nankörlük olarak telakki ediyor ve zaten Türkçeleri de bir garip olan Kıbrıslı Türklerle arama bir mesafe koymaya çalışıyordum.

Çok geçmeden bela kapıma dayandı. Bizim okulun çok sevdiğim DEV-GENÇ başkanı Ali'nin sevgilisi Kıbrıslı Hatice ve arkadaşlarıydı bu sloganı savunanlar. Fazla zaman almadı Hatice'yi ve diğer arkadaşlarımıe gerekcelerini benimsemem; İngilizlerin boyunduruğu altında olduğu müddetçe Kıbrıslı Türklerin tüm çabalarına rağmen Türk devleti bunlara yardım bazında parmağını bile oynatmamıştı. Ne zaman ki Rum ve Türküyle birlikte Kıbrıslılar, bağımsızlıklarını dünyaya dayatmışlardı; işte o zaman Yunanistan'ı bilmem ama Türk devleti hami kesilmiş ve 74 işgalinin yollarını hazırlamaya başlamıştı. Sonuçta Enosis değil ama birilerinin Viyana kapılarında kursaklarında kalan büyük imparatorluk hayalleri depreşmişti.

7 yaşımızdan itibaren "Türküm, doğruyum..." andları eşliğinde beynimize işlenen resmi tarih; Kürtler meselesinde olduğu gibi Yunan-Rumlarla ilgili de tarumar oluyordu. Çok geçmeden gördük. Kıbrıslı Türklerin; Türk devletinin işgalci emelleriyle ilgili kuşkuları doğrulandı. Mavi gömlekli Karaoğlan Kıbrıs'ı işgal etti ve bu güzel adayı, yerli halk açısından büyük bir zındana çevirdi. İşgal sırasındaki katliamlar,kadınlara tecavüz bir yana uçak ve gemilerle taşınan ganimetlere, benim yaşımda olan herkes şahittir. 74'ten itibaren Kıbrıs'ın bir kesimi Türk devletinin yeni sömürgesi oluyordu. Ve bu yeni sömürgeden sadece Rumlar atılmıyor, Kıbrıslı Türkler de her fırsatta kaçıyorlardı.

Fatih Altaylı Hürriyet'in 17 Ağustos tarihli avrupa baskısında Kıbrıslı ev sahibi Türklerden şikayet ediyor. "Bunlar İngilizce konuşuyor, bizleri sevmiyor ve yeterince milliyetçi değiller" diyor. (Altaylı'ya sabah kalktığında kapısının önünde bir Türkmenistan veya Azerbaycan -ikiside Türk- bayrağı görsen bu bayrağı sever misin diye sormak gerek)

Altaylı'nın görüşüne bir yığın Türk milliyetçisi de katılıyor. Kendi tecrübemden de biliyorum Kıbrıslı Türkler; -bir avuç işbirlikçi dışında- bu yeni davetsiz misafirleri hiç ama hiç sevmiyorlar ve hatta işgalci adediyorlar.

Londra'da büyük bir Kıbrıslı Türk komünütesi var. Sadece 74 işgaliyle birlikte adaya yerleşen Türklerden değil memleketlerine yerleşen biz Kürtlerden bile nefret ediyor ve "bizim ülkemizde ne işiniz var?" diyorlar. Haklılar.. İşgal Ordusu eşliğinde bu güzel adada işimiz ne?

Doğanın bir hediyesi olan güzel Kıbrıs malesef bir kez daha kana boyandı. Hem de, Sirtaki eşliğinde güzel şarapların içileceği ve yumuşacık Akdeniz sularında serinleneceği bir mevsimde. Ülkesini çok seven ve işgalcilere "yeriniz burası değil" demek isteyen iki güzel genç gömüldü aşk tanrıçası Afrodit'in köpüklerinden oluştuğu söylenen Kıbrıs'a. Türk halkının artık yeter demesi gerekiyor. Ordular her milletin vergisi ile yaşar. Sokaklarda yaşayan her dilencinin azukasının önemli bir bölümünü, milli ordu denen gudubet yer. Ben, kendi memleketim itibarıyla şimdiden ilan ediyorum; özgür memleketimde, Kürt milli ordusuna 5 kuruş vergi vermeyeceğim. Kürt milli ordusundan nefret edeceğim hep. Çünkü her milletin tarihinde binlerce kez ispatlandığı gibi milli olduğu iddia edilen ordular bir avuç egemenin hizmetinde ve alınteriyle beslendiği halkın ise karşısındadır. Tek ve başlıca görevi öldürmek olan ordunun ilk düşmanı bizzat kendi halkı daha sonda da üstünlük sağlamak istediği komşularıdır.

Her insan ve halk kendi kendini korumaya muktedirdir. Yeter ki siyasi sınıf onların öz savunmalarını engellemesin.

Bu nedenle bir kez daha "Türk halkı sizin adınıza her gün yeni katliamlar işliyor, ne zamana kadar susup suç ortağı olmaya devam edeceksiniz? " demek istiyorum. Ben mazlum bir halkın bir ferdi olarak; ileride kendini bana mal etmeye niyetlenecek Kürt "milli" ordusu dahil tüm ordulara "kışlanıza, evinize ve hala becerebiliyorsanız bir şeyler yapmaya yönelin" diyorum. Askerlik öldürmek çalıp-çırpmak demektir ve bunların hiçbiri sanat değildir. Sadece barbarlıktır.

Türk devleti ve bayrağı bir süre daha Kıbrıs'ta kalırsa; sadece Rumlar değil ama Kıbrıs'lı Türkler onları atacak. Kıbrıs'lı Türkler haklı. Kıbrıs, kıbrıslılarındır ve tüm işgalciler bir an önce çekip gitmeli bu memleketten.

HABER ANALİZ

Kıbrıs'taki gelişmeler, özel savaş ve Kürt sorunu

Cemal ÖZÇELİK

Kıbrıs'ta iki Rum gencin ölümüyle sonuçlanan olaylardan sonra, Kıbrıs sorunu tekrar gündeme geldi. Ne var ki Kıbrıs sorunu yıllardır hep Türk Yunan ilişkileri çerçevesinde ele alınarak meselenin gerçek boyutları halklarımızdan gizlenmektedir. Türk-Yunan karşıtlığı temelinde şoven bir propoganda aracılığıyla Türkiye kamuoyu uyutulmakta ve böylelikle Kıbrıs'ta oynanan oyunlar hasır altı edilebilmektedir.

Kıbrıs'ta yaşanan gelişmelere girmeden önce şunu açıkça belirtmek gerek; Kıbrıs Türk halkının da Rum halkına eşit bir statüde kendi kaderini belirleme hakkına sahip olmasından yanayız. Bu hak Kıbrıs Türkleri için tartışılmaz bir haktır. Ama ilan edilen bağımsız devlete rağmen (KKTC) Kıbrıs Türk halkının gerçekten de kendi kaderini belirlediği ve bağımsız olduğu söylenebilir mi? Hayır.

Hayır, çünkü Kıbrıs'ın Kuzey kesimi 22 yıldır Türk ordusunun işgali altındadır. Türk devleti Kıbrıs Türk halkını ve kendi eliyle kurduğu kukla devleti himaye etme adı altında bu ülkenin iktisadi, toplumsal, siyasi ve diplomatik yapısını tam olarak kendisine bağımlılaştırmıştır. TC Kıbrıs Türklerini Rumlardan "kurtararak" Kuzey Kıbrıs'ı kendi yarı-sömürgesi haline getirmiştir. Bir yarı sömürge ne kadar bağımsızsa, bağımsızlığını ilan eden KKTC de o kadar bağımsızdır(!)

Türkiye Lozan'ı ihlal ediyor

Lozan Antlaşması'nı adeta kutsallaştırarak her fırsatta bu antlaşmaya bağlılığını ilan eden ve yine buna dayanarak Kürt halkının ulusal haklarını inkara kalkışan TC, büyük bir pişkinlikle Lozan'da Kıbrıs'ın statüsüne ilişkin alınan kararları ihlal ediyor.

İsmet İnönü başkanlığındaki Türk delegasyonu (ki bu delegasyon sürekli olarak kendisini Türklerin ve Kürtlerin ortak delegasyonu olarak lanse ediyordu) 1923'te imza attığı Lozan Antlaşması gereği Kıbrıs adası üzerindeki tüm iddialarından vazgeçerek burayı ingiltereye bırakmıştı ve İngiltere de İkinci Dünya savaşı'ndan sonra adadan çekilerek bağımsız bir Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasına izin vermişti. Tüm dünya devletlerinin meşru gördüğü ve muhatap kabul ettiği yönetim, Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'dir.(*)

Ama Türkiye burayı tekrar denetimine almak için fırsat kollamaktan hiç bir zaman geri durmadı; Kıbrıs'lı Rumların Türk kesimine yönelik bazı yanlış uygulamalarını koz olarak kullanıp, işgal için gerekli bahaneyi yaratacak provokatif faaliyetler geliştirmeye başladı. İstihbarat birimleri aracılığıyla Kıbrıs Türklerini silahlandırıp, halklar arası bir çatışma ortmını yarattı. Türk istihbarat birlikleri, bazen sanki Rumlar yapıyormuş gibi sahte operasyonlarla bizzat masum Türk ailelerine yönelik hunharca saldırılarda bulunarak işgaline "haklı" gerekçeler oluşturmaya çalıştı. Ve olaylar doruğa tırmandırıldıktan sonra da TC, bir kurtarıcı edasıyla ortaya çıkıp K.Kıbrıs'ı işgal etti. Ve burada kendisine bağlı kukla bir yönetim kurdu.

Türkiye bununla da yetinmeyip K.Kıbrıs'ı kendi siyasi haritası içine almak için, "serbest dolaşım", "ortak pazar", vb. adlar altında çeşitli önlemler almaktadır. Son olarak Ecevit'in savunduğu K.Kıbrıs'ın TC'ye bağlı özerk bir yönetime kavuşturulması fikri de, aslında K.Kıbrıs'ın Türkiye'nin bir iç sömürgesi haline getirilmesi planlarını ifade ediyor. Geçmişte nasıl ki Hatay çeşitli entrikalarla Türkiye'nin bir ili haline getirildiyse, Kıbrıs'a da aynı oyun oynanmak isteniyor.

Özel Harp Dairesi ve Kontr-gerilla üssü Kuzey Kıbrıs

Bilindiği gibi (4 Nisan 1952'de) NATO'ya üye olduktan sonra, diğer NATO ülkelerinde olduğu gibi, Türkiye'de de sözde yabancı işgale (Sovyet işgali) karşı sivil savunma işlevi görecek bir özel savaş örgütü olan Seferberlik Tetkik Kurulu (STK) adında bir örgüt kuruldu (27 Eylül 1952). Bu örgütün adı daha sonraları Özel Harp Dairesi (ÖHD) olarak değiştirildi.

Kural dışı bir savaşı yürütmek üzere kurulan bu örgütün, "vatansever"sivillerden oluşturulması planlanan yeraltı unsurlarının konumu kanuni bir statüye sahip olmadığı gibi, bu örgüte bağlı "özel ordu" birimleri yasal sınırların dışında yer almaktadır. Başka bir deyimle bu güçler yaptıklarından ötürü yasaya karşı sorumlu tutulamazlar.

Fakat sözde dış işgale karşı sivil mukavemet gücünü oluşturacak bu birlikler, daha çok ülke içinde gelişen sosyal ve siyasal gelişmelere karşı bir set oluşturma ve şehir-kır gerilla hareketlerini imha etmeyi hedefleyen kontr-gerilla hareketleri tarzında örgütlenmişlerdir. ABD'nin teorisini oluşturarak dünyanın değişik bölgelerinde uygulama safhasına geçirilmesi için gerekli yöntemleri geliştiren bu örgütlerin baş düşmanı da hiç kuşkusuz emperyalist güçlerin 'barutun icadından sonra bulunan en tehlikeli silah' olarak tanımladıkları ulusal kurtuluş savaşlarıdır.

ÖHD'ye bağlı yeraltı grubunun, FM-31 (Field Manuel-31)-Türkçe'ye ST-31(sahra Talimnamesi- 31) olarak çevrilen - Amerikan kontrgerilla örgütünün talimnamesine uygun olarak , kasaba ve küçük köylere kadar uzanan geniş bir istihbarat ağı ile sabotaj ve cinayet birimleri aracılığıyla adam öldürmekten sabotaja ve sahte operasyondan yalan haber yaymaya kadar çeşitli faaliyetlerde bulunduğunu biliyoruz. (Bilgi için bakınız: Talat Turhan, Özel savaş, Terör ve Kontrgerilla, S.23)

İşte bu kontr-gerilla faaliyetlerini örgütleyip yöneten ve MGK'ye bağlı olan Özel Harp Dairesi, 1974'teki Türk işgalinden sonra Kuzey Kıbrıs'ı önemli bir üs haline getirdi. ÖHD ve buna bağlı olarak çalışacak olan özel birlikler Kıbrıs'taki üslerde ve eğitim kamplarında yetiştirilerek faaliyetlere hazırhale getirilmeye başlandılar. ÖHD'de sorumluluk üstlenecek askeri komutanın bir dönem için Kıbrıs'taki Türk işgal birlikleri komutanlığına atanması da uygulanan teamüller arasındadır.

Türk devleti, her yıl kendi ırkçı-şoven propagandasının etkisinde bıraktığı yüzlerce, hatta binlerce genci K. Kıbrıs'taki eğitim kamplarında eğiterek birer kontr-gerillacı ve tetikçi haline getirmektedir. Bu "ülkücü" gençlerin bir kısmına üniversitede eğitim görme olanaklarını sunarak, daha üst düzey istihbarat faaliyetleri içinde kullanmak üzere hazırlamaktadır. Kıbrıstaki üniversitelerde kolayca kayıt yapturan bu fanatik gençler, bir-iki yıl sonra usulsüz yatay geçişlerle Türkiye'deki üniversitelere nakillerini yapabilmekte ve buralardan yine torpille mezun olarak akademik kariyere sahip birer özel savaş elemanı olmaktadırlar.

Bu son olaylarda sınıra doğru yürüyen Rum gençleriyle çatışmaya giren "ülkücü" gençlerin bir kısmı özel olarak bu olaylar için Türkiye'den getirilmiş olsalar da, aslında bir çoğu Kıbrıs'taki eğitim kamplarından toplanıp, bizzat çatışmaları ve Rum gençlerine karşılık vermeleri sağlanmıştır. Gazetelerin de açık açık yazdığı gibi saldırı emrini Türk birlikleri komutanı Hasan Kundakçı vermiştir.

Kamuoyu Hasan Kundakçı'yı 1995 Mart'ında TC'nin 35 bin kişilik (resmi rakamlara göre) bir kuvvetle Güney Kürdistan'ı işgal eden "Çelik Operasyonu" birliklerini yönetmesinden tanır. Bu operasyonlar için Kıbrıs'tan getirtilen H.Kundakçı, Türk birliklerinin geri çekilmesinden sonra tekrar Kıbrısa gönderilmişti.

Kıbrıs'a atanan komutanların geleceği "parlak" olur. Zirveye tırmanmaları için önlerindeki tüm engeller devlet tarafından bir bir temizlenir. Aynı şekilde bugün KKTC'nin cumhurbaşkanlığını yapan Rauf Denktaş'ın, "Kıbrıs direniş hareketini" başlatmak için Türkiye'ye gelerek dönemin Cumhurbaşkanı Cevdet Sunayla görüştüğü ve ÖHD aracılığıyla Kıbrıs'a silah ve "vatanperver" elemanlar soktuğu bilinmektedir. Özel Harpçi R.Denktaş, TC eliyle cumhurbaşkanlığına kadar yükseltildi ve bugün de bu görevini sürdürmektedir.

Kıbrıs sorunu Kürt sorunuyla bağlantılı

"Kürt sorunu"nun son 20 yılda kapsamlı bir şekilde gündemleşerek devletin temel sorunlarının başında yer alması, kontr-gerilla faaliyetlerine hız kazandırdı. "Kürt sorunu"nu bir terör sorunu olarak ele alan TC, bu sorunu bertaraf etmek için MGK'ye bağlı ÖHD'nin aracılığıyla bir özel savaş başlattı. Yukarıda andığımız kontr-gerilla faaliyetleri içinde yer alan tüm uygulamalara başvurularak, Kürt halkı teslim alınmaya çalışıldı. (**)

Ve bu faaliyetler de çoğunlukla Kıbrıs'taki üslerde özel olarak yetiştirilen uzmanlar aracılığıyla uygulama safhasına konulmaktadır.

Bu yönüyle K. Kıbrıs bugün TC'nin her türlü kirli oyunlarını tezgahladığı ve bunları gözlerden uzak bir şekilde örgütlediği bir "arka bahçe"'ye dönüştürülmüştür.

Türkiye genelindeki insan hakları ihlalleri sorunu ile Kürdistan'da kontrgerilla faaliyetlerinin giderek yoğunlaşması sorunu, Kıbrıs Sorunu'nun adil bir şekilde çözülüp Rum ve Türk toplumlarının her türlü dış etkiden bağımsız bir yaşam elde edememeleriyle yakından bağlantılıdır.

Türk ordusu adanın kuzeyindeki işgalini sona erdirip buradaki gizli tezgahlarından vazgeçmemesi halinde, Türkiye'deki demokrasi, insan hakları ve bunların doğal bir parçası olan Kürt ulusal sorunu daha karmaşık ve sancılı bir hale gelecektir. Çünkü Kuzey Kıbrıs, Türkiye ve K. Kürdistan'da yaygınlaşan devlet terörüne "cephe gerisi" sağlayan ve siyasi ortamın sürekli gerginleşmesi üzerinde etki yaratan bir bataklığa çevrilmiştir. Bu bataklığın kurutulması -bire bir çözüm anlamında olmasa bile- Türkiye'deki tüm diğer sorunlar gibi "Kürt sorunu"nun çözümü yolunda da önemli adımların atılmasına katkı sağlayacaktır. (***)

Bu yüzden, Kıbrıs Sorunu adil bir şekilde çözüme kavuşturularak, adadaki her iki halkın da kendi geleceklerini özgürce tayin etme hakları garantiye alınmalı ve kalıcı bir barış ortamı sağlanmalıdır. Atılacak bu adımların önündeki en büyük engel olan Türk işgal birlikleri adadan çekilmeli ve Birleşmiş Milletler aracılığıyla bölgenin tam güvenliği sağlanmalıdır.

(*)Bu cumhuriyet iddia edildiği gibi Türk kesiminin haklarını inkar etme temelinde kurulmamıştır. Türkler de yönetimin eşit ortağı olarak kabul edilerek ulusal hakları Anayasal güvence altına alınmıştır. Buna göre başkanı Rumlardan, yardımcısı da Türklerden seçilen iki toplumlu üniter bir devlet öngörülüyordu.

(**)Bu uygulamalarda ÖHD'ye egemen olan anlayışı yansıtan Dairenin eski başkanlarından ve eski MİT görevlisi emekli Tümgeneral Cihat Akyol'un 1971'de Silahlı Kuvvetler Dergisi'ne yazdığı bir yazıda şunlar söyleniyor: "Mukavemetin en verimli tohumunun zulüm olduğu bilinmelidir. Bazen Gayri Nizami kuvvetlerin bu gerçeği bile bile sahte operasyonlarla halkın mukavemet cephesine iltihakına çalışılır. ... Halka mukavemetçilerden ayırmak için sanki ayaklanma kuvvetleri yapıyormuş gibi, mücadele kuvvetlerince zulme kadar varan haksız muamele örnekleri ile sahte operasyonlara başvurulması tavsiye edilir." (Akt., Talat Turhan, age s.68)

(***)Kıbrıs Sorununun çözümü, aynı zamanda "Kürt sorunu"nun çözümü için de bir emsal teşkil edecektir. Aynı topraklar üzerinde yaşayan iki halkın özgür ve eşit birlikteliğini esas alacak barışçıl bir çözümü bile yetersiz görerek, 17O bin kişilik Türk nüfusu için kendi güdümünde "bağımsız" bir K.Kıbrıs dayatan T.C'nin, 2O milyonluk Kürt nüfusu için ulusal-kimlik hakkını bile çok görmesi, açık bir iki yüzlülüğün ifadesidir.

Ali Haydar Göçer

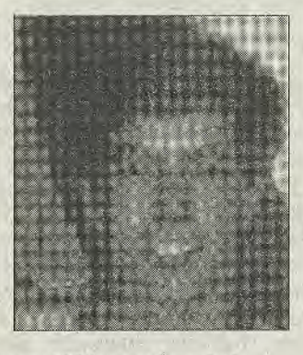

08.-Ağustos 1996 günü İstanbul Bahçelievlerde T.C.'nin kolluk güçlerinin düzenledikleri bir operasyonda yaralanıp, hastahane de şehitlik mertebesine ulaşan, arkadaşımız Ahmet Göçer'in abisi Ali Haydar Göçer için; Ahmet Göçer ve ailesine başsağlığı diliyoruz.

PYSK
Köln Taraftarları

Kuzu kurda teslim!

Uluslararası Olimpiyat Komitesi Başkanı Samaranch, Franko diktatörlüğünün 40 yıllık sadık bir hizmetçisiydi; faşist üniformalar giymiş, "Hitler selamı" vermişti

SAMARANCH'IN ALBÜMÜNDEN

Samaranch General Franco ile.

Faşist üniforma içinde meclis üyeliği andı içiyor. (Franco soldan ikinci)

1967'de faşist subaylar ile bir törende.

Olimpiyat halkalarını taşıyan Alman savaş gemileri.

Rojda ÇELİKEL

1996 Atlanta Olimpiyatları nihayet sona erdi. Belleklerde kalanlar; bombalama eylemi, dayanılmaz sıcaklık ve son derece kötü tekniksel alt yapı. Olimpiyat oyunlarının ticari yönü, daha önceleri ROJ sayfalarında işlenmişti. Spor uzmanları, olimpiyatların neden Atlanta'da yapıldığı sorularını sormaya başladılar. Çünkü Atlanta ne coğrafik ne de iklimsel açıdan bu derece büyük bir spor olayına uygun değildi. Ama herhalde Atlanta Oyunları boşuna "Coca Cola Oyunları" diye adlandırılmamıştı!

Dünya ticari şirketlerinin bu oyunlardan korkunç para kazandıkları bir gerçek. Peki ama olimpiyatların sahibi kim? Olimpiyat belgelerinin 11. maddesi şöyle: "Olimpiyat oyunları sadece Uluslararası Olimpiyatlar Komitesi'nin (UOK) malıdır. UOK, oyunlarla ilgili her şeyin telif hakkına sahip olup özellikle onların kurumlar, kullanım, yayın ve kopya hakları UOK'a aittir."

Bütün dünya Nazi ve faşistlerden kurtulmaya çalışırken, "eski" bir faşist başkanlığındaki Uluslararası Olimpiyat Komitesi onlara kucak açıyor ve koruyor. Samaranch'ın 40 yıllık hizmetkarlığını yaptığı Franco yüzünden yaşam hakkı bulamayan İşçi Olimpiyatları'nın yaşatılması, belki de şimdiki olimpiyatlara verilebilecek en iyi cevap.

UOK, 2 kral, 3 diplomat, 4 avukat, 7 asker, 8 politikacı ve 38 patron dahil toplam 106 üyeden oluşuyor ve Olimpiyat oyunlarının nerede yapılacağı, hangi dalları içereceği gibi konularla ilgili bütün kararları alıyor. Komite'nin sadece 7 kadın üyesi var. UOK üyeleri arasında Fransa'dan Coca Cola Direktörü, İsrail'den NBC-TV Yönetim Kurulu üyesi, Coca Cola'nın Afrika Direktörü, Visa yetkilisi ile Kanada'dan bir Adisas yetkilisi de bulunuyor. Komite'nin başkanlığını da Juan Antonio Samaranch isimli 76 yaşındaki bir İspanyol yürütüyor. UOK resmi belgeleri, Komite Başkanı'nı tanıtırken, kendisinden "banker, Barcelona'daki yerel yönetimde aktif ve İspanya'nın Psikolojik Eğitim ve Spor Ulusal Delegesi" diye bahsediyor. Samaranch'ın bu özelliklerinin karşısındaki tarihlere daha dikkatli bakıldığında, Hitler ve Mussolini ile ittifak içinde olan ve ölüm tarihi 1975'e kadar İspanya'ya kan kusturan General Francisco Franco'nun diktatörlüğü zamanına rastladığı anlaşılır. Olimpiyatların şefi Samaranch, Franco diktatörlüğünün 40 yıllık sadık bir hizmetçisiydi; o da faşist üniformalar giymiş, "Hitler selamı" vermişti!

Bir gencin çırpınışları

Berlin'de yapılan ve "Hitler Oyunları" olarak da adlandırılan 1936 Olimpiyatları, savaş için eğitilen bir nesil genç faşist için ilham kaynağıydı. Hitler ve Mussolini'nin pilotları Barselonya'yı General Franco kuvvetlerine teslim oluncaya dek bombaladıklarında, genç faşistlerden biri olan Samaranch, yardımını esirgemedi. Genç faşistler grubunda aktif ve İspanyol hükümet ordusundan asker kaçağı olan Samaranch, yeni kahramanlara kucak açmak için sabırsızlanıyordu. Yeni yönetim, 6 milyon Katalonyalı'nın gururu olan Barcelona Futbol Kulübü'nü ve daha sonra Real Madrid'i hakimiyetleri altına almışlar ve Barcelona Futbol Kulübü'nü bütün muhaliflerden temizlemişlerdi. Samaranch da Espagnol takımına üyeliğini yazdırmıştı ama daha çok parlamak ve Falange Partisi'ndeki 'Mavi Gömlekli' generallerin dikkatini çekmek istiyordu. 1951'e kadar babasının tekstil sektöründen kendisine kalan maddi imkan ile spor yönetimine atılan Samaranch, Barcelona'da İspanya'nın zaferler kazandığı Buz Pateni Dünya Şampiyonluğu'nu organize etti. Buz patenindeki başarı Samaranch'ın politik amaçlarına hizmet ediyordu ama Franco diktatörlüğü altında yoksulluktan kıvranan kitlelerin acısını dindirmemişti. Franco'nun askeri birlikleri 1951'de Barcelona halk ayaklanmalarını bastırdı. Bu arada Samaranch "hevesli grev kırıcılığı" sayesinde ismini gizli polis dosyalarına yazdırmayı başarmıştı.

Samaranch, bunun Mavi Gömlekliler'in kendisini Belediye Meclisi'ne atamasına (seçimler yasaktı) yeterli olduğunu düşünüyordu, ama yanılıyordu. Mavi Gömlekliler, onun "çok ve değişken kız arkadaşlarına" kızmışlardı. Ama Samaranch umudunu kırmamıştı. Bu sefer Barcelona'da Akdeniz Spor Festivali'ni organize etti ve artık 30 yaşlarındaki Samaranch, Belediye Meclisi'nde spor sorumluluğuna getirilmişti. Yerel Falange Partisi merdivenlerinden yavaş yavaş yükselen Samaranch, Madrid'teki Mavi Gömlekliler'e "sizi kollarımı uzatarak selamlıyorum" imzalı mektuplar göndererek ne kadar iyi bir faşist olduğunu anlatmaya çalışıyordu; Samaranch 1966'da "rejime büyük zaferler getirmek ve fiziksel sporu kontrol etmek" ile görevlendirildi.

"% 100 faşist"

Mavi Gömlekliler aynı zamanda İspanya Olimpiyat Komitesi'ni kontrol ediyorlardı. Samaranch 1968'de Meksika'daki İspanya takımının liderliğini yürüttü. Atletlere "biz İspanyollar'ın, daha kudretli ve kuvvetli bir ırk haline geldiğimizi bütün dünyaya göstermelisiniz" diyordu Samaranch. İspanya'nın Meksika'da kötü bir oyun sergilemesi yüzünden Franco rejimi, Samaranch'ı parlamentoya ve Katalanya'nın seçilmemiş yerel hükümetinin başına gönderdi. Samaranch, Franco'nun 1975'teki ölümüne kadar "%100 bir faşist" olduğunu söylüyordu.

Faşizm, spora dair büyük iddialar ve üstün erkek sportmen yaratma sevdasına rağmen İspanya'ya hiç bir şey vermedi. Mavi Gömlekliler'in 6 Olimpiyat sürecinde yönetimde olmaları sırasında İspanya, çoğu ordu veya zenginler tarafından oynanan spor dallarında 1 altın, 2 gümüş ve 1 bronz alabildi. Finlandiya, Yeni Zelanda ve İrlanda gibi daha küçük uluslar bile daha çok ödül aldılar. Samaranch'ın faşist yoldaşları iktidardan düşürüldükten sonra İspanya'nın Olimpiyat kaydı iyileşti. Franco'suz İspanya, 5 Olimpiyat Oyunu'nda toplam 16 altın, 15 gümüş ve 8 bronz kazandı. Samaranch, sportmenlerden oluşan bir ulus yaratamamıştı ama daha sonraları dünya sporunu yönetecekti.

Ve UOK üyeliği

Samaranch, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (UOK) üyeliği için çok uğraştı; zamanın UOK Başkanı aşırısağcı Amerikalı Avery Brundage'a sık sık mektuplar gönderiyor, kendisinden Komite'ye alınması için ricada bulunuyordu. Bir mektubunda, Amerikalılar'ın "zeka, çalışkanlık ve Olimpiyat sevgisini" övüyor, diğerinde "kendimi sizin kişiliğinize ve şöhretli çalışmalarınıza adayacağım" sözünü veriyordu.

Samaranch ve eşi Bibis'in Avery Brundage'ın eşini sahildeki yazlıklarında ağırlamaları ve Brundage'ın aşırı sağcı düşüncelerinin Samaranch'ınkilerden o kadar da uzak olmaması, dostluklarını pekiştirdi. General Franco'nun da açılışında bulunduğu UOK'un 1965 yılı toplantısının Barcelona'da yapılması Samaranch için kaçmaması gereken bir fırsattı. Samaranch'ın 100.000 dolarlık para yıkama suçunun ortağı olduğu söylentilerine aldırmayan Brundage, 1966'da O'nu Komite'ye aldı.

Samaranch, kendi faşist yoldaşlarından farklı olarak Franco'nun günlerinin sayılı olduğunu biliyordu. İspanya, Portekiz dışında Batı Avrupa'da burjuva demokrasisiyle yönetilmeyen tek ülkeydi. Franco'nun batması ihtimalini gözönünde bulunduran Samaranch, gemi değiştirmek istiyordu. Kendi çağdışı ve totaliter düşüncelerine ters düşmeyen ortamı nerde bulabilirdi?

UOK'u tümüyle kontrol altında bulunduran Brundage, yeni üyeler seçip keyfi kararlar alıyordu. Samaranch, Franco'nun İspanya'sından pek farklı olmayan böyle bir ortama taşındıktan sonra kendisini çok rahat hissetti. Samaranch'ın siyasi geçmişi, faşist ve Nazi bir gelenekten gelen yaşlı bir üyenin 2 yıl önce ölmesi sonucu boşalan yere seçilmesini kolaylaştırmıştı.

"Kutsal birlik"

Yıllarca faşizme hizmet etmiş olan Samaranch'ın kullandığı literatür de bu süre zarfında şekillenmişti. İspanya'daki bütün kuruluşlar -kraliyet, politika, kilise, endüstri ve işçiler- köleler gibi itaata zorlanmıştı. Franco ve borazanları bu sistemi "kutsal birlik" diye adlandırıyorlardı. Bugün Samaranch da UOK Başkanı olarak sık sık olimpiyat hareketini "birliğe" çağırıp, UOK, uluslararası spor baronları ve ulusal olimpiyat komitelerinin "kutsal birliğini" dile getiriyor. Tabii ki kendi önderliğinde...

"Yahudi ve Mason icadı"na faşizm ilgisi

Hitler iktidara gelmeden önce olimpiyatları "Yahudi ve Masonlar'ın icadı" ilan etmişti ama oyunlardaki propaganda değerini görünce yumuşamaya başladı. Modern olimpiyatların mucidi Fransız aristokrat Baron Pierre de Coubertin, Nazi değildi ama Hitler ideolojisi ile ortak bir temeli paylaşıyordu; ikisi de fiziki mükemmelliğe sahip beyaz erkeği yüceltiyordu.

Olimpiyatlar 1936'da Nazi Almanyası'na verildiğinde, Almanlar, sonraları işgallerde önemli bir rol oynayan kayakları gösteride kullandılar. UOK, olimpiyatları Alman savaş mekanizmasına dönüştürmüştü. Olimpiyatların sembolü olan 5 halkanın kullanım hakkı bile Alman deniz güçlerine verildi.

UOK anti-demokratik

UOK Başkanı Samaranch, Lillehammer Kış Olimpiyatları için Norveç'e gittiğinde kendisi ile ilgili hiç de olumlu düşünmeyen bir kamuoyu ile karşılaştı. Norveçli bir gazetenin yaptığı bir ankete göre Samaranch'a çok olumlu bakan Norveçlilerin oranı % 1, daha az olumlu bakan % 6 ve çok olumsuz bakanların oranı % 58. Hitler'e karşı aktif bir mücadelede bulunan Norveç halkı, bir faşistin UOK Başkanlığı'nı yürütmesini kabul edemiyordu. Lillehamer Olimpiyatları Başkanı Gerhard Heiberg bile "demokrasinin yokluğu ve Komite üyelerinin seçiliş şekli, UOK'u çok değersiz kılıyor" diyordu. Kış Olimpiyatları'nın yapıldığı bölgeye yakın bir kilisede papaz olan Oyvind Segedel, kilisenin yayın organında şöyle yazıyordu: "Norveç halkının büyük bir çoğunluğu, UOK'un eski bir İspanyol faşistin liderliğinde, kendi kendilerini seçen bir yığın ihtiyar tarafından yönlendirildiğinin farkındalar".

Norveç'in Olimpiyat Komitesi üyeleri, Paris'teki UOK kongresinde Samaranch'ın demokratik reformlar ile ilgili bütün tartışmaları yasaklamış olması nedeniyle, susturuldular.

UOK, Nazi ve faşistleri koruyor

İtalya Olimpiyat Komitesi, ülkelerinin Mussolini'nin faşist partisinin 3 eski üyesi tarafından temsil edilmelerinden şikayetçiydiler ama boşuna. Çünkü sözkonusu 3 üye, vatana ihanet şüphesiyle 6 ay hapis yatan aristokrat bir Fransız UOK üyesi tarafından savunuluyordu. Komite'nin 1951 toplantısında Hollanda ve Belçika'lı üyeler, Nazi kökenli bir asker olan Karl Ritter von Halt'ın komiteye alınmasını şikayet ettiler. Norveç'in 1952 Oslo Kış Olimpiyatları için kendisine vize vermediği Karl Ritter von Halt,

Yerel Falange Partisi merdivenlerinden yavaş yavaş yükselen Samaranch, Madrid'teki Mavi Gömlekliler'e "sizi kollarımı uzatarak selamlıyorum" imzalı mektuplar göndererek ne kadar iyi bir faşist olduğunu anlatmaya çalışıyordu; Samaranch 1966'da "rejime büyük zaferler getirmek ve fiziksel sporu kontrol etmek" ile görevlendirildi.

sonraları Komite'nin Önderlik Kabini'ne seçildi.

Olimpiyat Oyunları, büyük şahsi çıkarlar sağlayan bir Komite, bu Komite'nin tepesinde oturan "eski" bir faşist ve atletleri hizmet veren birer memur gibi kullanan büyük şirketler tarafından yönetiliyor. Bugün olimpiyatlar ticari amaçlar için kullanılıyor ve fatura, oyunları televizyonlardan seyredip o anlık heyecanı yaşamaktan başka bir kazancı olmayan kitlelere vergi şeklinde ödettiriliyor.

Atlanta'da binlerce ev tesislerin inşası için boşaltılıp yerle bir edildi ve hemen hemen tümü siyah olan binlerce evsiz insan ya kameralardan uzaklaştırıldılar ya da hapishanelere atıldılar. Bütün dünya Nazi ve faşistlerden kurtulmaya çalışırken, "eski" bir faşist başkanlığındaki Uluslararası Olimpiyat Komitesi onlara kucak açıyor ve koruyor.

Samaranch'ın 40 yıllık hizmetkarlığını yaptığı Franco yüzünden yaşam hakkı bulamayan İşçi Olimpiyatları'nın yaşatılması, belki de şimdiki olimpiyatlara verilebilecek en iyi cevap.

"Halkaların Lordları" isimli kitabı ile olimpiyat gerçeğini su yüzüne çıkaran İngiliz gazeteci Andrew Jenings, 1994'te Samaranch tarafından mahkemeye verildi ve 5 günlük hapis cezası ve 1000 dolarlık mahkeme masrafı ile cezalandırıldı. Yukardaki bilgiler, Jenings'in "Halkaların Yeni Lordları" kitabından alınmıştır.

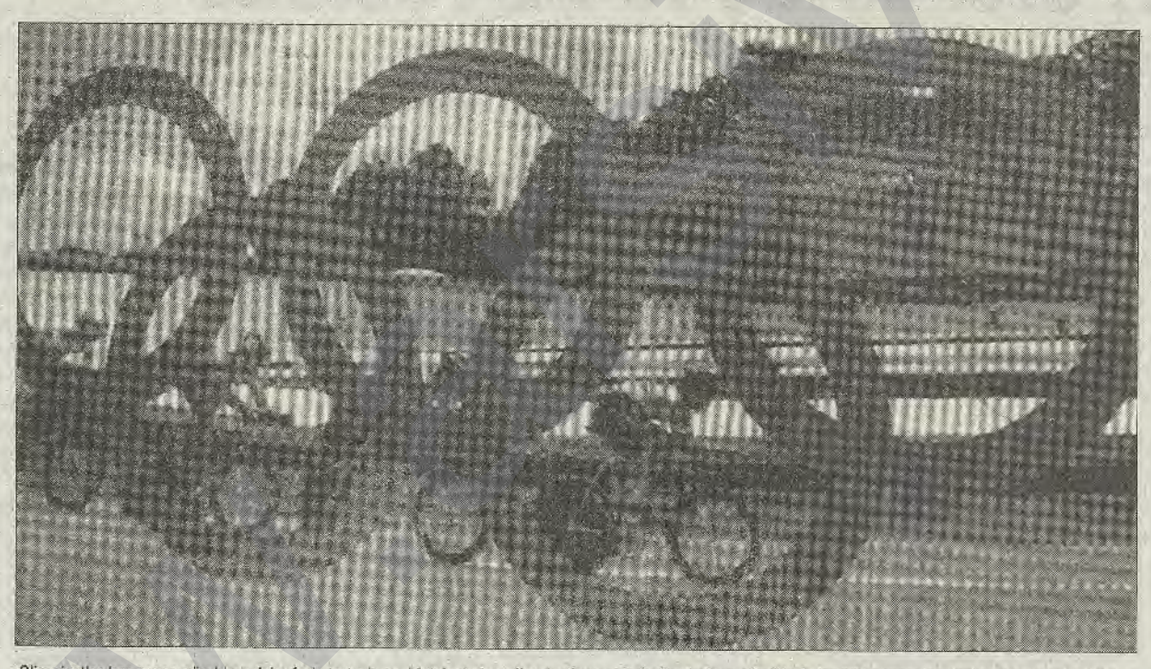
Olimpiyatlar her geçen gün biraz daha fazla tartışılıyor. Metalaştırılan olimpiyatların şefinin Franko'nun gözdelerinden biri olması ise, tartışmaları alevlendiriyor.

TARİHTEN BİR YAPRAK

İşçi Olimpiyatları

Olimpiyatların burjuvazi tarafından kullanılmaya çalışılması ve amacından saptırılmasına her zaman tepki gösterildi. Fakat bu tepkilerin en büyüğü, İşçi Olimpiyatları'nın düzenlenmesi oldu. Berlin Oyunları ve ardından patlayan savaş, UOK'un en büyük rakibini ortaya çıkarmıştı. 1890'larda Courbert ve onun aristokrat arkadaşlarını korkutan uluslararası işçi sınıfı hareketi, şimdi daha da büyümüştü. İşçi hareketi, "Burjuva Olimpiyatları"na alternatif olarak çok daha büyük, gerçekten de evrensel ve kendilerine ait olan spor festivallerini başlattılar. İşçi Olimpiyatları'nın ilk yarışmaları kadınlar dahil herkese açıktı. Paris Olimpiyatları'ndan 1 yıl sonra, 1925'te 150.000 insan Frankfurt İşçi Olimpiyatları'nda hazır bulundu. 6 yıl sonra 100.000 işçi atlet Viyana'daki festivalde toplandı. İşçiler 1936'da Barcelona Anti-Nazi Oyunları için toplandılar ama Franco İspanya hükümetine karşı isyan çıkarınca oyunlar iptal edildi. UOK'a rakip olan İşçi Oyunları böylece ölmüş oldu.

TC Doğuya Bakacak mı?

Seyda ALPŞEN

TC Başbakanı ve Refah Partisi başkanı Necmettin Erbakan'ın İran'dan başlayan Doğu seferini politika ile ilgili her siyasi küme tercüme etmeye çalışıyor.

Türk siyasal tarihi adeta yeniden gözden geçiriliyor.

Refah Partisi ile ilgili analitik öngörüler enflasyonu var.

Refah Partisi şahsında siyasal islam Türk siyasal tarihinde belki de ilk defa bu kadar gündemleşiyor. Refah Partili yöneticiler şaşkın, ürkek, korkulu, sevinçli tavırlar sergiliyorlar. The Economist ve CNN "Türkiye doğuya bakıyor" başlıklı haberler yapıyorlar.

Gerçekten öyle mi?

Türkiye doğuya mı bakıyor, ya da bakabilir mi?

Doğudaki şey'lerin kümeler halinde ifade edilmesi insanın toplumsallaşmasıyla başlayan en eski tanımlama biçimi olmalı.

20. yy matematiğinin temel basamağını Alman matematikçinin "kümeler kuramı" oluşturuyor. Alman matematikçi işlemlerin sağlıklı yapılması için kümelerin tanımlanmasının net olmaları gerektiğini söylüyor. siyasal ifadeler için de küme tanımlanması önemli. Siyasal hayata müdahale etmeye çalışan politik gruplar hedeflerine göre dost ve düşman, ittifak yapılacak ve yapılmayacak kümeler oluştururlar/ararlar. Bazen bu kümeleşmelerde kimin, kiminle ilişkisi olduğunu kestirmek zordur. Kümeleşmenin arka planını okumak politika yapıcılarının en önemli uğraşıdır.

Soğuk savaş yıllarından '90'lara kadar, Dünya üzerinde devletlerin kümeleşmelerini analiz etmek kolaydı. İki karşıt dünya ve bunlar arasında bölgesel çıkar, siyasal iktidar ve ekonomik yönelimlerine göre birini diğerine tercih eden vardı. Ortadoğu'da bu iki dünyanın kamplaşmasını ayırtetmek, haritalamak gibi politik coğrafya ile ilgili herkesin ortak sonuçlar çıkarmasını doğurabiliyordu. Bir tarafta NATO, ileri kolu TC, İsrail, Suudi Arabistan, sonradan Mısır, Ürdün, önceleri İran, vs, diğer tarafta Sosyalist Blok, Irak, Suriye, sonraları İran (İran aslında Şah yıkıldıktan sonra devlet düzeyinde gerçek siyasal kümeleşmeye ulaşamadı. '90'lı yıllarda islamcı radikalizmin bölgedeki yükselişi İran'ı güçlendiren bir faktör oldu) önceleri Mısır Libya vs...

Bu ikili kümelenmeye karşılık Arap dünyasının petrol boykotu, 1975'te Baas'lı Irak ile Şah'lı İran'ın Kürt hareketini boğmak için anlaşmaları, Kıbrıs ve Ege ile ilgili Yunanistan ve TC çatışmasını ve ABD'nin Türkiye'ye uyguladığı ekonomik ambargoyu hatırlamak gerekiyor.

Uluslararası politikada genelde ve ekonomik politik çıkarlara göre konuşlandırılmış kümeleşmelerle bölgesel sorunlardan dolayı oluşan kümeleşmeler her zaman çakışmıyor. Diğer deyişle dünya düzlemindeki kamplaşmanın siyasal resmi, bölgesel düzlemde her zaman aynı resmin yansıması olmuyor. Dolayısıyla ekonomik ve politik "rasyonellerle" üretilen "istikrar teorileri" bölgesel gerginliklere, tarihsel güç ve çıkar çatışmalarına çarpıp işlemez hale gelebiliyorlar. Tüm bunlar o ülkelerin kendi işlerindeki siyasal iktidar çatışmaları ve kaygılarla birleşince ortaya bölgesel krizler çıkıyor.

Krizler güçle çözülüyor. Tersinden gücü olmayan krizi çözemiyor. T.C. '80'li yıllardan sonra Kürt Sorunu"nun panzehiri olarak islamı görüyor. Kürdistan'da örgütlenmesi devlet eliyle güçlendiriliyor.

Devlet geleneğidir. Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin karşısına her zaman islam kardeşliği motifi çıkarılıyor. Fakat esas sorun sosyalizmin yenilgisiyle onun argümanlarını kullanan siyasal islamın Türkiye'de örgütlenip iktidara sahip siyasal güç olmasıyla başlıyor. Siyasal islam şahsında Refah Partisi devletin temel yönelimine karşı olmadığı mesajını hem temel güç, gerçek iktidar Milli Güvenlik Konseyi (MGK)'ne hem de Batı ve ABD'ye vermeye çalışıyor.

Mevcut koşullarda Refah Partisi Türkçü islam anlayışının yerine islamcı Türk anlayışını yerleştirmeye çalışıyor. İslamcı Türk anlayışı ümmet anlayışına dönüşme tehlikesi taşısa da MGK, DYP destekli REFAHYOL hükümetini kurdurarak TC'nin bunalımlarına çözüm arıyor.

Türkiye'de hükümete aday ya da hükümet olan tüm siyasal partiler karşısında devasa bir ekonomik kriz ve bu krize kaynaklık eden Kürdistan Sorunu'nu buluyorlar.Hemen hepsinin ilk yaklaşımları "tartışılmalıdır", "radyo tv. olabilir", "federasyon", "Bask modeli", ile başlarken geleneksel inkarcı, askerci çözüme çarpıp parçalanıyor. Refah Partisi de aynı sorunu yaşıyor. Sorunun tek "çözümü" var şiddet ve elbette dörtlü zirve.

Suriye, İran ve Irak'ın dörtlü çözüme yanaşmaları mevcut koşullarda mümkün görünmüyor. Bu üç devletin de "Kürt Sorunu"nda Kürt devleti çıkmasını istemedikleri açık. Ancak her birinin diğeri ve batılı devletlerle olan çelişkileri ellerinde Kürt kartına sahip olmanın getirdiği avantajlarla dengeleniyor. Ayrıca bölgedeki Kürt dinamiği ve uluslararası koşullarda Kürdistan sorunu'nun - anlaşsalar da-dörtlü taarruzla çözümünü güçleştiriyor. Her üç devlet de Kürdistan sorunu'ndan en fazla korkan devletin TC olduğunu görüyor. Kaldı ki gerçekten de Kürdistan sorunu şu an en fazla ekonomik ve politik olarak TC'ye zarar veriyor. Bu zarar TC'yi ABD'ye rağmen İran'a, Suriye ve Irak'a köklü tavizler vermeye götürebilir mi? Bunu zaman gösterecek. Ancak mevcut durum TC'yi cami ile kilise arasına yerleştirmiştir. Bunun uzun sürmesi REFAHYOL hükümetinin ömrünün kısalması demek olacaktır. Gelelim sorumuza. Türkiye doğuya bakıyor mu?

Necmettin Erbakan'ın gezisinin üç önemli ayağı vardı denilebilir.

Birincisi; Kürdistan sorunu idi, belirsiz olmakla birlikte, somut adım atılamadığı söylenebilir.

İkincisi; Çekiç Güç, ekonomik kararlardaki DYP'ye uyumlu davranış, islamcı subayların ordudan atılması, İsrail-Türkiye anlaşmasına net tavır alamaması vb. nedenlerle ABD'ye rağmen İran giderek popülizm yapması ki bunun tuttuğu, hatta desteğe dönüştüğü söylenebilir.

Üçüncüsü; ekonomik sorunlara kısa vadeli çözüm olarak ticaret hacmini arttıracak Malezya, Singapur, Endonezya türü devletleri ziyaret ederek bunu sağlamaya çalıştı. Üst düzeyde karşılanmadığı yerler oldu. Bu üç ülke kapitalizmle entegre olmuş ABD ve İngiltere'nin pazarlarına egemen olduğu ülkeler. Ayrıca üçü de ABD'den silah satın alan ülkeler arasında (!) Sonuç yerine

"Türkiye doğu'ya akıyor"dan kasıt; Refah Partisi'nin Türkiye'yi islami kampa, dolayısıyla somut olarak İran'la kümeleşeceğini düşünmekse yanlış olur. Bunun için Refah Partisi'nin güç olması gerekir. Mevcut koşullarda aksi görünüyor. İran'la doğal gaz anlaşması ABD'nin TC'ye çok sert tavır alması sonucunu doğurmayacak. Batılı devletlerin de İran'la ekonomik ilişkileri var. Son olarak Pakistan İran'la 800 milyon dolarlık petrol yatırımı anlaşması yaptı. Kaldı ki, ABD son birkaç yıldır bazen TC'ye nefes veriyor, bazen hafif sıkıyor. ABD biraz da tehdit ederek TC'nin dikkatli olmasını istiyor, ayrıca önümüzdeki dönem Kıbrıs sorunu'nun çözümü için de sinyal veriyor.

Duygulu olmak suç mu?

Zelal DERSİMİ

Kadınlar çok mu duygusal? Genelde erkekler tarafında bulduğumuz bu kesinlikli belirlemeye katılmamakla birlikte; neden duygusal oldukları, duygusal diye değerlendirdikleri yönlerin neler olduğunu, nasıl şekillendiğini, doğrusu ben de merak ediyorum.

"Kadınlar çok duygusaldır." Ya da bir insanın duygusal olduğunu söylediklerinde bunun doğallığını reddeden bir edayla karşılık vermektedirler. Duygusallığı kişilik zayıflığı, çaresizlik gibi durumlarla eşdeğer tutularak, karşısındakine acıma duygusuyla karşılık vermektedirler. Ben de böyle bir yanılsamaya giren varlıklara soruyorum; insanlar neden duygusal olmasınlar ki? Duygusal olmak zayıflık mıdır? Dahası bunun fazlalığını-azlığını neye göre belirliyorsunuz?

Duygunun içinde iç güdüleri bir kenara bırakırsak, sevgi ve nefret insani özellikler değiller mi? Ve bunlar düşüncelerle şekillenmiyor mu? Bu noktada düşüncelerin mi duygulara hükmettiği ya da duyguların mı düşünceleri belirlediği polemiğine girmeden, her ikisinin de birbirine etki ettiği yani teori ve pratik gibi olduğunu düşünüyorum. Durum böyle olunca, erkek egemen anlayış tarafından neden kadın az düşünen, çok duygulanan oluyor? Bence duygulanamayan düşünemez. Bunun aksini düşünenler, duygularının düşüncelerini darağacına mı asmışlar acaba? Darağacı olan bir anlayış tabi ki düşünce olamaz, insani dünyası olmayan bir odun parçası olur ancak.

İnsan yaşamının pratiğine bakıp, duyguların nasıl şekillendiğini izleyelim. Hayvanlarda kendi yavrularını koruma, kollama güdüleri olduğu gibi, insanlarda da bu içgüdüler mevcuttur. Bir anne de kendi çocuğunu aynı içgüdülerle koruyor. Ancak bununla sınırlı kalmayıp kendi sevgisini de veriyor. Duygularıyla da besliyor.Burada babanın ya da erkeğin benzer güdüler ya da sevgiyi çocuğuna karşı duymadığını söyleyebilir miyiz? Hangisinin fazla duygu taşıdığı saçmalığına düşülmezse, ayrımın her iki cinsin kendilerine biçilen rollerden kaynaklandığını daha net görebiliriz o zaman. Yani yaşam tarzımızdaki ayrı görev ve sorumluluklardan meydana geldiğini ve üretim ilişkisiyle de doğrudan bağlantısı olduğunu düşünüyorum.

Bir anne, çocuğunu emzirir, sıcaklığını verirken, baba toplumun ona uygun gördüğü, ihtiyaçları karşılamada arta kalan zamanını çocuğuyla geçirmeye çalışmaktadır. İnsan yaşamına yerleşmiş bu ayrımcı görev politikası, diğer hiç bir canlı varlık dünyasında görülmemektedir. Bu ayrımcı ve de erkek egemen anlayış, insan duygu ve düşüncelerinin biçimlenmesinde büyük etki yaptığı gibi, olumsuz noktalara da vardırmaktadır. Yani insani olguları tahrip etmekte,ezen-ezilen sisteme katkı sunmaktadır. Sonuç böyle olunca;"-erkekler ağlamaz" sözünün doğal ve kaçınılmaz bir sonucuymuş gibi, hepsi birer-"erk" olurlar. Yiğit kesilirler, duygusallaşmazlar. Çoğunluğu iflah olmaz, zalim olurlar.kirli savaşların da sürdürücüsü olurlar.

Duyguların, düşüncelerin cinsiyet ayrımından kaynaklandığını; ayrımcı görev ve sorumluluklardan kaynakalandığını, iktisadi yaşam tarzımızdaki kâr-zarar dengeleriyle bağıntılı olduğunu ifade etmek istiyorum.

Kapitalizmin gelişmediği ya da kapalı köy ekonomisinin olduğu yerleşim alanlarında da bu farklılık kendini hisettirmektedir. Mal alım-satımının az işlediği yerlerde ortak üretim araçlarının sınırlı sayıda var olması, insanlararası ilişkilerde farklılık göstermektedir. Sömürü sistemi kendini belirginleştirmemiştir. Kâr elde etme kaliteli ürün yetiştirme çabaları birlikte yürütülmektedir. Bu da insanlar arasındaki paylaşım ruhunun kaybolmasına, ekonomik ve ekonomi dışı bağımlılık biçimlerinin egemenliğine yolaçmaktadır.

Kadınların durumuna baktığımızda; iktisadi yaşam alanlarında yer almayan, alanlarında ek gelir amacıyla çalışan, üretim aracı sahibi olmayan konumdadırlar. Kadının bu durumu sömürü sisteminin özne (ezen konumda) olmaması insani yönlerinin daha az tahrip olmasına neden olmaktadır. Bu durum kadının doğal yapısıyla,onun cinsiyetine özgü durum değildir. Duygular tüm insanların en doğal yapısını oluşturan özelliklerdir. Eğer kadınlara özgü bir olgu olmuş olsaydı, çevremizde gördüğümüz istisna kadın patronların, sömürü sisteminin devamcısı, savaş analarını da görmeyecektik. Kadına özgü diye bilinen incelik,sıcaklık ve mütevaziliğin yerini, beraberlerinde gezdirdiği köpeklerinden önce,havlayan cinsler olmayacaktı.

Dikkate alınması gereken kapitalist sistemin, tüm insani değerleri tehrip ettiği sevgi ve paylaşımın yerini, faşizan saldırılara bıraktığı, gelişen teknolojinin yanlış ve insanları yok etme amaçlı kullanıldığını görüyorum. Bu olumsuzluklara karşı koymanın da yüreğinin sesini inkar ve imha ederek olmayacağını biliyorum.

Evet ben kadınım. Ben duygusalım. Ben seviyorum. Ben yüreğimde sevgi ve nefreti taşıyorum. Nefretim, insani güzellikleri yok edenlere karşı silahım bu olacaktır.

Ben kadınım, özlemlerim var, sevgilerim var, dahası ülkem var, kısacası değerlerim var. Bu yüzden yaşamı çok seviyorum. Ben düşünenim bu nedenle duygusalım. Ben kadınım; yüreğimin sesini tüm kadınların sesine katmak, yer yüzünün tüm kadınlarının sesine katmak istiyorum. Sevgili kadınlar sakın duygularınızı gizlemeyin, saklamayın, ertelemeyin. Yüreğimizin ve beynimizin sesi ülkemizin özgürlük şarkısı olmalı.

İlk ulusların kadınları

Almanca'dan Çeviren: Mehmet Atmaca

Chrystos - şair aktivist, feminist

Salon, Chrystos ve kadın arkadaşı Bo'nun Hamburg'daki konuşmasını dinlemek üzere gelen kadınlarla dolu idi. İkisi de Almanya'ya bir okuna turu için gelmiş bulunuyorlar. Chrystos kendi şiirlerinden parçalar okuyor, her iki kadın Amerika'daki politik çalışmaları hakkında bilgi veriyorlar.

Chrystos 1946'da Litvanya / Elsas-Lotringen'li bir anne ve Menominee halkından bir babadan San Francisco'da dünyaya geldi. Menominee kuzey Amerikalı Kızılderili olan, yani ilk uluslara mensup halklardandır. Chrystos kendi kültürlerini bir özelliği gereği, selamlaşmada aslının belirtilmesi adettir diyor.

Chrystos daha ilk küçük yaşlarında ırkçılığa maruz kaldı. Çünkü kendisinin beyaz tenli olan annesi Kızılderili olan kızından yani Chrystos'tan nefret ediyordu. Chrystos daha genç yaşlarında iken okulun bir beyin yıkama yuvası olduğunu , eğitim ve öğrenimin kendi yaşamını iyileştiremeyeceği kanaatine varmıştı. Çünkü ona göre önce toplum hakkındaki bakış açısını değiştirmek gerektiğini düşünüyordu. Bundan dolayı artık okula devam etmedi. Uyuşturucu alıyordu, genelev kadını olarak çalıştı ve ruh hastalığı kliniğine konuldu. "17 yaşımda idim, bana hiç bir şekilde deliler evinden çıkamayacağımı söylüyorlardı", diyor. Toplam 10 yıl akıl hastasıdır diye damgalanıp içeriye atıldı. "Benim böylesi bir muameleye tabii tutumamın esas nedenlerinden birisi lezbiyen olmamdır" şeklinde yorumluyor Chrystos. O bugün 31 yıldır lezbiyen olarak yaşadığını gururla belirtmektedir.

Yazmak Chrystos'un hayatını kurtardı. Daha 9 yaşındayken yazıyordu. Fakat uyuşturucu bağımlılığına takıldığı dönemlerde yazamaz bir konuma düşmüştü. Sonra uyuşturucu almaya son vermenin zorunluluğuna varan Chrytos günümüzde özellikle siyah feminist hareket içinde tanınan bir şairdir. Fakat yazdığı şiirlerden elde ettiği gelir geçimini sağlamaya yetmiyor. Ayrıca ek olarak zengin ailelerin yanında ücretli hizmetçi olarak çalışmaktadır.

Chrystos' un politik bilinci 1973' de AIM (American Indian Movement- Amerika Kızılderili Hareketi)'ın Wounded Knee (yaralı diz) adlı kabile arazisini işgal ettiği dönemde uyandı. Wounded Knee'de Amerika askerlerinin 1890'da yüzlerce Kızılderili kadın, çocuk ve yaşlı erkekleri öldürdüğü, Kızılderili halka karşı yapılan kitle katliamının sembolü olarak kabul edilmiştir.

Chrystos

"Ben halkımın tarihinden giriyorum/Kadınlar benimle zindana atıldılar/polislerle konuşmayı reddettikleri için/ Kızıl kanımın tümü onlar tarafından/tutuklandı kaçış yolunda kurşunlandı/Hasretlerin gergin ve kızgınlıktan çatlak/barışı beyaz köklerine benzemezler/Kemiklerin iliğinde aç olan yüzler/bunlar ki beyazların istemediği kır sakinleridir/kemiklerin iliğinde su getirmek için günde 5 mil yürüyen kadınlar var/kemiklerin iliğinde halkımın şişkin elleri var, yasak edilmiş halkıma/ava gitmek/başka yerlere sehayat etmek/ var olmak /dizlerimdeki yara izlerinden/ailelerinden kopartılmış çocukları görebilirsiniz/hükümetin resmi okullarında dayaktan geçirilen çocukları İğne deliğinden kemiklerini görebilirsiniz/ki bizim uzun süre devam eden bir savaşın esiri olduğumuzu/dizim öylesine yaralı ki kimse bakmak istemezHer gözeneğinden geçmişin irini akar/Bu iltihabın en az 300 yıldır devam eder/Kutsal inancımızı kalemlere/şehirlere benzinhanelere isim yaptılar/ Dizim öylesine yaralı ki hep sendelerim/öfkem bastonumdur onunla dik dururum/Dizim yaralıdır/görün ki/daha da nasıl gidiyorum."

Chrystos Kızılderili halkın hakları için mücadeleye atıldığı an, aynı anda kadın hareketine de aktif olarak katıldı. Chrystos'un kendisi için birbirinden kopmaz bu iki alanda - bir yandan feminizm öbür yandan ilk ulusların hakkı için politik çalışmayı birarada yürütmek öylesine basit değildi ve her zaman kolay yapılabilecek bir iş olamaz. "Bir taraftan AIM (American Indian Movement -Amerika Kızılderili Hareketi) feminist değil ve sömürgeci düşünce tarzını benimsemiş bir çok Kızılderili erkek kadınlara karşı olan bir davranış sergiliyor, öbür yandan bir çok Amerikalı beyaz feminist de ilk ulusların mücadelesini desteklemeye hazır değil." Chrystos böylesi feministleri örneğin Kürt, Roma Sinti ve Afro-Alman kadınların durumunu bilmeyen (istemeyen) Almanya feministlerinin büyük kesimine benzetmektedir. " Beyaz kadınlar ölüm kalım mücadelesinde olmanın ne anlama geldiğini düşünemiyorlar" diyor Chrystos. Ama artık ilk ulusların ve diğer siyah feministlerin de güçlü hareketleri var. Kadın hareketi içinde kendilerinin üstün olduğu duygularına son vermeleri için "beyaz kadın ayrıcalığına sahip kadınların geriye bir adım atmaları ve örneğin Kürt kadınlarının kendilerine neyin, nelerin yapılmasını anlatmasını beklemeyi öğrenmeleri gerekir."

Chrystos şu an hapishanelerdeki kadın sorunları konusunda çok aktif çalışma yürütüyor. O hapishanelerdeki kadınların değişik konularda (şiir, anı, hikaye vs.) yazmalarını teşvik eden bir gurubun yöneticiliğini yapıyor. Bu konuda tüm kadın yani hem siyah, beyaz, Kızılderili, Latin, Amerikalı, Asyalı vs. hem de ilk ulusların kadınları teşvik edip destekliyor. Chrystos: "Eğer ilk ulusların kadınları diğer kadınlarla bir arada olsalar konuşmuyorlar" diye ekliyor.

İlk ulusların halkları ABD'nin en fakir kesimini oluşturuyor. Sözdeki "Kızılderililerin iskanları" hükümetin beyaz erkekler tarafından kontrol edilip sömürülüyor. İskanların statüsünden dolayı hapis cezalarına çarptırılan Kızılderili kadınlar çoğu kez binlerce kilometre uzaktaki hapishanelere konuluyor. Mahkum kadınların aileleri yolculuk masraflarını karşılayamadıkları için hapishanelerdeki kendi yakını olan kadınları ziyaret edemiyorlar.

Chrystos ve 1970'lerde diğer eylemlerin yanı sıra polis dairelerine, hapishane ve tekellere karşı yaptıkları militan eylemlerden dolayı 8 yıl hapis yatan kadın arkadaşı Bo, Norma Jean Croy Defense Committee (Norma Jean Croy'un savunma komitesi)'de çalışıyorlar.

Norma Jean Croy - Amerika'da politik tutuklu kadın

Norma Jean Croy ilk uluslara mensup olan bu kadın 1978'den beri Kaliforniya'da hapiste yatmaktadır. 1978 Temmuz'unda Norma, kardeşi ve 3 dayı çocukları ava giderken yolda bir dükkanda alışveriş yapmak isterler. Norma'nın yanındaki gençlerle bakkal arasında bir kavga baş gösterir. Olay yerine gelen bir polis arabasına bakkal "Kızılderiliyi tutukla!" diye bağırır.

Bunun üzerine polis ekibi Norma ve yanındaki akrabalarının içinde bulunduğu arabayı takibe alır. Yanındakilerle birlikte, Norma'nın büyük annesini kulübesinin yakınında arabadan inip kaçmak isterler. Polis Norma'nın ve kardeşinin sırtına, amca oğlunun karın alttarafına iki kurşun sıkar. Bunun üzerine Norma'nın kardeşi de elindeki av tüfeğiyle polise sıkar polis ölür.

1979'da Norma ve kardeşine öldürme suçu ile dava açılır. Norma'nın kardeşi ölüm cezasına, Norma ise ömür boyu hapis cezasına çarptırılır. 1985'te Norma'nın kardeşinin cezası ömür boyu hapise çevrilir. Bunun üzerine davası otomatikmen yeniden mahkemeye intikal eder. 1990'da yapılan duruşmada Norma'nın kardeşi olayda nefsi müdafaa ettiği gerekçesi ile beraat eder ve serbest bırakılır.

Norma'da kendi davasının yeniden muhakeme edilmesi için yaptığı yazılı tüm başvurular hep reddedildi ve hala hapiste yatmaktadır. Mahkemenin Norma davasını yeniden ele alması olasılık dahilindedir.

Herkes Norma Jean Croy'u destekleyebilir ve onun özgürlüğüne kavuşması için serbest bırakılmasını isteyebilir. Aşağıdaki adresle Norma'ya yazabilirsiniz.

Norma Jean Croy
CCWF 14293
P. O. Box 1508
Chowchilla, CA 93610
USA

Protesto mektupları ve imza listelerini savunma komitesine yollayınız. Komite bunları gerekli mercilere iletir:

Norma Jean Croy Defense Committee
Pier 54
San Francisco,
CA 94111
USA

Norma Jean Croy'a özgürlük!

Politik ilticacı kadınlar Norma Jean Croy'a yazıyor

Biz Almanya'nın Hamburg kentinde yaşayan bir grup politik sürgün kadınlarız. Biz senin konumunu Chrystos'un Hamburg'da verdiği bir seminer vasıtasıyla öğrenmiş bulunuyoruz. Senin tam 20 yıldır suçsuz olarak zındanda tutulman bizi öfkeye boğdu ve türküten bir dehşete kapıldık. Biz senin duygu ve hislerinin ortağıyız, çünkü çoğumuz takibat ve baskıları yaşadık. Grubumuzdaki Kürt kadınları işgal edilmiş bir ülkede yaşamanın ne anlama geldiğini çok iyi biliyorlar. Biz ülkelerimiz Kürdistan, Türkiye, Afrika'nın ve Latin Amerika'nın değişik ülkelerinde yaşam güvencemiz olmadığı için Almanya'ya gelmiş kadınlarız. Çoğumuz aktif bir şekilde politik mücadelede yer aldık ve bundan dolayı da tehlikelerle karşılaştık. Bazılarımız ya akrabalarını ya da arkadaşlarını yitirdiler ya da kendimiz bizzat zindanlara konulduk.

Güvence ve korunma ümidi ile geldiğimiz burada, yani Almanya'da ırkçı yabancılar yasası ve kanunlarının çarkı altında yaşamakla karşı karşıyayız. Çoğu kez insanlık dışı koşullarda yaşıyor, sürekli geldiğimiz ülkelere geri gönderilme korkusunu taşıyoruz. Almanya'da politik sürgünleri geri göndermek için, sürgünlerin hapiste tutulduğu geri gönderme tutuk evleri var.

Sevgili Norma Jean, seninle destek ve dayanışmamızı dile getirmek için yazıyoruz. Biz senin ve Chrystos'un yaşamını konu alan bir yazıyı politik içerikli bir Kürt gazetesine de yazarak konumuzu daha geniş bir kamuoyuna tanıtacağız.

Biz senin bırakılmanı ve tüm tutuklu bacıların özgürlüğe kavuşmalarını istiyoruz!

Gesellschaft zur Unterstützung von Gefolterten und Verfolgten e.V. demeğinin kadın grubundan sana selam var.

Zeynep Pamuk/Veronica Maerz/Güldane Gündoğdu/ Christina Odion/ Mine Tezşah/ Fatma Altundağ/Paulina Anise Renklitepe / Felicia Lamptey/ Cynthia Krüss/ Bisirat Debas/ Besime Özdemir/Ayşe Özdemir/Esme Berkpınar/N.De-mirbilek/ Synje Detlefsen/ Mavis Özdemir.

Genç olmak

Rojda AYDIN

Baharın en güzel kokuları siner çapalanmış toprağa...

Tohum eken eller güneşle özlemini dile getirir. Toprağın en bereketlisi yosun tutmaz suyla beslenir Ülkemizde...

Ülkemiz; bulutu gibi, güneşi gibi adı tutsak, yüreği özgür ülke.. toprağı gibi güzellikleri de dört parça... Suyu, rüzgarı, yarını ve insanları... ilk büyük parçayı alır sömürgeci... Ve sonrası halk düşmanlarına kan veren, emeğe düşman emperyalistler, kapitalistler ve işbirlikçilerdir.

Güzellikler dört parça, bakışlar dört parça: gizem, umut korku ve direnç... Dört parça beden; baş, göğüs, kol ve bacaklar işkencede, polis saldırılarında ya kırılmak ya da parçalanmak içindir. İşkenceyse, polisse, korucuysa, ajansa yani sömürgeci faşist güçler ise sana ve halkına düşman...

Toprağını gaspetmekle kalmayıp yaşatılmak istenmeyen bu halk ve bu halkın gençleri..

Belki de ülkesini en çok seven ve en çok öldürülen; belki de en iyi düşünen ve en kötü biçimde öldürülen ve belki de kimlik suçu işleyerek ölen Kürt gençleri.

Evet... En büyük suç kimlik suçu. Böyle bir suç olur mu? Ne kadar gülünç geliyor insanım diyene... Ama dört parçanın ilk parçasını işte bu kimlik suçu alıyor sömürgecinin literatüründe... Gencin hiçbir şekilde yanından ayıramayacağı ve yanındaysa istisnasız gözaltına aldıracak olan kimlik ve kimlikte yazılı gencin suçu...

Doğum yeri..... Diyarbakır
Doğum yeri .....Mardin
Doğum yeri.....Bitlis
Ve alır başını gider.

Sömürgeci gücün olağanüstü bölge dediği yerlere. Olağanüstü bölgenin olağanüstü yerleri. Ve insan kıyımlarının, infazların, kayıpların, işkencenin olağanüstü bir biçimde uygulandığı, akılların alamayacağı insanlık dışı uygulamaların yapıldığı yer... İşte devlet terörüyle ülkemize verilen ad; Olağanüstü bölge. Olağanüstünün uygulandığı her yerde gençler kıyım, infaz, kayıp işkence hakkından yararlanmakta (!) ve özgür hareketi kısıtlanmaktadır.

Gençlik yaşları "deli"lik, dünyayı değiştirmenin,dağları devirmenin yaşlarıdır. Oysa ülkemizde baskılar ve acılar çok çabuk olgunlaştırır insanı.. 20'sinde genç 32'sindedir. Yolun yarısını aşmış iki yıl da zoraki askerliklerine ayrılmıştır.

Bakışlar solgun olsa da diridir. Belki gözbebeklerini, belki de yaşamı taşırlar. Ama her halükârda sömürgeciler için korkudurlar.

Ülkemizde gençler ulusal ve sınıfsal baskının en katmerlisiyle karşı karşıyadırlar. İnsanca yaşama hakkı tanınmayan kimliğine dahi tahammül edemeyen sömürgeci faşist güçün tanıdığı tek hak zindanda çürütme, sokakta, kahvede, yolda, kırda, gözaltına alıp sakat bırakma ya da yoketmektir.

Doğuştan gelen suç... kimlik suçu:
Evet... Dogum yeri Diyarbakır
Dogum yeri Mardin
Dogum yeri Bitlis
Doğum yeri Dersim
yaşı...12.08.1974
yaşı...01.04.1975
yaşı... 02.06.1979
karar... Kürt...Terörist olacak yaşta...

İşte ülkemizde her gencin hükmü verilmiştir. Gençtir, Kürt'tür, teröristtir. Anayasaları, Cumhurbaşkanları, meclisleri, orduları, yaltakçıları hep böyle der..

Ülkemizde gençler sınıfsal sömürüden nasiplerini fazlasıyla alırlar. Eğitimin asimilasyonla özdeşleştiği ülkemizde bilimsel bilgi ve mesleki yeteneklerden mahrum bırakılmaktadırlar. Ülkemizde iş alanları tıkabasa doldurulmaya çalışılan kahvelerde, kahvecilik, lokantacılık, inşaatlarda, manifaktürlerde, fabrikada işçiliktir. Emeğin sömürüsünü, karın tokluğuna çalışmanın ne demek olduğunu en iyi onlar bilir. Ülkemizde iş bulmayan genç, batıya gitmekte oradaki işçi kardeşleriyle ücretli sömürüye katılmaktadır.

Gencin ulusal sömürüyle başlayan yaşamı, sınıfsal sömürüyle körüklenmektedir. Bununla beraber; toplumsal yaşamdaki çelişkiler de, genci etkilemektedir. Ülkemizde gelişmekte olan kapitalizm ve eski feodal kalıntılar çakışmaktadır. Genç toplumsal mücadelede dönüştürücü rolü oynamakta ve bu rolü sosyalist toplum anlayışıyla yönlendirebilme öncülüğünde bocalamalar yaşayabilmektedir.

Ülkemizde ulusal, sınıfsal, toplumsal sömürüde, sömürgeci faşist güçler ayrım yapmaksızın çoluk çocuk, genç, kadın, yaşlı demeksizin uygulamaktadırlar. Kadına toplumsal sömürünün katmerli uygulanışı Kürt genç kızlarını bir daha ezmektedir. Sömürgeci güç için, yedisinde veya yetmişinde olmak pek önemli değildir. Ama gencin mücadeledeki yerinin önemini en az devrimciler kadar iyi bilen sömürgeciler, genci ulusal ve sınıfsal mücadeleden uzaklaştırmak, sindirmek, pasif, üretkenliği olmayan bilinçsiz, dirençsiz, düzene bağlı gençler yetiştirmek için akıl almaz çirkin politikalar üreterek ideolojik faşizmin tüm boyutundan da yararlanmaktadır. Burjuvazi kendi gençlik tipini yaratmak için özentilerle dolu, sahte, parlak bir yaşamı vaadetmek gibi bir korkaklığı sergilemektedir. Bunun yanında gençleri ajanlaştırma, uzman çavuş, polis, korucu ve farklı dinsel, milliyetçi ideolojilere kaydırma yoluna başvurmaktadır. Tüm bunların yanında gençler ulusal demokratik devrimin ve sınıfsal mücadelenin bel kemiğidirler.

Düşmana karşı dirençlerini zindanlarda, sokaklarda, mitinglerde, grevlerde kısaca yaşamın her alanında başkaldırarak göstermektedirler. Sosyalizmin neferleriyle ulusal mücadeleyi en yükseğe çıkaracak olan yine gençlerdir. Bilinçli, atılgan, özverili, kararlı, dirençli gençler ülkemiz tarihini yazacaklardır.

Umudumuzla yarını yaratacak olan Kürt gençlerini sömürgeci egemen güçler yıldıramayacaklardır.

Derheqe rastnuştena Kirdkî (Kirmanckî) de kombiyayîşê Stockholmî

"Netîceyê ke ze meyl tesbît bîyê, fikrê vêşaneyê (zafaneyê) nê kesan îfade kenê. Keso ke biwazo şîno zey nê meylan binuso."

Roja diyina aşmatebaxe (menga agustose) de,Stokholm de kirdkî (kirmanckî, dimlikî, zazakî) ser o kombiyayyîşê dest pêkerd û hîrê rojî (2-3-4 ê tebaxe) ramit. Komeleya Nustoxanê Kurdan-Swêd de (Komeleya Nivîskarên Kurd Li Swêdê) no kombiyayîş amade kerdbî. Kombiyayîşê Stockholmî de nê pancês kesî amade bîy:

Sait Aydoğmuş (Pîran)
Osman Aytar (Sêwregi)
Mûnzûr Çem (Dêrsîm)
Memo Darrêz (Bongilan)
Haydar Diljen (Sêwregi)
Nîhat Elî (Sêwregi)
j.Espar (Pîran)
Cemil Gündoğan(Dêrsim)
Lerzan Jandîl (Gimgim)
Çeko Kocada (Gimgim)
M. Malmîsanij (Pîran)
Selîm Mûrat (Palu)
Kamer Söylemez (Dêrsim)
Kazim Temurlenk (Dêrsim)
Harun Turgut (Palu)

Bêguman no kombiyayîş wareyê ziwanê kurdkî de nû hîna zaf zî wareyê lehçeya kirdkî/kirmanckî de gamêda muhîm a. Nê kesan no kombiyayîş de rastnuştena kirdkî ser o meylê xwi tesbît kerdî. Nê kombiyayîşî de meselanê cêrnan ser o yew bi yew û derg û dila munaqeşey bîy. Şima nê nuştû de netîceyanê nê munaqeşeyan û meylan wanenê. Netîceyê ke ze meyl tesbît bîyê, fikrê vêşaneyê (zafaneyê) nê kesan îfade kenê. Nê, ze tewsîye û tetlîfî yê. Keso ke biwazo şîno zey nê meylan binuso.

Tanî çeku (kelîme) yan zî formê çekuyan ê ke ma no nuşte de ze nimûne nuştê, tanî mintaqayan de ciya yê.

1)Herfî

Herfê elfaba ewroyin a kurdkî nê 31 herfî yê:

A B C Ç D E Ê F G H I Î J K L M N O P Q R S Ş T U Û V W X Y Z

a b c ç d e ê f g h i î j k l m n o p q r s ş t u û v w x y z

Tanî nuştoxî nuşteyanê xwi de herfanê zey "ü" û " Ğ" nusenê yan zî herinda herfa eyn a erebkî de işaretê apostrofî (') ronanê. Madem ke elfaba kurdkî de çinî yê, ganî nê hertî û îşaretî nêrê nuştene. Na vajî, ganî herinda"ğerîb"i de "xerîb", herinda "Hezretê 'Elî" de "Hezretê Elî" binusiyo (bêro nuştene).

2)-an

Kirdkî de, tanî cayan de, herinda "-an"î de "-ûn", "-on", "-û" yan zî "-o" vajiyêno. Herinda "-am"î de zî tanî cayan de "-ûm" yan zî "-om" vajiyêno. Labelê nuştene de ganî ebe formanê "-an"û "am"î binusiyo. Çend nimûney:

Meylê kombiyayîşî: mangan, dewan, banan, zanayan

Formê bînî:mûngûn/mongon/mûngû/mongo,dewûn/dewon/dewû/dewo, bûnûn/bonon/bûnu/bono, zûnayûn/zonayon/zûnayû/zonayo

3)-am

Meylê kombiyayîşî:cam, dame, lamba, name, tam, temam, zama

Formê bînî: cûm/com, dûme/dome, lûmba/lomba, nûme/nome, tûm/tom, temûm/temom, zûma/zoma

4) Tarîxî

Tanî nuştoxî nuştena tarîxan de îşaretê -yan zî apostrof (') xebitnenê (gurênenê). Meylê kombiyayîşî aw o ke tarîxî bê nê îşaretan binusiyê.

Meylê kombîyayîşî : 25ê aşma nîsane/25ê aşma nîsani, lê gulane, 17ê temmuze

Formê bînî: 25-ê aşma nîsane, 1-ê gulane, 17-e temmuze

25'ê aşma Nîsane, 1'ê Gulane, 17'ê Temmuze

5) Kilmnuştene (abrêviation)

Çekuyan yan zî nameyanê kilmkerdeyan dim a apostrof esto. Labelê herfane kilmerdeyan dim a nuqta nêronêna. Nimûne:

Meylê kombiyayîşî: Kesê welatperwerî lejê YNK'î û PDK'î nêwazenê.

Formê binî: Kesê welatperwerî lejê Y.N.K-î û P.D.K-î nêwazenê.

Kesê welatperwerî lejê YNK-î û PDK-î nêwazene.

Kesê welatperwwerî lejê Y.N.K.'î û P.D.K'î nêwazenê.

NAME

Nuştoxê kirdan/kirmancan ewro tanî nameyan ebi forman û çekuyanê ciyaciyayan nusenê. Cêr ra ma derheqê tanî nameyan de meylê kombiyayîşî nusenê:

1) nameyê rojan

Nameyê rojan ebi herfa werdî (qîce) dest pêkenê û wina nusiyênê:

Kirdkî/kirmanckî:: şeme, yewşeme, dişeme, sêşeme, çarşeme, panşeme, îne

Tirki: cumartesi, pazar, pazartesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma

2) nameyê mewsiman

Nameyê mewsiman wina nusiyênê:

Kirdkî/kirmanckî:wisar, hamnan, payîz, zimistan

Tirki: ilkbahar, yaz, sonbahar, kış

3)nameyê qitayan (kontînentan)

Nameyê qîtayen ebi herfa girde dest pêkenê û wina nûsiyênê: Asya, Ewropa, Amerîka, Afrîka, Awistralya, Antartîka

4)nameyê şaristananê (bacaranê) Kurdistanî

Ze prensîp, nameyê şaristananê Kurdistanî, zey vatişê şarê aw (ay) şaristanî nusiyênê. Nimûne: Dêrsim, Gimgim, Bongilan, Diyarbekir, Mêrdîn.

5) nameyê ziwanan û lehçeyan

Nameyê ziwanan û lehçeyan ebi herfa werdî dest pêkenê.

Nimûne: kirdkî/kirmanckî/dimilkî/zazakî, kurdkî, tirkî, fariskî, frenskî, îngilizkî

6)nameyê dînan û mezheban

Nameyê dînan û mezheban ebi herfa werdî dest pêkenê

Nimûne: misilmanîye/misilmaney, xirîstîyanîye/xirîstîyaney, yahudênî/cihudey, elewîyênî/elewîyey, katolîkênî/katolîkey

7) nameyê mensûbanê milletan

Nameyê mensûbanê milletan ebi herfa werdî dest pêkenê. Nimûne:

O kurd o
A tirk a.
No lajek alman o.
Nê keynekî ereb ê.

Sîfet û zerfê ke nameyanê milletan û dewletan ra viraziyênê zî ebi herfa werdî dest pêkenê. Nimûne:

Keyneka kurde (kurdi) kirdkî wend keyneka tirke (tirki) tirkî wend.

Tanî xortê kurdperwerî ewro zîndanan de yê.

Gelek unîversîteyan de îranolojî esto labelê kurdolojî çînê yo.

8)nameyê mensûbane şaristanan

Nameyê kesan ê mensûbanê şaristanan, mensûbanê dewletan û mîlletan ebî herfa werdî dest pêkenê. Nimûne::

O pîranij o.
A dêrsimij a.
No lajek îranij o.
Nê keynekî gurcîstanij ê.
Seyîd Riza dêrsimij (dêrsimiz) bî.

Ehmedê Xasî yo ke kitabo kirdkîyo verên nuşto hezanîj bî.

Not: Herînda "-ij"î de tanî cayan de "-ic" yan zî "-iz" zî vajiyêno. Nimûne:

Dêrsimiz, Pîranic, Çewlîgic/Çolîgic.

Sîfet û zerfê ke nameyanê şarîstanan ra viraziyênê zî ebi herfa werdî dest pêkenê. Nîmûne:

Gedeyîya mi de mûndîya lawure Pîran de biqîmet bî. (Çekuyê "lawure", nameyê şaristanê "Lahor"î ra yena.)

Ma hete camêrdan di tewir şalwarê şiyay xwi pay kerdênê, tewiro yew qeremendû aw bîn zî awrûpa bi; labelê awrûpa hîna vay bi.

9)namyê kesan ê xerîban

Nameyê kesan ê xerîban ke orîjînalê xwi ebi elfabeya latînî nusiyênê -ma vajî nameyê ewropayijan û amerîkayijan-, zey orîjînalê nê nameyan nusiyênê, teleffuzê yînî parantezan miyan de nusiyênê.

Nimûne: Renê Descartes (RÖne Dekart), Shakespeare (Şekspîr), George Bush (Corc Bûş)

Nameyê kesan ê orisan, ereban, farisan... ke orîjînalê xwi ebi elfabeya krîlkî, erebkî/ fariskî.. nusiyênê, zey teleffuzê nê nameyan nusiyênê.

Nimûne: Gorbaçov, Îbnî Xeldûn, Sedîyê Şîrazî

Nameyê kesanê misilmanan û şarê Rojhelatê Miyanînî (Ortadogu) zey teleffuzbiyayena nê naman nusiyênê. Hafiz Esed,, Seddam Huseyn, Mehmûd Derwîş, Xumeynî, Muhemmed Îqbal.

Eger îmkanê nuştena orîjînalê naman ê xerîban -hetê herfan raçinê bo, aw wext herfê nizdîyê nê herfanê xeriban tercih benê. Ma vajî herinda "Kungstradgarden"î - ke nameyêdo îsveçkî (swêdkî) yo - de merdim şîno binuso "Kungstradgarden". Çimkî herfê "a" û "a" Kurdkî de çinîyê û beno ki daktîloyê kurdan de zî çinê bî.

10) nameyê kitaban û nuşteyan

Her herfa verîn a her çekuyê kitaban yan zî nuşteyan (yaziyan) gird nusiyêna, labelê nê nameyan de herfa verîn a edatan û konjunksîyonan (conjonction, baglaç) gird bunusiyo zî beno, werdî binusiyo zî beno. Ma vajî nameyê kitabanê Mûnzûr Çem, J. Espar û Qemerê Alî wina nusiyênê: Hotay Serra Usifê Qurzkizî, Tanî Estanikî û Deyîrê Ma, Adir û Asme.

(Dom keno)

Çend gotin li ser hunera şanoyê (2)

Lokman POLAT

Di şanoyên dema qedîm de û bi taybetî jî di şanoyên Shakespeareyî de leheng (qehraman) ji qada çîna herî bilind e, ji nav asîlmendan e, ji nav arîstokratan e. Temaşevan dibîne ku mirovek ji çîna wî bilindtir wek wî bi dilêş e, bi kul û keder e. Ev tişt jî ji bo temaşevanan hîkariya xwe heye. Temaşevan di şanogehê de di kesaniya lehengên lîstikvan de xwe dibîne.

Di lîstika şanoyî de û di lîstikvaniyê de ziman gelek girîng e. Di binaxa xwe de zimanê şanoyî pir û pir girîng e. Bi karanîna ziman û bi rolekî hunerî lîstikvan dikare hemû temaşevanan bixe nav heyecanê. Bûyerê dikare dramatîze bike. Ferz bikî hanîna xeberek (nûçeyek) dikare bi girîngî bala temaşevanan bikişîne. Karanîna zimanê şanoyî jî bi serê xwe hunerek mezin e.

Min di nivîsek xwe de behsa hunera şanoyê kiribû. Ew nivîs di kovara "Şano û Sînema"yê de derketibû.

Di vê nivîsê de jî, wek berdewama wê nivîsê, ez dixwazim hinek tişt lê zêde bikim, çend gotinên din li ser hunera şanoyê bibêjim.

Di Yunanîstan, Çîn û Îtalya'yê de, di dema berê de Şano-Tiyatro- çeşna gel bû. Gel di meydanan de, leyistikên şanoyî temaşe dikirin. Gel di dema temaşekirinê de keyf dikir, hem dilşad dibû, hem jî carna xemgîn dibû.

Piştî şanoya meydana vekirî, di Fransayê de, di dema XIV-Luîs de şanoya odê-ya li ser sahna girtî- dest pê kir. Temaşevanên şanoya odê ya girtî Arîstokrat û burjuva bûn. Bi vê

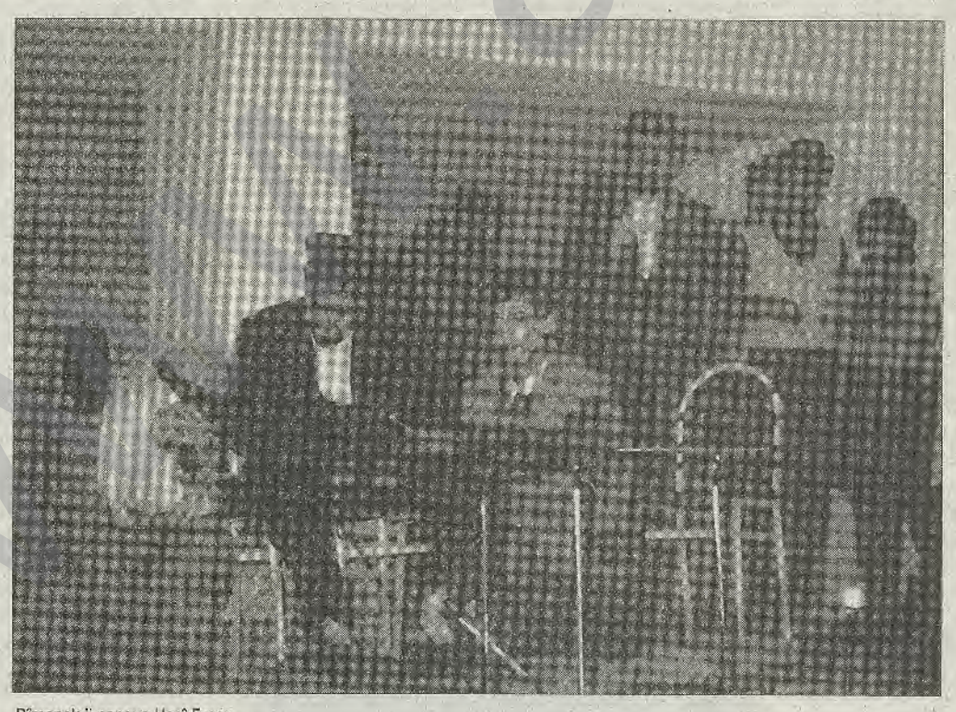

Dîmenek ji şanoya Hecî Emer

televîzyonê ji hev cuda ne.

Di tiyatroyê de bingeh gotin e. Di sînemayê de bingeh hareket-tevger- e. Wexta ku televîzyon nûh derket û bi berfirehî di pêşve çû, gotin ku; dê televîzyon sînema û tiyatroyê ji holê rake. Lê ranekir. Tiyatro û sînema jiyandina xwe hêj jî didomînin.

DI ŞANOYÊ DE LEHENG NIVÎSKARIYA ŞANOYÎ Û HAMLET

Min di nivîsek xwe de behsa hunera şanoyê kiribû. Ew nivîs di kovara "Şano û Sînema" hejmar sê(3) de derketibû.

Di vê nivîsê de jî, wek berdewama wê nivîsê, ez dixwazim hinek tişt lê zêde bikim, çend gotinên din li ser hunera şanoyê bibêjim. Û paşê jî li ser "Di Şanoyê de Leheng, Nivîskariya Şanoyî û Hamlet" bisekinim.

Di Yunanîstan, Çîn û Îtalya'yê de, di dema berê de Şano-Tiyatro- çeşna gel bû. Gel di meydanan de, leyistikên şanoyî temaşe dikirin. Gel di dema temaşekirinê de keyf dikir, hem dilşad dibû, hem jî carna xemgîn dibû.

Piştî şanoya meydana vekirî, di Fransayê de, di dema XIV-Luîs de şanoya odê-ya li ser sahna girtî- dest pê kir. Temaşevanên şanoya odê ya girtî Arîstokrat û burjuva bûn. Bi vê hawayî şano kete nav çar dîwaran.

Di şanoyê de tiştê ku di herî serî de tê gotin e. Bûyer bi riya gotinê dibe. Îmge li gor gotinê tê avakirin. Di şanoyên Shakespearê de tiştê herî girîng gotin e. Di şanoyên Çexov de jî weha ye. Bedewiya gotinan heye. Qedandina -dawiya- "Bexçeyê Vîşne" bi rîtmîk e, bi aheng e.

Di şanoyê-tiyatroyê- de du elementên sereke hene. Leyistik û leyistikvan. Melodram jî elementekî şano'yê ye.

Niha li ser dahatûya pêşeroja şanoyê gelek munaqeşe têt kirin. Gelo dê dahatûya şanoyê çawan bibe? Sînema û Televîzyon dê tiyatroyê-şanoyê- ji holê rakin yan na?

Sînema û Televîzyon pirr nûh in. Tiyatro gelek kevn e. Şano kolekî hunerê ye, zû bi zû namire. Di temaşekirina tiyatroyê de haza ku mirov distîne, di temaşekirina sînema û televîzyonê de nastîne. Şert û şûtên civakî ya mirovahiyê-însaniyetê- jî dest nade ku tiyatro-şano- ji holê rabe.

Tiyatro, sînema û televîzyon bi hevûdu ve girêdayîne, li ser hev tesîra-hîkariya- wan heye, lê ji hev cuda ne. Ew nikarin cihê hevûdu bigirin. Realîzma şanoyê û ya sînemayê û televîzyonê ji hev cuda ne.

Di tiyatroyê de bingeh gotin e. Di sînemayê de bingeh hareket-tevger- e. Wexta ku televîzyon nûh derket û bi berfirehî di pêşve çû, gotin ku; dê televîzyon sînema û tiyatroyê ji holê rake. Lê ranekir. Tiyatro û sînema jiyandina xwe hêj jî didomînin.

DI ŞANOYÊ DE LEHENG

Bi sedsalane ku di şanoyê de leheng têt afirandin. Ev leheng li gor civaka ku têde dijîn an jiyane wesif digrin. Di dema tradejiya Yunan -Grekî- a qedîm de leheng xwediyê wesfên bilind bûn. Hêzekî xurt û qihîm di destê wan lehengan de hebû. Lê wexta ku hêz û quweta wan zeîf diket, qels dibûn, bedela wî bi canê xwe didan. Di wê demê de xwediyê hêz û quweta bilindbûyîn a xwedayî heqê başan bû. Nivîskarên trajedyan di honandina dîmenên trajîk yên mirovan de westa bûn. Wan çîrokên lehengan yên trajîk daniyan zimên. Mirina lehengan êş didan civakê. Lê ji ber ku civatê bawer dikir ku mirina lehengan xezebên xwedayên din yên mezin didan seknandin, êşê xwe ji şûna bextiyarîyê re dihêşt û civakê hurmet ji lehengan re nîşan dida. Oidipus, Orestes, Aias, Angigone û hwd, lehengên trajediyan di dema krîza civakî de derketine holê û ji civakê re bûne wek lehengên qurban. Oidipus ji bo ku laneta xwedayan a li ser civakê bide seknandin ceza dide xwe. Derd, kul, kelem û êşên Orestes dibe sedemê avakirina mekanîzma adlayiyê. Mirina Antîgone dibe feyde ji bo bikêrhatina destxistina heqê mirovan. Xwekuştina -întîxar- Aias, dibe feraseta mezinahî, lehengî, cesaret, qedirbilindî, giranbihayî û rêzdariyê.

Mirov gava di hêla axlakî de li lehengên trajediyan dinêre; ew leheng di nav civakê de berpirsiyariyên mezin girtine û xwedanê wesfên bilind in. Lê ew jî her wek mirovên normal dikevin xeteran, şaşî dikin. Ev şaşî û xeteyên wan dawiya wan tîne. Li gor Arîstoteles xeta û şaşiya lehengan ji bo adlayiya civakî pêwîst e û normal e. Ev tişt li gor hesta civakî munasîb e.

Di tradejiyên Shakespeare de zeîfî û qelsiya lehengan yên însanî baş têt xuyakirin. Her çiqas ew leheng mirovên arîstokrat bin jî qelsiya wan dîsa xuya dike. Îhtîrasên wan hem dawiya wan tîne û hem jî tesîrek mezin li derûdora wan dike, li civakê dike. Ji bo wî jî civak li hemberê xeletî, şaşî û qelsiya lehengan hîsgir e, bi hesasîyet e.

Qumandar û serbaz, prenses û Melîkên Shakespeare ji bo daxwazên xwe yên şexsî, ji bo kesayetiya xwe, ji bo îhtîrasên xwe, berpirsiyariya xwe naynin berçav, berpirsiyariya xwe bi cîh naynin. Berpirsiyarî û xeteyên Melîk Lear, Macbeth, Coriolanus, Julius Caesar, Antony û Cleopatra dibin sedemên ku welat têkeve şer. Lehengên trajedya yên Shakespeare hem ji alî pirsgirêkiya psîkolojîk ve û hem jî ji alî lêtesîrkirina civakî ve gelek balkêş in. Di van trajediyan de xeta û şaşiyên leheng dibe şaşiyên mirovahiyê, êşa leheng dibe êşa însaniyetiyê, karesat û felaketa leheng dibe felaketa civakî ye.

Di demên paşîn de, di şanoyê de, şûna lehengên wesfên bilind, lehengên wek mirovên normal hate afirandin. Di leyistikên rastiya civakî de leheng mirovên normal in û ji nav civakê derketin e. Ji bo ku ew ji nav civakê derketine, civat wan nêzê xwe hîs dike, êşa wan pay dike û li qusurê wan zêde nanêre. Xeta û şaşiyên wan sedem nîn in, dumahîk in. Mirovên normal yên ku ji nav civakê derketine, êş kişandina wan ya ji ber xirabiyên civakî û têketina wan ya nav şaşî û xeletiyan, xwe nikarin rizgar bikin. Mirov bi wan dêşe û bi saya wan bala mirov diçe ser xeletiyên di nav civakê de çê dibin û mirov dixwaze wan şaşiyan ji holê rake. Û mirov bi wê sayeyê li ser vê babetê difikire. Mirov difikire ku însanan ji qurbanbûna civakî rizgar bike. Mirov li çareyan digere.

(Dom dike)

Hestê netewî, ziman û alfabe

Azad ŞATEHÎ

Dewletên kolonyalîst û dagirker ne tenê welatê me, her wiha jî xwestine zimana û çanda me jî ji hev perçe bikin da ku em ji hev tênegihên û ji hev bi durkevin. Dema em nikaribin ji hev têbighên, em ê nikaribin bi hev re civatek rêxistî û moderen jî pêk bînin. Gava ku yekîtiyeke netewî ya bi rêkûpêk di nav me de tunebe, wek îro wê dijminên gelê me bêjin Kurd qebîle, eşîr, Tirkên çiyayî, Faris an Ereb in.

Her wiha ji ber gîr û giriftên zimanê Kurdî û bi kar anîna alfabeyên cuda, ziman û çanda me jî, ber bi yekîtî û standartbûnê ne çûye, her ku çûye di bin bandor û tesîra ziman û çandên biyanî de maye û ji hev dûr ketiye. Îja ku em yekîtiya ziman û çanda xwe bi hêz û standart nekin, dema naskirina çand û nasnameya Kurdî bê rojevê,wê "ronakbîr û demokrat"ên wek muzîkarê bi nav û dêng ê Tirk Zulfu LİVANELİ jî bêjin; "Çand û nasnameya çi?! Kurmanc dibên em Kurmancin û zimanê me Kurmancî ye, Zaza dibên em Zaza ne û zimanê me Zazakî ye û Soran jî dibêjin em Soranin û zimanê me Soranî ye. Wê gavê divê em nasnameyên Kurdî nas bikin."

Helbet ev kesên ku wiha dibêjin ne cahilin, ji me baştir dizanin ku ziman di nav xwe de dabeşî zarava û zarava jî dabeşî devokan dibin. Wek her zimanekî din; wek Tirkî, Erebî, Farisî, Ingilîzî, Fransî û hwd. zimanê Kurdî jî di nav xwe de dabeşî çar zaravayên bingehîn dibe ku ew jî: Kurmanciya jorîn (Kurmancî), Kurmanciya jêrîn (Soranî), Kurmanckî (Zazakî) û Goranî (Hevramanî) ye. Zaravayên heyî jî, dabeşî devokan dibin; wek Botanî, Behedînî, Serhedî, Dersimî, Mukriyanî, Silêmanî û hwd.

Ziman û çand xerc û heriya yekîtiya netewî ye. Ger ku xercê dîwêr ne baş, ne xurt be li ser xwe nikare raweste û ku mêşek jî bi hingiviyê wê xera bibe, bi kumişe. Ji ber wê jî, bi raya min yekîtî û standardîzekirina zimanê Kurdî wek têkoşîna rizgariya netewî girîng e û pêvistiya wê bi xebat û lêkolînên dûr û dirêj û bêwestan heye. Ji bo vê jî, divê mirov ji alfabeyê, ango ji destpêkê destpêbike.

Di pêvajoya dîrokî de Kurdan gelek alfabe bi kar anîne. Wek; alfabeya Bizmarî, Awestayî, Aramî, Pehlewî, Erebî û hwd. Helbet ev tiştekî asayî, normal e. Lê, tiştê anormal ev e ku, îro jî Kurd mecbûr mane sê alfabeyan bi kar bênin ku ew jî; Latînî, Erebî û Kirîlî ye. Ev yek li pêşiya yekitiya ziman û çanda Kudî astengeke pir mezin e. Her wiha jî dibe sedema ku hestekî ango şuurekî netewî yê yekgirtî di nav me de çênebe û em li Bakur bi berçavka Tirkan, Başûr û Başûrêrojava bi ya Ereban û li Rojhilat jî bi ya Farisan li dinyayê mêzekin. Wexta ku em nikaribin berhemên li başûr û rojhilat ên bi alfabeya Erebî tên nivîsandin, ew yên li Bakur û Başûrêrojava bi alfabeya Latînî tên afirandin an em hemû berhemên bi alfabeya Kirîlî tên afirandin an jî ew yên me nikaribin bixwînin û jê îstifade bikin w ê gavê em ê ji perspektîfeke Kurdistanî jî bêpar bin. Ji bo ev tevlîhevî, ev mij û duman ji holê raba yek alfabe divê.

Ev alfabe jî divê alfabeya latînî be ku li gel zimên diguncê, ji alî piraniya Kurdan ve bi kar tê û ji bo têkiliyên navnetewî jî wê karê me hêsan bike. Îja bi kar anîna sê alfabeyan ne bes bû, em li ser alfabeyeke Latînî ya yekgirtî jî li hev nakin û her lêkolîner, nivîskar û grûb dixwaze ji xwe re alfabeyek li gora dilê xwe çêke. Ji xwe wek me li jor jî ravekir, îşkên me hatine şidandin em nikarin tevbilivin, lê em jî ji ber nizaniya xwe karê xwe zortir dikin. Ango divê em bi nizanî kan nekin û barê xwe giran nekin, di lêkolînên û lêgerînên xwe de metod û teknîkên zanistî bi kar bênin ku karê me hêsan bibe. Dema alfabeyek ji me re lazim be, divê em binêrin ka berî me kê çi kar kiriye û li ser wî esasî ku pêwist be guherankariyekê çêkin. Ji ber ku karekî wiha, karekî netewî ye nabe ku şexs an grûb bi serê xwe van karan bikin. Divê karên wiha ji alî komisyon û pisporên netewî ve bên kirin.

Wek tê zanîn bingeha alfabeya Latînî Mîr Celadet Elî BEDIRXAN daniye û hete îro ziman pê hatiye nivîsandin. Li gel hin kil û kêmasiyên vê alfabê jî Kurdî bi hêsanî pê tê nivîsandin û xwendin. Îro mercên guherankariyeke bi esas jî tuneye. Îja her mudaxeleyek wê bibe sebebê anarşiyek, tevlîheviyek nû. Ji bo ku em rênedin tevlîheviyên nû, divê em sebir bikin û li pek hatina mercên guherankariyê bin.

Dema alfabe bê guhertin jî, divê hêsan bibe, sade bibe. Ji bo hêsanbûnê, herfên nû navên hete mirov dikare herfên hejî kêm bike. Bi çi awayî? Bi rêya bi kar anîna diftongan, ango bi kar anîna du herfan ji bo dengekî wek dîftonga "xw" yê.

XAÇEPIRS

Çeperast:

1-Xak (berevajî) b)Dawe 2- a) Welat,weten. 3-a)Roja ku li dinyayê jiyan wê biqede û mirî wê bijîn û rabin ser piyan. 4- a)Rîh, rêdîn (berevajî) b) Xaye, mexsed (berevajî)
6- a) heke, şayet b) Tîpa d were pêşiyê dibe hêştir 7- a) A ku xeman kul û derdan direvîne û dilan fireh dike 8- a) Beyreq b) Nimêja ku piştî muxrubê dest pêdike 9- a) Bi zazakî na, nîne, ne b) Zarava, diyalekt 10- a) Beşekî malê, menzel, jûr (berevajî) b) Dema ne pir dirêj, kurtedem c) Alif

Serejêr:

1- Muze 2- Gura mê (berevajî)
3 a) Evîn b) Navekî mêran 4- a) Her wext daîma b) Ji yên guhên wan nabihîze re tê gotin (berevajî) 5- a) Hêşinayiyek, sewzeyek b) Aletê ku em ji bona porê xwe bi kar tênin (bervajî) 6- a) Tîpa k were pêşiyê dibe odeya gemiyê b) Boş, tal 7- a) Diyarbekir b) Rengdêrekî îşarkî 8- Sinetkar (berevajî)
9- Tîpa h were pêşiyê dibe wahşî b) Baş qenc, xweş 10- a) Ecele b) Navendî (bervajî)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1		■		■			■			
2									■	■
3		■								
4			■						■	
5				■						
6					■	■	■			
7									■	
8			■				■		■	
9			■		■					
10				■				■		

Bersiva hejmara bori

Çeperast: 1- a) To b) keçeB 2- Malmîsanij 3- a) Pêtik b) Ka 4 a) dneZ b) Rêdan 5- a) îreD b) Tîr 6- a) ekeH b) naŞ 7- a)Arsim b) Benî 8- a)Metran b) Mîr 9- Awene 10- zûdnaweR

Serejêr: 1- a) Med b)Mamiz 2- a)Ta b) nÎ c) Re 3- Olperest 4- Mêzekirin 5- a) Kît b) demA 6- a) Esîr b) Naw 7- Çakêt 8- a) êN b) Dînemêr 9- Bikaranîn 10- a) Jan b) Şîret

Avrupa temsilcimiz araştırmacı-yazar Hasan Yıldız ile Kürt Tarihi üzerine söyleşti

"Kürtler'in Ergenekon'a ihtiyacı yok"

●Yazın hayatına ne zaman başladınız. Okurlarımıza anlatabilir misiniz?

❍ Yazın ve yayın çalışmalarım 70'li yıllarda başladı. 80'li yıllardan sonra yakın dönemin Kürt tarihini konu alan akademik çalışmalar yaptım. Çeşitli dergi ve gazetelerde araştırma yazılarım çıktı ve ilk kitabım "Aşiretten Ulusallığa Doğru Kürtler" 1989'da Stockholm'de basıldı. Daha sonra Kürtler açısından önemli gördüğüm Sevr–Lozan ve Musul Antlaşmaları sorunuyla ilgili olarak Fransız Dışişleri Bakanlığı gizli belgelerinde geçen serüvenleri izlemeye çalıştım.

Bu belgelere ulaşmamın ayrı bir öyküsü olduğunu söylemeliyim. Bir tesadüf beni onlara ulaştırdı. Sorbon Üniversitesi'nde Politik Felsefe dalında doktora hazırlık çalışması için konum olan "Türkiye'de Geleneksel Yapıların Çağdaş Politikalar Üzerindeki Etkileri" üzerine yaptığım araştırmada Halifelik kurumuna ilişkin politik belirlemeler gerektiğinden Dışişleri Bakanlığı'na araştırma yapmak için gönderildim. Halifelik kurumuna karşı Batılı güçlerin ve özellikle İstanbul hükümetine destek olduğu görünen İngilizler'in hangi politik manevralarla, İslam Dünyasını birleştiren bu kurumdan nasıl kurtulma çabaları içinde olduğunu gördüm. Yolum, doğal olarak Kemalizm'e ve onların Halife ile ilgili düşüncelerine açıklık getirmeye düştüğünde Kürtler de ara sokaklarda görünmeye başladı. İşte o andan sonra binlerce sayfalık dosyalar arasında her sayfayı çevirişimde bu ara sokaklardan bir türlü çıkamadım. Öyle ki, bu ara sokakların karanlığı beni kendisine her gün daha çok çekmekteydi. Ve nihayet kayboldum!... Her gün sabah saat 10'da başlayıp 17'de biten ve ertesi gün devam eden 9 aylık bir serüvenin içine girdiğimi artık bilmiyordum. Politikanın görünürdeki halini oluşturan kirli, alçak, insafsız oyunlarını hep bu ara sokaklardaki satır aralarından özenle bulup çıkarmaya çalıştım. Doğruyu bulmanın tadına o kirli sokaklarda ulaştığımı söyleyebilirim. Gerçek elbette acıydı ama yatağını bulan bir nehir gibi de güçlüydü.

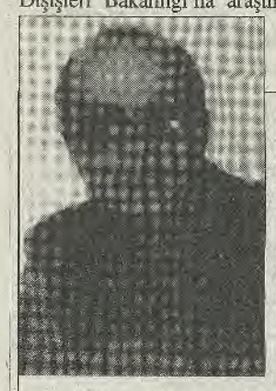

Hasan Yıldız:1954 yılında Dersim'in Ovcık ilçesine bağlı Zernik köyünde doğdu. İlk-orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü 1978 yılında bitirdi. Adapazarı Pamukova Lisesi ve Ağrı Öğretmen Okulu'da öğretmenlik yaptıktan sonra yurt dışına çıktı. Sorbon (Paris) Üniversitesinde "Az Gelişmişlik Sürecinde Gelenekçilik" isimli bir çalışma hazırladı. Yazar aynı üniversitede Politik Felsefe dalında "Türkiye'de Geleneksel Yapıların Çağdaş Politika Üzerindeki Etkileri" isimli doktora çalışmasını yaptı.

Yayınlanan kitapları:
Aşiretten Ulusallığa Doğru Kürtler, Sevr-Lozan-Musul Üçgeninde Kürdistan, Sınırsız Bir Ülke: Kürdistan (Fransızca). Ayrıca yazar, "Kürt Modernizmi" isimli bir kitap üzerinde çalışmaktadır.

● Günümüz Kürt Edebiyatı hakkındaki görüşlerinizi albilir miyiz?

❍ Kürt Edebiyatının durumunun tarih alanından daha ileri düzeyde olduğunu söyleyebilirim. Edebiyatçılarımızın en azından şu sıralarda tarih yazımına ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum. Buna rağmen modern Kürt tarihi henüz kendi metodolojisini yaratamadan Kürt romanı modernlik sınavına girmiştir bile... Kürt edebiyatçılarının bu sınavdan yüzünün akıyla çıkacaklarına eminim. Bu değişimin rüzgarını Kürt yaşamının doğal zorluğunu fırtınalı bir aşkta ve politik yaşamda birleştiren Mehmet Uzun'u burada anmak isterim. 'Yitik Bir Aşkın Gölgesinde' adlı romanıyla bu alanda bir aşama kaydettiğini hissediyorum. Tarihsel bir yaşama kattığı coşkun duygulu yaklaşımıyla Memduh Selim Bey'i, tarihçilerin bile yapamadığını yaparak ölümsüzleştirmiştir. Doğal ki romancılarımızın duygularını kaleme dökme hakkı tarihçilerden çok daha fazladır. Hatta ikincilerin buna hiçbir hakkı yoktur demek daha doğru olur. İşte bu duygular benliğini özgürce ifade edemeyen, toprağa gömülmeye çalışılan, ama gömülmemekte kararlı bir toplumun ruh halini vermesi durumunda çok daha güçlü olmaktadır. Biz de, edebiyatla tarih daha uzun bir süre yan yana yürümek durumunda kalacak gibi.

● Kürt tarih araştırmacılarının çalışmalarını yeterli görüyor musunuz?

❍ Bir toplum eğer tarihsel geçmişi üzerindeki izleri kalın çizgilerle bile olsa izleyebiliyorsa, o toplum geleceğe doğru ilerliyor demektir. Çünkü o andan itibaren toplumsal dinamizmin mekanizmalarından olan geçmiş ve gelecek bağı kurulmuş olmaktadır. Ancak bu bağ nasıl kurulacaktır? Kapalı toplumlarda bu bağı ayakta tutan en önemli faktör yetişkin kuşakların anlattığı yaşanmış ya da yaşanmamış hikayelerdi. Günümüzün açık toplumları, dinlenen hikayeleri akılda tutmaya olanak vermemektedir. Sorular soruları çağrıştırmakta ve nihayet gerçekliği somut olgular ve belgelerle göstermek gerekmektedir. Bu yeni kuşakların kazandığı olumlu bir değişimdir. Tarih alanında bu değişime yanıt verecek tek güç ise kurumlardır. Bizdeki en büyük handikap bu alanda bilimsel kurumlara sahip olmadan tarihe el atmaktan kaynaklanmaktadır. Ancak bilinen nedenlerle buna zorunlu olduğumuz da ayrı bir gerçekliktir. Kurumsuzluk metodoloji sorununu da beraberinde getirmektedir:

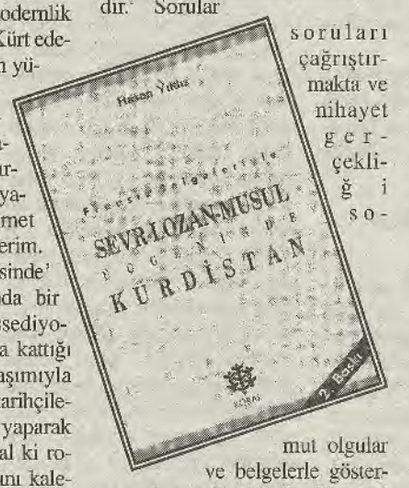

Neyi, hangi metotla araştıracaksınız? Verileriniz neler olacak ve karşı değerleri nasıl bulacaksınız? Kimleri ve başka alandaki hangi kurumları yardıma çağıracaksınız?

Metot alanında bu sorunu aşmayınca kaynak açısından sıkıntılar yaşanmakta ve alıntıların alıntısıyla doğrulama yöntemine gidilmektedir. Eğer alıntı doğru yorumlanmışsa kurtulduk. Yok eğer yanlış bir çeviri veya anlam yüklenmişse alıntı kurbanı olmaktan kutulmak mümkün değildir. Gerçi toplum olarak alıntı kurbanı olmaya alışmış durumdayız. Ve bunun sonuçlarını politik alanda yakın dönemde hepimiz yaşadık.

Dış görünüşün sürekli yanıltıcı sonuçlar verdiği bu alanda, duygulara hiç yer yoktur. Tarihçinin, yazdığı tarihe duygularını katmasına hakkı olmadığını düşünüyorum. Yoksa o tarih değil başka bir şey olur... Hem kendisini hemde okuyucularını aldatmaktan başka bir şey yapmaz. Bunun da toplumsal bilinç açısından olumlanacak bir yanı olmadığı en yakın örneği ile masal ile gerçeğin karıştırıldığı eski Türk tarihidir.

● Kürt tarih araştırmacılarından birisi-Cemşid Bender-herşeyi Kürt yapıyor, diğeri-Gürdal Aksoy-de herşeyi inkar ediyor, nihilist bir yaklaşım gösteriyor...

❍ Bizde Tarih yazımı amatörlüklerle doludur. Eksikliklerimizi bilince çıkardığımız zaman bu alandaki başka meslektaşlardan daha hassas olmayı, kılı kırk yarmayı gereklilik haline getirmiş oluruz. Kendi özgülümüzde bunun böyle olması kaçınılmazdı. Bir yerlerden başlamak gerekiyordu ve başlandı. Hepimiz amatörce başladık. Kurumları ve sistemi oluşmamış bir alanda elimizin ulaşabildiği ölçüde araştırma alanlarına girebildik. Bırakalım uzak tarihimizi yakın tarihimizin araştırmasında bile kaynak sorunuyla karşı karşıya kalmaktayız. Bir şeyi bulsak bile bunun karşıt olgularını ve sonuçlarını bulmakta zorlanıyoruz. İşte burada duygu devreye girip tarihi tarih olmaktan çıkarıyor. Daha eskilere gitmek ise gerçekten cesaret isteyen bir olaydır.

"Tarihçinin görevi yazımı politize edip ajitasyon haline getirmek değil, olguları değişik cephelerden ve sorularla anlaşılabilir hale getirmektir."

Sosyolojik olarak, son on yılda ulusal duyguları patlayan bir toplum durumundayız. Ulusal duyguları doyum noktasına gelmemiş toplumlar böylesi patlama dönemlerinde her zaman masalla gerçeği birbirine kolayca karıştırabilmektedir. Yeryüzündeki bütün toplumlar bu aşamadan şu ya da bu şekilde geçtiler. Ancak dünyada bu kadar olumsuz deneyler varken bizim de aynı yoldan zoraki geçmemiz gerekiyor mu diye sormaktan kendimi alamıyorum. Yeryüzünde milliyetçiliğin artık son dönemlerini yaşadığını söylesek bile bizim de toplum olarak destanlara elbette her zaman ihtiyacımız olacaktır. Ama toplumsal bilinci yanıltan gerçeğe çevrilmiş yeni Ergenekon Destanlarına ihtiyacımız olduğunu sanmıyorum ve olmamalıdır. Bu anlamda seçici olmak ve eleştirel süzgeçten geçirilmesi kaydıyla yapılan çalışmaların hepsine bir değer biçiyorum.

Tarihçinin görevi yazımı politize edip ajitasyon haline getirmek değil, olguları değişik cephelerden ve sorularla anlaşılabilir hale getirmektir. Burada zor olan soru dizisini hazırlamaktır.

Marc Bloch'un deyişi her zaman başucumdadır: "Belge bir tanıktır ve tanıkların çoğu gibi soru sorulmadıkça pek konuşmaya niyetli değildir. Güç olan soru dizisini hazırlamaktır."

Politize edilen tarih 'Güneş-Dil Teorisi'ydi, 'Turancılık' ve 'Ari Irk' teorileriydi. Devlet desteği olmasın rağmen bu teorilerin hiç birisi yaşatılamadı. Hangi toplum açısından olursa olsun, hangi sonuçları verirse versin tarihe mal olmuş mutlak gerçeğin tüm halklar açısından bir değeri vardır: Gerçek en güzel dosttur!...

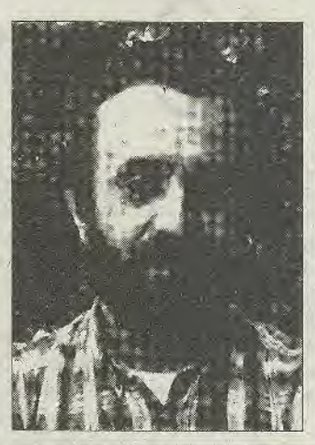

Hiç yüreğinizdeki kayıp fotoğrafına baktınız mı?

Ali FİL

"kiminiz hızla yürür geçersiniz
başınıza birşey gelsin istemezsiniz
kiminizin içi burkulur
onları görürsünüz
ellerinde yükselen kayıp fotoğraflarını"

Aydın Öztürk'ün bu dizelerini okurken siz de fotoğraf makinesine yakalanmışsınızdır. Galatasaray Lisesi önünden; kalkanlı polisler, kayışlarını zorlayan kurt köpekleri ve panzerler arasındaki kalabalığı yarıp kurtulduğunuz sarısındayken flaş alnınıza patlar. Aznavur Pasajının basamaklarında elinizdeki çerçeveyi kaldırıp bakabilirsiniz. İster kırıp indirin, ister evinizin başköşesine asın, siz de bir kayıp sayabilirsiniz kendinizi, yüreğinizde taşıdığımız.

Cumartesi Anneleri, Güney Filmi'nin fantastik sahnelerine değinilerle başlıyor. Şiir ve düzyazının biribirinin ayak izini sürdüğü sayfalarda yazarı filmdeki o bilge anlatıcıya benzetbiliriz. Fakat, bu kez kırık bir akordeonun titreşen tuşları eşliğinde kayıplar, hayelden gerçeğe dönüşüp ölüyerlerinden çıkıp gelmez, karşıdan ölümlerine bakmaz, sevgilileriyle buluşmazlar. Onlar, yazarın içselleştirdiği kenti baştan başa kuşatmışlardır.

Bindiğiniz minibüste bir anne gözünüze ilişir, kucağında göğsüne bir örümcek gibi tutunmuş çocuğu. Anne sarsıntılara ve soğuğa karşı çocuğunu koruma kaygısı içindedir. Gözlerine dikkat ederseniz anlarsınız: Cumartesi Anneleri'nin korkusudur bu. Kentinize kar yağmaktadır. Feriköy'e, Kemer mezarlığına, Karacaahmet'e, çocukların çöplüğü eşerken aylarca kesik kol ve bacak buldukları Kasaplar Deresi gibi ölüyerlerine ne denli kar yağsa da kentin kirli örtüsünü gözlerinizden indiremez. Yağan kar bir anneye çocuğunun okuldan nasıl döneceğini düşündürtür hep. Kayıp anneleri için ne güzel bir duygudur bu: Eve dönüş saati şaşmayan çocuklarının ayak seslerine kulaklarını yatırıp sıcak sıcak beklemek... Ama bu, sizin kentinizde uykusuz annelerin yüreğine yağan bir kardır. "Yanardağın ağzına düşer gibi buharlaşıp kalıyor. Yanardağ bir annenin acılı yüreğidir şimdi." (s.33)

"kar yağıyor,
durmadan, rüzgarı
oynaşına
çağırarak.
kar yağıyor
kimsesizler
mezarlığına da.
oysa hangi kar,
evlatsız bırakılmış bir
annenin yüreğini
ağartabilir?"

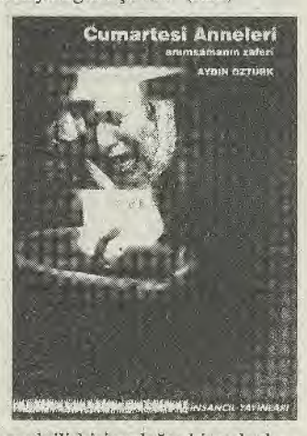

Cumartesi Anneleri'ni okurken Arjantin'in ünlü Plaza del Mayo Anaları'ndan, en saf ilişki olan anne-çocuk ilişkisine doğru bir yolculuğa çıkıyorsunuz. Bu yolculuk boyunca uluslararası sermaye diktatörlerinin soluğunu ensenizde hisseder gibisiniz. En önemli uğrak yeriniz, Galatasaray Lisesi önünde Cumartesi Anneleri'nin kuşatıldığı alandır. Yazar, cumartesileri buradan kaçar adımlarla geçişinizin fotoğrafını metin boyunca ikide bir gözünüzün önüne koyar. Aslında bu fotoğraf biraz da yazarın kendisidir. "Bir şiir uyandırıyor beni. Ardına düşüyorum dizelerin. Soğuk bir sokağa çıkarıyor beni. Hepimizin suçortaklığına: Suskunluğuna." (s.33)

Aydın Öztürk, Cumartesi Anneleri'nde, önceki kitaplarında göremediğimiz bir biçim denemesine de girişmiş. Şiirle anlatı yan yana. Kimi yerlerde bu iki biçimin iç içe geçtiğini de görürüz. Bu biçimsel yoğunluğa karşın öz hiçbir zaman biçimin buyruğuna girmez. Bence, güncelliğin sığ sularına takılıp kalmamktan başka, kitabın önemli bir başarısıda buradadır.

Cumartesi Anneleri / Aydın Öztürk
İnsancıl Yayınları

Halaylar ve türkülerle direniş mevzisine...

Nesimi ADAY

İstanbul'daki Kürt Kültür Merkezleriyle yaptığımız söyleşileri yayınlamaya devam ediyoruz. Bu hafta, Arya Kültür ve Sanat Merkezi yöneticilerinden Azad Tanrıkulu'yla görüştük.

● Kültür Merkeziniz ne zaman kuruldu, kaç şubeniz var?

❍ Arya Kültür ve Sanat Merkezi 1993'te topyekün savaşa karşı topyekün direnişin kültür-sanat ayağını oluşturmak hedefi ile İzmir'de kuruldu. Daha sonra anti-sömürgeci kültür grubu tarafından İstanbul faaliyetleri başlatıldı. Şu anda birkaç ilde kültür merkezinin altyapısı oluşturuluyor.

● Arya.. bir Kürt Ulusal Kurumu mu?

❍ Evet, AKS. Merkezi'nin, sömürgecilerin ortadan kaldırmaya ve asimile etmeye çalıştıkları Kürt ulusal kültürünü ortaya çıkarıp onu evrensel değerlerle bütünleştirme hedefi noktasında bir ulusal kurum niteliği taşıdığını ifade edebiliriz.

● Sizce, ulusal bir kurumun taşıması gereken nitelikler neler olmalıdır?

❍ Öncelikle ulusal kurumun, ulusun tüm fertlerine hitap edebilecek ve içerisinde barındırabileceği bir programatik perspektife sahip olması gerektiğini düşünüyoruz. Kendi kültür sanat alanı özgülümüzde ulusal kültür kurumlarını dar ideolojik kalıplardan arındırıp, sömürgecilerin inkar ve talan ettikleri Kürt ulusal değerlerine, sömürgeciliği bir sistem olarak ortadan kaldıracak olan evrensel değerlere ve de bilimsel çalışma metodlarına sahip çıktıkları oranda bir ulusun kurumu olarak nitelendirilebileceğine inanıyoruz.

● Kültür Merkezinizde hangi diller konuşuluyor?

❍ Kurumumuzda Türkçe ve Kürtçe dilleri kullanılıyor. Tabii sömürgeci metropollerde çalışmaları sürdürüyor olmamız Kürtçenin yaygın olarak kullanılmasının önünde bir engel. Kürtçenin bir dil olarak kuralları çerçevesinde kullanılması yönünde dil kursları ve pratik birim çalışmaları yapmaktayız. Bizim sürekli vurguladığımız bir ilkemiz var. "Köle bir ulusun, özgür dili, özgür kültürü olamaz." Bundan hareketle Kürtçenin yaygınlaşabilmesinin, Kürt ulusunun siyasi ve ekonomik bağımsızlaşması ile bir noktada ilişkili olduğunu düşünüyoruz.

● Kuruluş amacınız neydi, neler hedeflediniz, ne kadarını gerçekleştirdiniz?

❍ Amacımız yok edilmeye çalışılan Kürdistan Kültürünü araştırmak, ortaya çıkarmak ve bilimsel metodlar ile akademik çalışmaları kapsayacak ve ulusal kimliğine sahip çıkan ulusun tüm fertlerini çatısında toplayabilecek bir kültür merkezi oluşturmaktır. Tabi önümüze programatik olarak büyük ve önemli hedefler koyduk. Süreç içerisinde hedeflerimiz doğrultusunda önemli pratikler de gerçekleştirdik.

Arya Kültür Merkezi müzik grubu Zarên Ar...

● Kürt edebiyatı ve sanatına yönelik ne tür çalışmalar yaptınız ?

❍ Kültür Merkezi bünyesinde müzikal derlemeler, folklorik araştırmalar ve tarihsel incelemeler, teatral yazım çalışmaları yapılmaktadır. Arya bünyesinde çıkartacağımız kültürel bir dergi ile de yaptığımız çalışmaları insanlarımıza sunmayı hedeflemekteyiz.

● Kurumunuz, neden Kürdistan da değil de İstanbul'da faaliyet gösteriyor?

❍ Tabi Kürdistani bir kurumun İstanbul'da olması bir çelişkiyi içerisinde barındırıyor gibi algılanabilinir. Bizler özellikle son süreçte Kültür merkezinin sömürgeci metropollerde var olmasını önemli olduğunu düşünüyoruz. Devletin göç ettirme politikasının boşa çıkarılması ve metropollerde ulusal kimliğin ve kültürün diri tutulmasının hayati bir önem arzettiğini düşünüyoruz. Bununla birlikte çalışmalarımız ülkemize dönüktür ve kendi coğrafyamızda özgür bir şekilde çalışmalarımızı sürdürme hedefimiz mevcuttur. Tabi bu süreçte savaşın ve coğrafyamızdaki baskıların etkisiyle bu hedefe ulaşamıyoruz.

● Diğer Kürt Kültür Kurumlarıyla ortak çalışmalar yaptınız mı? Yapmadıysanız, yapmayı düşünüyor musunuz?

❍ Kürt kurumlarını kardeş kurumlar olarak görüyoruz. Bu kurumlar ile dayanışma noktasında ilişkilerimiz bulunmakta. Bizim programatik olarak ortak çalışmaların ötesinde herkesin kendisini ifade edebileceği ortak bir ulusal kültür kurumu yaratmak gibi bir hedefimiz var. Bu dost kurumların pratiklerinin birbirini tamamlaması ve geliştirmesi gerektiğini düşünüyoruz.

● Kurumunuza yapılan baskılar çalışmalarınızı engelliyor mu?

❍ Devletin çok yoğun baskısı ile karşı karşıya kaldık. İzmir Arya devlet tarafından basıldı, kapısına mühür vuruldu, çalışanları işkence tezgahlarından geçirilerek cezaevine konuldu. Keza İstanbul'da etkinliklerimize izin verilmedi, çalışanlarımız gözaltına alınarak tehdit edildi vb. baskılara maruz kaldık. Fakat hiçbiride Arya'nın ulusal demokratik mücadelede üstlenmiş olduğu misyonun çalışmalarını engelleyemedi. Bizler bu baskılarla içiçe yaşıyarak çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. Kürdistanlılar yaşamlarında sevinci ve acıyı bir arada yaşamak zorunda bırakıldılar. Bizlerde halaylarımızla, türkülerimizle ve oyunlarımızla bu direnişin mevzisinde yer almaya devam edeceğiz.

Tarkan'ın Deprem Yaratan muthiş İtiraflari!–2

Hemşire beni evine götürıp sebeh, övle û axşam olmax uzere gunde uç sefer uzerimde saqlambaç û behzen de birdırbir oyını oynadi. Daha sonra da anasını, nenesını û İtalya'daki ebesını getırıp, elım qolım baxli oldıxi halde benımnen çırapıf oyını oynadilar. Bi gece, evde kimsenın olmadıxi bi seette, qanqardaşi oldığım hemamböcegi Mıço, aqrabalarının da yardımlariynan beni oradan qûrtardi. Daha sonra hemamböcegi Mıço bahan bi xazinoda iş bûlıp çalışmami saxladi. Tesedufen, sol qulaxının memesinde bulınan pıskılêt şeklindeki gırmialtı tene ben'e hayran qalan xazino patroni Sılopzade Şımık Efendi, ortada hêç bi sebep yoxken , beni sehneye çıxarıp , onalti buçıx dege içınde şöhret yapıp , qulaxımdaki benleri de sıxortaliyarax , yampıri hayatımı daha da yampırileşmextan qûrtardi. Ben artıx manitûlaşmişım.

Bû arada, raqiplerımın benım heqqımde ûydırdıxi yalanlari derleyıp kitap olarax bastırmayi qararlaştıran Kaxtali Çılık Mıçê'nın , kimligi meçûl bi taxım nataşalar tarafından qaçırılmasının qebehetını bahan yıxmax istiyen iki tene gedê bajêr; deve hemamına gidıp başlarını yıxamax isterlerken, orada esrar çekmaxta olan alti tene pisbıyıxli û taxım elbiseli deve tarafından ixfal êdılıp satorsız bıraxıldiler (oxweş oldi!).

Diyarbekır'den özel xeberler

"Diyarbekır'de son zamanlarda pırpırım toxımi gibi çoxalan telefon sapıxlarına bi de dergimızın yazi işleri mudıri Feleksız Cello'nın doqsan doqız yaşındaki, tırıgi gêtmiş vırıgi qalmiş û ustme ustlıx xırıfandileşmiş olan nenesi Mıqlandız Fifi de qatıldi.

Feleksız Cello'nın dedesi Ûlagêt Mıho, Mıqlandız Fifi'nın sapıxlaşmasına dayanamayıp iki kilo qurbehe poxıne biraz tûz ruhi, biraz Ruha isoti û biraz da qarpuz çekırdegi qatıp yaptıxi şerbeti en son damlasına qeder içerax, zatan bi qaç guni qalmiş olan oldıxça bûlûtli hayatına son vêrmiştır.

"Paragöz Mito'nın ebesınden aldıxımız çox muhim û wahim bi xebere göre; Paragöz Mito, gendısi için Terzi Şeşbêş Cına'ya, uzerınde tam ikiyuz altmışalti tene cêbi olan bi kefen yapturmiş.

Yazarımız Mustafa Gazi'nin Diyarbakır'dan faxladığı 'nota'yı mizahın 'özeli' olmayacağı görüşüyle, üzerinde herhangi bir değişikliklik yapmadan yayınlıyoruz. (Editör)

Nesimi'ye..

Tasih xatalarini asxariye yêndırmez û o qariqaturleri yayınlamazsaz, yêmin êderem ki pasaportımi alıp (o da vêrseler tabi) Lubnan'a gidecaxam. Orada, Dûrzilere Pırpırım virusi bûlaştırdıxten sonra İsrail'e ûzanıp, ordaki axlama dûwarının dibine çökıp axlama reqori qırdıxten sonra Libya'ya, Kaddafi'nın ikametgahına wararax, ona "Yêşil Qurbeheler" şarqisini satacaxam.

Yaw ma hêç dêmisen haa... benım Lubnan, İsrail û Libya'da ne işım war lo!...

Nesimi Nesimi

Dûyisan sesimi?

Freqansıma gırıp şefaquzi olmama sebeb olan şaxıs sen olmiyasan lo.. hıı?

Bax walla qelbım xırçıklıdır haa!...

Nûjen Yayınlarından yeni kitaplar

Özlem

Hraça Koçar Kapriyelyan

Özgün ismi Garod olan roman, 1915 Ermeni katliamından kaçıp 'Aras'ın öte yakasına geçen Arekel Eloyan'ın ülke özlemini konu edinir. Yazar ayrıca, Ağrı İsyanı'na atıfta bulunup, Sovyet bürokrasisi ve beraberinde getirdiği yabancılaşmayı da romanında işler.

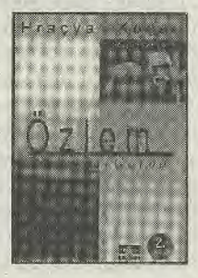

Baban-Botan-Soran

Dr. Kaws Kaftan

Kitap, üç büyük Kürt emirliğini inceliyor. Kitabın önsözünü yazan Kürt tarihçi Dr. Kemal M. Ahmed Kaftan için; "güzel ve yararlı yazılarından dolayı pekçok Kürt okuyucusu tarafından bilinir. Bu kitabın, okurların kalbini hoş, ufkunu geniş ve gözlerini aydınlatacağından eminim" diyor.

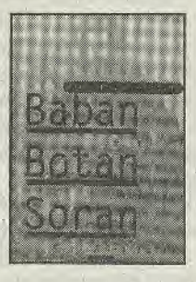

Özlemin Gül Sureti

Hafız Akdemir

Özgür Gündem'in muhabirliğini yaparken Diyarbakır'da katledilen Hafız Akdemir'in çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanan yazıları ve mektupları, yakın arkadaşı Selahattin Bulut tarafıfdan yayına hazırlanmış. Bulut, daha önce de "Gülüşün Özgürlüğümdür" isimli kitabı hazırlamıştı.

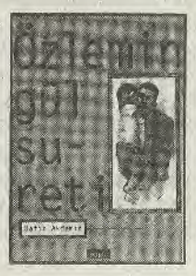

Çi tê xwestin û çi tê kirin?

Dr. Redwanê Alî

Di dema avakirina PYSK ê de, berpirsiyarekî rojnamê ez agahdar kirim wekî bi nêtin ku rojnamê nûh bikin û ji nû ve wê biweşînin. Piştî suhbetek kin ku me tê de baş baweriyên hevdû nas nekir, lê me herduwan jî fêhm kir wekî em di çaredîtinên doza kurdî de, weke hev na fikirin; wî hevalî ji min xwest ku ez bîr û baweriyên xwe ji "Roj"ê re bi nivîsandin bişînim. Li vir ez dixwazim munaseba avakirina PYSK ê, bi babetek fireh ve "Çi tê xwestin û çi tê kirin" grêdim û baweriyên xwe bi wî hawî bêjim.

Ji bo ku baweriya min şaş neyê fehmkirin, ji berêv de ez dixwazim eşkere bikim: Helandina 5 partî û hêzan ji saziyên xwe yên kevin re û damezrandina wan ji partiyek nû re, ji tevgera me re serketineke. Ew bi xwe weke buyer dilşadiyê û vê şanaziyê ye... Bêgûman partî û grûpên gihane hev, niştimanperwerin, xwedî dîrok û şehîdin; xwe di ber doza welatê xwe de jî westandine.

... Lê ez jî wenaşêrim jî: Ji aliyê dîtinên xwe yên teorîk; ji alî taînkirina prensîbên xebat û têkoşînê; ji alî tarîfkirina xeta pan ji stratejî û taktîkên kar ve, ango bi hemû hawan partiya nû PYSK, ji partiyên kurdî ku heneke gelekî cuda nabe. Ev jî bêgûman ne kêmasiye. Lê dewlemendkirina xebatê û bitovkirina têkoşînê gerek bê kirin bi vekirina enî û meydanên teze; bi dagirtina qadên ku ne şerkarekî me ne xebatkarekî me, ew danegirtiye.

Ez zelaltir bikim: Weke em zanin ji stendinê re qewet pêwiste, ji xwestinê re xweşkirin; û ji merovan re, çawa ji hêzan re, herdû pêwistin. Lê tenê kes yan hêzên ku zanin kengî çi bi kar bînîn ew mafê xwe bi dest dixin û bi serdikevin. Îro di Kurdistana Turkiya de valahiyeke mezin di xebata karê demokratîk û legal de heye. Hêviya me ewe wekî ev partiya nû, vê qadê li pêşxe. Di dialektîka nerxgirtinê de jî, ne tim hilgirtina barê giran yan taînkirina armancên mezin tehdît dikin rola "pêşengî" yan xurtbûna hêzan û bikêrhatîbûna wan. Di nav hemû hêz û tevgerên cîhanê de peydabûna partiyeke girs ku pêşengiya serfirazî û biserketinan dike berî her tiştî tê bi rasttaînkirina daxwazên demê, qurmîşkirina gengaziyên hene û bi awakî objektîv; tê bidestxistina encaman.

Ji xwe re binêrin li rewşa Turkiya ya îro ... Rojek nare ku merov tiştekî nû li ser pirsa kurdî nabhîze. Rojname û kovar, ajansên dengûbehsan... çi yên turkan, çi yên welatên derve... Li ser gotinên berpirsiyar û nemûndarê dewleta turk radiwestin, şirovedikin, manan jê derdixin... Lê tu encam bi dûde nayên û tiştekî berbiçav di rewşê de, nayê guhertin. Lê ev tiştekî nû ye di Rojhilata navîn de, gerek jê bê fêdekirin. Li Kurdistana Iraqê di sala 1983 yan de, heyşt hezar Berzanî bê ser û şûn çûn; di sala 1988 an de, û di hemla bê rûmet (Enfal) de, 180 000 zarok, pîrek, xitiyar ... dîsa bê ku kes tiyştekî ser wan zanibe, yan gorên wan û hestiyên wan bibîne; çûn û esra wan jî winda bû!,. Ne Kurd, ne dinya, ne raya giştî, ne organizasyonên navnetewî... Kes heta niha tiştekî ser şêwên kuştin û windabûna wan nizane! Dêmek li Kurdistana Turkiya eşkerekirina hebûna şer îlankirina buyeran; niqaşkirina pirsa kurdî şertekî objektîv vedike pêşiya peydabûna raya giştî; rê li pêşiya meyandin û têgihiştina wê vedike.

Kesên ku ji nêzîkayî ve pirsa kurdî li vî perçê Kurdistanê nasdikin,tu guhertinên mezin ne ji hukumetan ne ji partîyên klasîk, çi di îktîdarê de çi di muxalefetê de hêvî nakin.Temaşevanen ku kurranî û firehîya pirsê jî zanên, ji xwe hemû gotinên "soz" û "eht" û "nêta çê" sîyasetvanên tirkan,bi cedî nastînin û gotinên wan şirove dikin weke rengekî propaganda gogaî ya ku tu carî kar bi dûde nayê. Lê ev sos ne ji valahîyê tên. Tevgera kurd bi hemû hêzen, roj bi roj xwe ferz dike; lê mixabin, unsurên biserketinê hîna temam nebûne.

Di vî mecalî de tiştekî din tê ber çavan-Karta "Europtiya" Turkiya. Ew jî ji tiştên ku kurdan heta niha tenê wechê wê yê dijî Xwe dîtiye. Ji Xwe dualtiya vekartê weke durûtiya Turkiya bi xwe ye... Lê ji Turkiya nîv Eurîpî nîv Asyawî; nîv laîk û nîv dîndar li ser sehna Rojhilata Navîn rolek din tê xwestin; gereke bi temamî bilîze. Rolek ku lîska dîmokrasiyê li gor merce û şertên klûba Europa, û weke endamê klûba mezinan bilîze. Ev rol, heta demek dirêj bî sextekarî wê nere serî. Qabiliyeta fîn û derwan di vê kartê de, bi kêmanî, wê ji karta wê ya musulmanî kêmtir be.

Di karê vekirî û eşkere de, him Kurd bi xwe kêm tercubene, him jî hukûmet û organên qerarê li Turkiya pir mizir û rûêşkên. Lê zehmêtî çiqas bi tof bin, giran bin... Gereke rê li pêşiya vê lîska sextekar, ku Turkiya pir bi şewq û şabûn dixwaze maska wê bide ser dêmê xwe, bê girtin

Lê di vê şanoya nû de, mixabin, rola Kurdan dîsa weke gelek caran ne diyare. Gelo hêzên siyasî heta çi derece amadene, di vê rêyê de, dek û dolabên Turkan têkbivin, yan rasttir be pirsîn, heta çi derecê karin fîn û fûtên Turkan û ruwê dewleta wan yê ne şaristanî û ne demokrasî bihetikînin?

Gelo rola wan di vî warî de heye yan na?

Weke hemû gelan, li cem me jî, di lêkirin û temsîlkirina daxwazên Kurdan de rola herî esasî di destê partî, hêz û grûbên siyasî de ye. Ew jî bi temamî bi xebata veşirtî û ne legal biliyane. Dijmin rê nedaye xebat û çalakiyên vekirî û eşkere... Vê yekê daxwazên Kurdan, çi dibe bila bibe Serxwebûn, Fedrasyon, Otonomî.. weke qalibekî yekgirtî û hişk, yan weke daxwazek giran û "ne realîst" hatiye kifş kirin ji raya giştî re. Bi mentiqa derve jî, ango ji temaşevanan re û xwedî înteres di heremê de, tê weke daxwazek antîgonîst û pir bi kêfrat; nexasim ku tu derdora pirsa Kurdî di nav sînorên çar welatan de bîne ber çavê wan. Piraniya partî û hêzên Kurdî, yên ku bi awakî dîrekt tên êşandin jî vê rewşê, ev pirs fehmkirinê, lê heta niha wan struktêr û qalibên xebata eşkere peyda nekirine; tensîq û koordînasionek têkoşer û yekgirtî li darnexistine. Di baweriya min de wê PYSK ê cê xwe rindtir girtiba di Tevgera Kurdî de ku ev eniya xebatê ji xwe re kiriba weke armancek esasî.

Di karê vekirî û eşkere de, him Kurd bi xwe kêm tercubene, him jî hukûmet û organên qerarê li Turkiya pir mizir û rûêşkên. Lê zehmêtî çiqas bi tof bin, giran bin... Gereke rê li pêşiya vê lîska sextekar, ku Turkiya pir bi şewq û şabûn dixwaze maska wê bide ser dêmê xwe, bê girtin. Gereke rêya eşkerekirina "neqanûntiya" daxwazên me di resmiyetê de û li ber raya giştî, bi hesanî derbas nabe!

Pirs tê kirin: Madem ev lîsk ewqas sexteye, çima gelo gerek Kurd bi ser hele bidin? Bi baweriya min ji ber van sedemên jêrîn:

Bona dolemendkirina şêwên xebatê

Gelê Kurd ji zûve saziyên klasîk yên têkoşer û xebatkar, yên xwedî li maf û jiyana wî derdikevin peydakiriye... Problêma pirbûn yan hidikbûna van hêzan ne ya herî giringe, û ne sedemê yekemîne ku Kurd ji ber diêşin, lê ev "problem" niçikê problêmek mezintir di civak û Tevgera Kurdî de eşkere dike; hemû siyasetên hene ne li wê derece bi hêz û qewetên ku karibin bi "darê zarê" mafê xwe bistînin ne jî li wê derecê di xebata xwe de zingîl û dolemendên ku reng û formên têkoşînê firehtir bikin û rê li dijmin teng bikin.. Û di her tiştê xwe de qels û zîfin; di tektik û stratîjî ya xwe de; di marîfet û zanebûna xwe de; di siyaset û dîplomasiyêta xwe de... Ango di hemû qadan de ji alî krîterên qalîte û jimarê vê, kêm û qelsin. Helbet ev qelsî ji mercên pêkhatina civak û şexsiyeta Kurdan ya netewî tê. Lê ev naye wê manê ku ev qelsî û zîfbûn bi xwestinê, yan bi qeraran wê hilê. Divê bê zanîn wekî tenê bi mijûlek eşkere û xweristî bona îptalkirina qeyd û mercên nijadperestî û di bin şertên demokrasiyê de rê vedibin ji xebatek dorfireh û piralî re. Ew xebat jî tovê dewlemendiya zehnî û fikrî di zemîna axa netewa me de diçîne. Bera raya giştî rûwê cunta faşist di bin maska demokrasiyê re bibînê; hera Europa û dinya şehrestanî zêdetir li ser sextekariya lîska dewleta Tirk agahdar bibe.

Kesên ku ji nêzîkayî ve pirsa kurdî li vî perçê Kurdistanê dikin,tu guhertinên mezin ne ji hukumetan ne ji partîyên klasîk, çi di îktîdarê de çi di muxalefetê de hêvî nakin

Bona firehkirina asoyê fikrî

Tiştê ku bêhtir bala merov dikşîne û yê herî tîpîke ji tevgera Kurdî û Kurdistana Tirkiya ewe, wekî ji aliyê asoyê fikrî û teorî, piraniya partî û hêzên siyasî weke hevin; programên wan bi armancên dirêj û stratijî mijûl dibin û dixebitin, û bê xebatek "tektîkî" nûjenin. Hema mirov kare bêje ku partî û hêzên ku azadiya Kurdistan û lêkirina dewletek sosyalîst.. Ji xwe re nekiribe armanca yêkemîn, tunene. Daxwaza mafê ziman û çandê dibînin weke tiştekî ku wê xweser çêbibe piştî azadiya siyasî(!). Kêm ji wan jî, bi nêrînek hişiyar, hejandina zemîna Kurdayetî ya îro weke şertê binketina stratîjiya xwe dibînin.. Gelekî ser vê meselê ranawestin. Wekhêviya daxwazan, ji alîkî ve tê ji feqîrtî û hejartiya fikrî di civaka Kurdî de, û ji alîkî din ve, jî tesîra fikra çepitiyê ku di bin siya çepê Tirkan re rengê xwe gihişt ser fikra civakî ya Tevgera Kurdî bi giştî. Li vir, gerek bê gotin, ji zane û birewerên Kurdan bi xebata pîroz ya ziman û çandê; xebata dêmokratîk bi hemû grûbên gel re, bê westan dikin. Ev îşareta xêrêye, hêzên Kurdan singa xwe ji hemû grûbên gel re vedikin. Weke pêwîste bîrbirin wekî netewa me -elhemdulilah- ne tenê hejarên gundî û karkerên.

Bona parastinek bi lez ya ziman û çanda Kurdî

Ji her tiştî bihtir rewşa ku îro ziman û çanda Kurdî tê de ye, vê yekê dixwaze. Em hîn ronîtir bikin: Asîmîlasyonê nefesa Kurdayetiye çikandiye. Jimara kesên bi Kurdî diaxivên li hindur bajar û qesebên ku %100 Kurdên jî, bû ye kêmtire ji nêvî!? Û heger em peydabûna Kurdayetiyê weke fênomênekî teze, ne stewyayî û xwegirtî bîne henber, wê çaxê tiştê ku dilê mirov bi pêşerojê şa bike namîne. Heger dem bi vê lecê here, pêşeroja hebûna Kurdan weke keyan jî, dikeve bin pirsê. Ma çend û çend milletên din bi vî hawî çûn û bîhn û berata wan jî li Turkiya neman!?. Ev pirsgirêk erkekî pir dijwar datîne pêşiya berpirsiyarên Kurdan. Ji wan tê xwestin ji du tiştan yekî hilbijêrin: Mirin yan jiyana ziman! Divê planekî lezok (urgeance) di nav berpirsiyarên Kurdan de bê lidarxistin ku tê de, armancê yekemîn ji hemû şêwên xebata Kurdan ya legal re bibe parastina ziman. Di baweriya min de ev tişkekî mumkine. Vekirina eniya têkoşîna lêgal bona parastina ziman û çanda Kurdî nayê wê mana rawestana şêwên xebata din. Ev dibe tektîkek pir serwext bona asêkirina xebata statîjî.

Bona perwerdekirina gel bi şexsiyeta wî ya netewî

Di mercên xebata nuxamtî û veşartî de, gelek kadro û pêşengên xebata gelerî ji meydana karê serwextkirin û perwerdekirina gelê xwe man. Fikra netewî ku bi jêza xwe, li temama Kurdistanê hîna şaxên xwe bernedaye û nebûye têr qinyat, ma raxistî ber hêrîşên dijmin yên pir xedar û pir argumen kirî. Heger nerxên fikra netewî ji nav gel kêm bibe, li şûnê, ne valahî tenê peyda dibe, li her wiha nexweşî û fikra dijmin şûnê digre..

Di vê "eniya têkoşînê" ya nû de, felsefeke nû divê. Ev felsefe ne gereke yê hine û yê kevin bixîne yan bikşîne, lê wan bikemilîne û pêşxe. Di qonaxa îro de, xurtbûna yekê ji wan xurtbûna ya dine; ketina yekê ji wan ketina ya dine. Ji xwe şerê me weke hemû hêz û partî eşkere dikin, rê dide hemû reng û celebên xebata netewî hemû sinf û çînên gel... Ew kar tê hûnandin, tê efrandin û çêkirin bi sal û zemanan, lê ku bû mal milkê milet û gel lê xwedî derket, edî ketin tune. Gerek em karê ku tê xwestin bikin!

Kürdün Gözü İle Çözüm

Yakup KAYA

Daha önceki yazımda çeşitli çevreler tarafından ortaya atılan Kürt sorunu ile ilgili çözüm! önerilerini sıralayıp, bunların çözüm önerileri olmaktan çok birer karmaşa yığını olduklarını ifade edip kendi çözüm önerilerimizin olduğunu belirtmiştir. Gerçi bu konudaki öneriler her ne kadar bir gazete yazısı ile sınırlı değilse de, biz sınırlandırmaya çalışacağız.

Yani Kürt, Türk, halkların eşit koşullarda birarada yaşamaları için asgari insani şartlar şunlardır:

- Türk devlet yetkililerinin "Kürt sorunu"nu bitirmekten ziyade bu sorunu çözme mantığı taşıyıp, 70 yıldır Kürtlere yapılanlardan dolayı Kürt halkından özür dileyip "Ey Kürt halkı biz artık kendimize Osmanlıda oyun çoktur dedirtmeyeceğiz ve bunun için sizlerden 70 yıldır yapılanlar için özür diliyoruz." diyecekler. Şayet birileri çıkıp "iyi de bu işe değerli komutanlarımız ne diyecekler" dediğinde "onların canları cehenneme, isterlerse kafalarını duvara vursunlar," diyecekler.

- MHP'nin silahlı kanadı olan Özel Tim sürüleri Kürt topraklarından tamamen çekilecek.

- 70 yıldır yapılanlar tersine çevrilecek. Yani şimdiye kadar hep yok edilmesi için çaba harcanan Kürt dili ve kültürünün araştırılıp geliştirilmesi için, Kürt aydın ve bilim adamlarından teşekkül edecek heyetler ve araştırma kurulları oluşturulup, bunlara her türlü maddi-manevi destek sağlanacak.

- Kürt halkının (eğitim ve öğretim dahil) kendi dilini özgürce kullanması sağlanacak.

- Kürt halkına karşı kurulmuş olan "köy koruculuğu" sistemi lağvedilecek. Bu çetede yer almış olup da Kürt halkına karşı ağır suçla işlememiş olanlara çeşitli ekonomik imkanlar sağlanıp, bunların kendi asıl yaşamlarına dönmeleri teşvik edilecek.

- Savaştan dolayı zarar görenlere, Türkiye'nin batısına göç edenlere, faizsiz ve geri ödemesiz krediler verilip bunların daha önce yaşadıkları alanlara geri dönmeleri için cazip önlemler alınacak.

- Kürt bölgelerinde bulunan bütün Atatürk büst ve heykelleri kaldırılacak. (bu konuda Kürtlere hiç bir şart koşulmayacak.)

- Kürt bölgelerinde bulunan yeraltı-yerüstü zenginliklerinin tamamı (ihtiyaç fazlası hariç) öncelikli olarak bölgede kullanılacak.

- TRT vb. tüm kurum-kuruluşların işletme kapasitelerinin %50'si Kürtlere ve diğer azınlıklara orantılı olarak tahsis edilecek.

- İstanbul'da bulunan her iki boğaz köprüsünden alınan geçiş ücretlerinin %25'i Kürt bölgelerinde Türk ordusu tarafından yakılıp yıkılan orman alanlarının tekrar tahsisi ve korunması için ilgili Kürt orman kurumuna100 yıl süre ile verilecek.

- Özel Harp Dairesi'nin tüm elemanlarını Diyarbakır'da kurulup Kürt yargıç ve psikologlarından oluşacak mahkemelerde yargılanmaları sağlanacak.

- Kürt bölgelerinde görev yapacak silahlı kuvvetler mensupları bölgede yaşayan Kürt ve diğer azınlıklardan oluşacak.

- Türkiye ve Kürdistan'daki tüm cezaevleri boşaltılacak, politik tutuklulara yattıkları süreler ve uğradıkları maddi kayıplar göz önüne alınarak maddi tazminat ödenecek.

- Milletvekili emekliliği kaldırılıp, bunlara ayrılmış olan fonlar kayıp ailelerine tahsis edilecek.

- Bütün kayıplar ulusal kahraman ilan edilecek.

Bütün bu ve benzeri maddeler kabul edilip Anayasal güvence altına alınıp, en az iki yıl uygulamaya konulduktan sonra, demokratik ve eşit koşullarda gerçekleştirilecek bir referandum ile Kürt halkının Türk halkı ile birlikte yaşayıp yaşayamayacağına ancak halkın kendisi karar verebilir. Aksi taktirde istenildiği kadar Kürt isyanı bastırılsın, sadece Türk'ün eğemenliğinin hüküm sürdüğü zoraki bir beraberliğe karşı koyacak Kürt birey ve örgütleri her zaman çıkacaktır.

Ümmet-i islam mı? yeni bir kasr-ı şirin mi?

Hacı Erdoğan

Sahte islamcı Erbakan ve ortağı turancı Çiller Avrupa devletlerinin ABD ile olan ilişkileri önsezerek yeni bir Ortadoğu politikası geliştirmeye başladılar:

Daha birkaç hafta önce ABD'nin İran'ı dünya devletleri arasında ekonomik ve siyasi olarak tecrit etmek için yasa çıkardığı duyulduğunda; bir çok Avrupa devleti başta olmak üzere, İran'la ticaret ilişkileri içinde olan ülkeler bundan hoşnut olmadıklarını açıkça beyan etmişlerdi ama, bu yasaya karşı geliştirecekleri tavırlarını ancak Ekim'de açıklayacaklardı . Çünkü milyarlarca dolarlık ticaret tehlikede idi. ABD bu yasa ile İran'la ticari ilişkiler içine girerek tüm ülke ve şirketlere uluslararası alanda ve ABD'de ticari çalışmalarını kısıtlayacak önlemler getiriyordu. Örneğin salt ekonomik ve siyasi çıkarlar için İran istihbarat'ının Almanya'da Kürt politikacılarına yönelik suikast eylemlerine göz yuman bir Alman devletinin, bu yasadan dolayı çok rahatsız olacağı malumdur. Ama yine de Alman devleti bundan rahatsızlığını belirtmesine rağmen, tavrını açıkça belirtmeyi ancak Erbakan'ın İran'ı ziyaret etmesiyle dünya kamuoyunda doğan tartışmalardan sonra yapmıştır.

Diğer yandan ise Türkiye gibi ABD'ye hem ekonomik ve hem de siyasi olarak bağımlı bir devletin Başbakanı'nın tüm bu olup bittilerden, habersizmiş gibi, İran'a seyahat etmesi ve orada milyarlarca dolarlık ticari anlaşmalar yapması; herhalde Türk devletinin korkusuzca ABD'ye meydan okumasından kaynaklanmamaktadır. Olsa olsa yeniden şekillenen Ortadoğu politikasının da ilk verilerinin sonucudur.

Kürt ulusal kutuluş mücadelesinin kazandığı mevziler ve ulaştığı konum Türk devletinin içine girdiği ekonomik ve siyasi buhranı hergün daha da derinleştirmiştir. İşçi ve memurların aylıklarını dahi ödeyemeyen Türkiye; enerji uzanlarını ve en son olarak da Demirel'in açıkça belirttiğine göre, çözüm bulunmaz ise en kısa vadede çok kötü bir şekilde elektrik ve enerji sıkıntısıyla karşı karşıya kalacaktır. Savaşa aktarılan bütçenin yarısı, Körfez savaşıyla kapanan Irak-Yumurtalık boru hattı ve son olarak Kıbrıs'ta görüldüğü gibi komşularıyla sürekli düşmanlık Türkiye'nin içte ve dışta siyasi-iktisadi hayatını felç etmiştir.

Osmanlı devleti ile İran devleti 1639'da Sultan Murat ve Şah Abbas önderliğinde, Kasr-ı Şirin Antlaşması'yla Kürtlerin ülkesini ve milletini bölmüşler ve şimdi de Kürtleri Ümmet-i İslam adına yok etme planlarına dalmışlardır.

Seçim öncesi halk kitlelerinin sürekli yükselen muhalefetini kendi potasında eritmek için, islami söylem ve "anti-emperyalist", "anti-Avrupa-i" sloganları ile kendini umut gibi göstermeye alışan Refah Partisi ve Erbakan, iktidara geldiğinde ilk icazetin Milli Güvenlik Kurulundan aldıktan sonra, herşeyi "unutarak" ABD'ye şirin görünmek için "Çekiç Güç"ün süresini uzatmış ve Gümrük Birliği senedine mutabık kalacağına yemin etmiştir. Ama seçimini ABD yerine Avrupa'dan yana yapmıştır. İran'la yaptığı ticaret anlaşmalarına ABD sert tepki gösterirken, Almanya dışişleri bakanı Kinkel hemen Türkiye'yi ve İran'la yapılan bu anlaşmaları savunmuştur. Hatta Kinkel çok ileri giderek ABD'yi ticari alanda yeni yönelmelerle dahi tehdit etmiştir.

Ortadoğu'da bir yandan Arafat ve İsrail arasında başlayan "barış" süreci ve ardından, Hizbullah-İsrail çatışmasının yoğunlaşması; diğer yandan ise İsrail'de barış sürecini baltalayabilecek sağcı hükümetin işbaşına gelmesi politik yumağı karmaşıklaştırırken; Türkiye-İsrail ABD ekseninde oluşan ittifağın, Ortadoğuda başta Arap devletleri olmak üzere, Rusya ve Avrupa'yı düşündürmüş ve hatta sessiz bir rahatsızlığa itmiştir. Bu arada Kürdistan'ın Kuzey ve Güney parçalarında gelişen politik-siyasi gelişmeler Ortadoğunun siyasi çehresini de değiştirmeye başlamış ve İsrail- Türkiye- ABD ekseninde oluşan ittifağın da temel odak noktası olmuştur.

İşte Ortadoğu'nun yeniden şekillenen orjin politikasında Kürt'lerin gittikçe etkili olmaları ki; bir yandan Güney Kürdistan'da devletleşememenin ön kurumlaşmaları sağlanmaya çalışılırken ve diğer yandan ise Kuzey Kürdistan'da Kürt halkı özgürlük için topyekün bir başkaldırı süreci başlatıyor. Ortadoğu'nun tüm dengelerini sarsacak olan Kürt halkının bu siyasallaşma ve direniş süreci öteden beri Türk devletinin üzerinde yoğun durduğu ve bir türlü de çözemediği olgudur.

Bu olgudur ki, başta Türk devleti olmak üzere Kürtleri boyundurukları altında tutan İran, Irak ve Suriye'yi de yeni arayışlara yöneltmektedir. İran ordusunun Güney Kürdistan'a 250 km içeri girmesi ve orda kendi konumunu güçlendirip, yerleştirmeye yönelmesi, diğer yandan da Türk devletinin Güneydeki gelişmelerden rahatsızlığını açıkça belirtmesi ve kendince "çözüm" arayışlarına uyması bu yönelimlerin temel nedenidir.

Erbakan, seçimini ABD yerine Avrupa'dan yana yapmıştır. İran'la yaptığı ticaret anlaşmalarına ABD sert tepki gösterirken, Almanya dışişleri bakanı Kinkel hemen Türkiye'yi ve İran'la yapılan bu anlaşmaları savunmuştur. Hatta Kinkel çok ileri giderek ABD'yi ticari alanda yeni yönelmelerle dahi tehdit etmiştir.

Sahte islamcı Erbakan ve ortağı turancı Çiller, Avrupa devletlerinin ABD ile olan ilişkilerini önsezerek, Türkiye'nin yeni bir Ortadoğu politikasını geliştirmeye başladılar. Bir yandan ABD'yi tümüyle karşılarına almamaya özen gösterek, diğer yandan ise Avrupa devletlerinin icazeti ile, onların ordaki çıkarları doğrultusunda yeni bir Ortadoğu politikası ile Kürtleri tamamen tecrit etmeye çalışmak. "Kürt sorunu"nu tartışıyor ve çözüm için uğraşı içinde olduğu kanısını kamuoyunda uyandırmak için islamcı yazar Nacar'ı kabul eden Erbakan; asılın böyle olmadığını İran'a seyahat ederken, ordaki İran'lı devlet adamlarıyla sürekli konuştuğu temel sorunun "terör" ve Kürt sorunu olduğunu söylemesiyle açığa vurmaktadır. "İlginç" olan diğer bir yön ise Adalet ve Milli Eğitim Bakanları'nın aynı zaman sürecinde Irak'ı ziyaret etmeleridir. Ve yine "ilginç" olan Erbakan'ın; Türkiye, İran, Irak ve Suriye'nin bir araya geleceği dörtlü bir zirve önerisini yapmasıdır. Erbakan bu öneriyi yaparken, diğer devletlere daha samimi olduğunu göstermek için kendi istihbarat kurumlarını da bu devletlerle ilgili verdikleri bilgilerde doğru davranmadıklarını söyleyerek eleştirmektedir. Erbakan yaptığı politik manevralarla, Türkiye'nin konumundan pek farklı olmayan İran'ın "dörtlü zirve"yi oluşturmak için tam desteği sözünü almıştır. İşin diğer ortakları ise önümüzdeki günlerde evet diyeceklerdir.

Sonuç olarak; Kürk halkının kaderini kendi ellerinde tutan bu devletler, tarihin hiç bir döneminde Kürtlerin barış ve özgürlük çığlıklarını duymamışlardır veya duymak istememişlerdir.

Osmanlı devleti ile İran devleti 1639'da Sultan Murat ve Şah Abbas önderliğinde, Kasr-ı Şirin Antlaşması'yla Kürtlerin ülkesini ve milletini bölmüşler ve şimdi de Kürtleri Ümmet-i İslam adına yok etme planlarına dalmışlardır. Bu devletler Kasr-ı Şirin Antlaşması'ndan sonra da, Kürtlerle başları her derde girdiğinde hemencecik yan yana gelmiş ve Kürtlerin katlini vacip görmüşlerdir.

Onların temel yaşam dağarcığını gerçek islam ve ümmet değil; Kürt halkını nasıl yok etmek ve tarih sahnesinde silebilmek oluşturmuştur. Türk devletini Enver Paşa gibi, başta Ermeni halkı olmak üzere,kendi turan, "ideali" için bölgenin bir çok halkının kanına girmiş birisinin mezarını 70 yıl sonra devlet merasimi ve tüm üst devlet erkanı ile Türkiye'ye getirmesiyle ne kadar "islamcı" ve "ümmetçi" olduğunu göstermiştir. Ama tarihin bir daha tekerrür etmesine müsade edilmemelidir ve edilmeyecektir.

TC'nin Kürt ulusuna karşı yürüttüğü kirli savaşını protesto ediyor, Ulusal Kurtuluş hareketinin ortak karşı duruşunu ve PYSK'nin kuruluşunu selamlıyoruz.

Almanya'dan
Bir grup PYSK taraftarı adına
UĞUR KONUKÇU

M. Ali Parıltı (Brûsk)

(1966-1994)

Ji alî hêzên tarî ve roja 20'ê Tebaxê li Nisêbînê hat şehîdkirin. Emê bîranîna Wî di têkoşîna xwe de bidin jiyandin.

Aligirên PYSK'ê
(Partiya Yekîtiya Sosyalîst a Kurdistan)

Zulüm çeşit çeşit

DİYARBAKIR- Diyarbakır'ın Dicle ilçesine bağlı köy ve mezralarda köy boşaltama, ormanlık alanları yakma, köy koruculuğunu dayatma uygulamaları sürerken, Kral Kızı Barajı civarındaki Kocık (Kurudere) köyünde güvenlik kuvvetleri, yeni bir uygulama başlattı: Devlet güçleri, Koçık köyünde bulunan her evin sadece bir odasını bırakarak diğer odalarını yıktırdı. Enbil (Çavlı) köyü ile Hacısan mezrası ise 'gönüllü' köy koruculuğunu kabul etmemeleri halinde yakılarak boşaltılmakla tehdit edildi. Dılbı köyü yakınlarındaki ormanlık alanlar ise "PKK gerillaları barınıyor" gerekçesi ile yakıldı.

Sokakta yargısız infaz

DİYARBAKIR- 15 Ağustos 1996 günü Diyarbakır Bağlar ilçesi Kaynaktepe Mahallesi 30. Sokak'ta bulunan bir eve gece geç saatlerde 'terörle mücadele 'ekiplerince baskın düzenlendi. Baskın sırasında evde bulunan Fevzi Tosun adlı gerilla evde infaz edilirken, evde bulunan ve misafir olan Naci Karatay dışarı çıkarılarak sokak ortasında infaz edildi. Mahalle sakinlerinden alınan bilgiye göre, Naci Karatay sokağa çıkarıldıktan sonra "ben misafirim, benden ne istiyorsunuz" dedi. Cenazeler Diyarbakır Devlet Hastanesi'ne götürülürken, Fevzi Tosun'un cenazesi 17 Ağustos'ta ailesi tarafından alınıp Elazığ'da toprağa verildi.

Sendikacılar da çöpçü yapıldı!

DİYARBAKIR- Tüm-Bel Sen Diyarbakır Şube Başkanı Abdulbaki Kazmacı yaptığı basın açıklamasında sanatçıların yanı sıra sendika yönetici ve üyelerinin de Suriçi Belediye Başkanı Cemal Toptancı tarafından çöpçü yapıldığını açıkladı. Belediye Başkanı'nın kendisini ve dört zabıta memurunu asli görevleri yerine çöp bidonlarının başına çöpçü olarak gönderdiğini açıklayan Kazmacı, şunları söyledi: "Geçmişte olduğu gibi bugün de Diyarbakır'da bulunan dört belediyede 657 sayılı devlet memurları kanununa muhalefet edilerek, memur çalıştırılması gereken yerde işçi, işçi çalıştırılması gereken yerde memur çalıştırılmaktadır. Böylece hem kanunen suç işlenmekte, hem de işçi ve memur karşı karşıya getirilmek istenmektedir." Kazmacı, Belediye Başkanı Cemal Toptancı'nın kendisine sendika değiştirme telkininde bulunduğunu da açıkladı ve durumu protesto etti.

HADEP'liler gözaltında

HAKKARİ- Hakkari'de HADEP İl Yönetim Kurulu üyesi yedi kişi gözaltına alındı. Evlerine ve işyerlerine polisçe geçtiğimiz hafta yapılan baskın sonucu HADEP İl Yönetim Kurulu üyeleri Mustafa Gümüşlü, Tanju Çelik, Kamil Yaşar, Ali Yaşar, Mustafa Yaşar, Mecit kahraman ve Yusuf Çiftçi gözaltına alındı. Gözaltına alınan HADEP'lilerin Hakkari Emniyet Müdürlüğü'nde sorgulandıkları belirtilirken, gözaltı gerekçesi hakkında açıklama yapılmadı.

'Peşin gözaltı' sona erdi

VAN- Van'da bir süre önce polislerce evlere yapılan baskın sonucu gözaltına alınan15 kişi serbest bırakıldı.
"15 Ağustos'ta meydana gelebilecek olayları önlemek" gerekçesiyle 16 Ağustos günü evlerine yapılan baskın sonucu gözaltına alındıktan sonra Van Emniyet Müdürlüğü'nde tutulan Kerem Aslan, Aydın Aslan, Hüseyin Aslan, Şemsettin Aslan, Yakup Bor, Murat Kızıl, Teymur Çiçek, Celal Çiçek, Cafer Çiçek, Abit Çiçek, Aydın Ayhan, süleyman Işık, Emin Sezgin, Süleyman Kaya, Halil Turgut, Yüksel Çiçek, 20 Ağustos günü çıkarıldıkları Van Sulh Ceza Mahkemesi'nce serbest bırakıldı.

Erzurum'da açlık sürüyor

ERZURUM- Erzurum Cezaevi'nde PKK'li tutukluların süresiz-dönüşümsüz açlık grevi '39'uncu gününe girdi. Tutukluların durumu kötüye giderken, bir grup tutuklu yakını, Ankara'da yetkililer ile görüşmeye çalışıyor. Cezaevinde açlık grevinin bittiğine dair kasıtlı haberlerin ortaya atıldığı da öne sürüldü.
Erzurum Özel TipCezaevi'nde 15, E Tipi Cezaevi'nde ise 69 PKK'li tutuklunun 15 Temmuz günü başllattığı ve ardından da 15 tutuklunun daha katıldığı süresiz-dönüşümsüz açlık grevi devam ediyor. Önceki gün cezaevine giden tutuklu yakınları, bir çok tutuklunun artık ölüm sınırına geldiğini belirterek, tutukluların şekerli su dahi içemeyecek duruma geldiklerini söylediler.

Yangına özelleştirme benzini

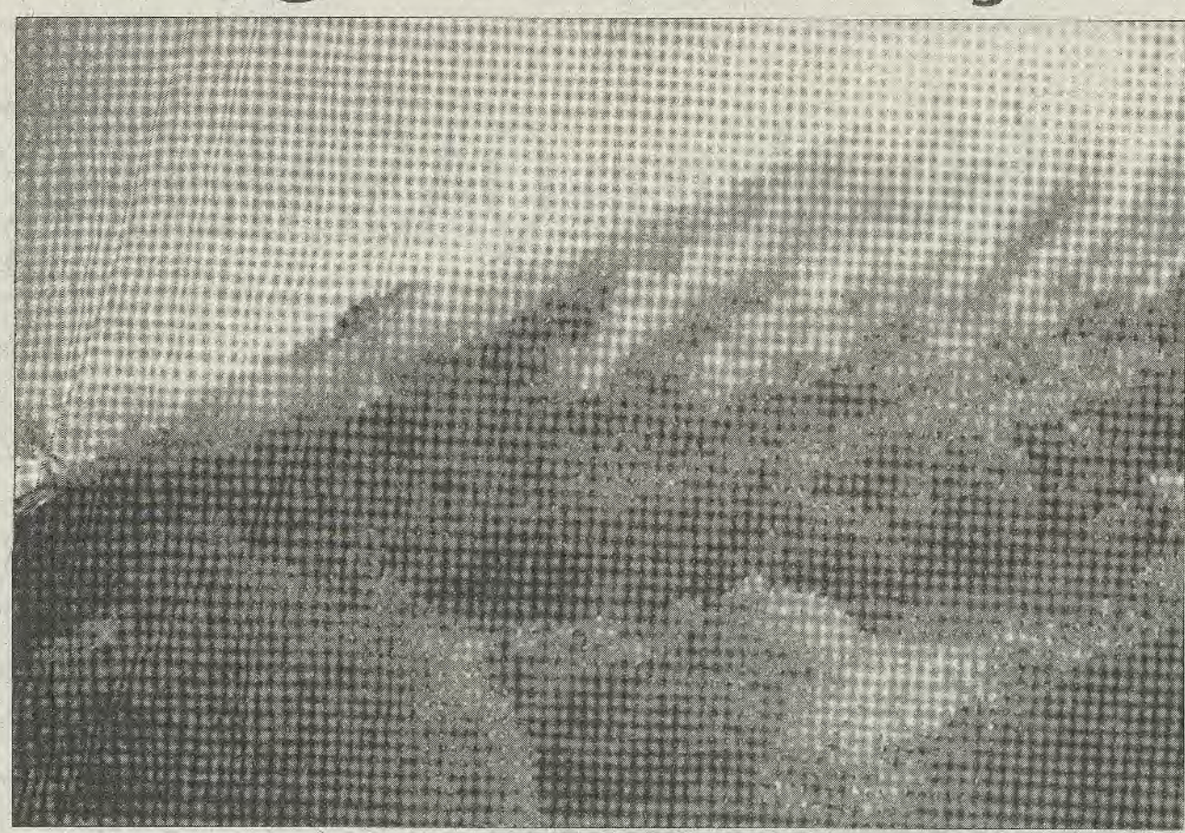

Berin BOZKURT

İSTANBUL- Yaz aylarında meydana gelen orman yangınlarına çözüm arayışları, yeni bir tartışmayı gündeme getirdi: "Ormanlar özelleştirilsin mi?" Bu soru özelleştirmeyi savunan patronlarla, özelleştirmenin daha büyük bir felaket getireceğini savunan orman mühendislerini ve üniversite öğretim görevlilerini karşı karşıya getirdi. Bazı milletvekillerinin ormanları satarak kaynak elde etme fikri, tepkilere neden oldu.

İzmir Ticaret Odası (İZTO) Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş, yanan orman alanlarının yeniden kazanılması, mevcutların korunması için, ormanların süratle özelleştirilmesi gerektiğini savundu ve şunları söyledi: "Sahipsiz orman alanları yaz aylarında pikniğe kapatılmalıdır. Özel olarak orman jandarma teşkilatı kurulmalıdır. Ama bütün bunları yaparken, hükümet, ormanların özelleştirilmesi çalışması yapmalıdır. Bu konuda İZTO olarak hükümete destek vermeye hazırız."

Yeni Demokrasi Hareketi (YDH) eski Genel Başkanı Cem Boyner de ormanların özelleştirilmesi gerektiğini savunarak, bu özelleştirmeden devletin kamu açıklarının büyük bir kısmını kapatabileceğini ileri sürdü. Böylelikle orman yangınlarının da önlenebileceğini savunan Boyner, devletin kısıtlı imkanlarla yangınları önleyemediğini ve bakımını sağlayamadığını da ifade ederek, hükümetin oluşan bütçe açığını kapatmak için imar affı çıkarmak yerine ormanları özelleştirmesini istedi.

'Suçlu, ormanlardan kurtulma telaşında'

Konuyla ilgili görüşlerine başvurduğumuz Orman Mühendisleri Odası Marmara Şube Başkanı Prof. Dr. Ertuğrul Acun ise, ormanların yarım yüzyıldır politikacıların çıkarları yüzünden talan edildiğini söyleyerek, dayanılmaz boyutlara varan orman yangınlarının suçlusunun devlet olduğunu, özel ormanları savunanların, ormanları yüzmilyarlar değerindeki villa alanları olarak gördüğünü kaydetti. Prof. Dr. Acun, son 15 yıldır devlet ormanlarına sermaye çevrelerinin ve kara para sahiplerinin villalar, siteler, golf alanları ve yüzme havuzları yaptıklarını belirtti.

Ormanlar konusunda ilk ve tek amacın gelir elde etmek olmaması gerektiğini belirten Acun, "Türkiye'nin doğal, sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı ormanlarımızın devlet mülkiyetinde olmasını gerektirmektedir" dedi.

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Ekonomisi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Uçkun Geray ise, bazı siyasi parti temsilcilerinin ve milletvekillerinin, ülkenin orman varlığının kaynak yaratabilecek bir zenginliği içerdiği, bazı kamu arazilerinin satılarak borçların ödenebileceği, işgal edilmiş arazilerden büyük bir gelir elde edilebileceği yolundaki açıklamalarını eleştirerek, şunları söyledi:

"Bu ifadeler yeni orman kıyımlarına, yeni orman yangınlarına, yeni işgallere davetiye çıkarmak anlamına gelmektedir. Oysa Anayasa ormanların daraltılmasına sebep olabilecek siyasi ifadeleri kabul etmemektedir. Bu tür açıklamaların suç kapsamı içine girdiği söylenebilir."

Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı'ndan (TEMA) yapılan yazı açıklamada ise , "Türkiye'de orman kaybı ancak orman yangınlarıyla gündeme geliyor. Oysa Cumhuriyet tarihinden bu yana orman varlığının yarısından fazlası tarım, yerleşme ve benzeri amaçlarla kullanılmak üzere yakılmak, kesilmek ve otlatılmak suretiyle kaybedilmiştir" denildi. Açıklamada ayrıca, Türkiye'nin Avrupa ve dünya ülkeleri arasında en az orman yangının meydana geldiği ülke konumunda olduğu, bunun ormanların 'devlet ormanı' olmasından kaynaklandığı vurgulandı ve ormanların özelleştirilmesi halinde daha büyük yangınların çıkacağı kaydedildi.

Yangın değil, talan yok etti

Türkiye'nin 15 yıllık yangın bilançosuna baktığımızda karşımıza çıkan tablo ürkütücü fakat şaşırtıcı değil. Orman Bakanlığı'nın verilerine göre, bu süre içinde ülkede 170 bin hektar alan kül oldu. Aynı dönemde devletin yasal düzenlemeleri sonucu 420 bin hektar alan orman sınırları dışına çıkarıldı. Rakamlar, talanın verdiği zararın yangından fazla olduğunu gösteriyor. Bu talanlarla ilgili görüşlerine başvurduğumuz İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kadir Erdin, orman yangınlarının kamuoyunun algıladığı şekilde büyük boyutlarda olmadığını belirterek, "asıl yangın yasal düzenlemelerle 420 bin hektar alanın orman sınırı dışında bırakılması olayı; asıl yangın budur" dedi.

Devlete ait hazine arazilerinin sahiplerine satılması tartışmalarına da değinen Ergin, "Hazine arazilerine inşa edilen kaçak yapıların affa tabii tutulacağı ifade edilmektedir. Böyle bir uygulama, özellikle büyük kentlerde, yerleşim yerlerinin ormanla komşu olduğu alanlarda, yeni bir orman tahribatına yol açacaktır. Yasal düzenlemeyle orman alanı dışına çıkarılan bu bölgelerde, kaçak yapılaşmayı teşvik edecek ve bunların sahiplerine rant sağlayacaktır. Bu ürkütücü bir uygulamadır. İstanbul ve yöresindeki ormanlık alanlar 1970'li yıllardan beridir talan edilmiştir" dedi. Prof. Dr. Kadir Erdin ayrıca, bir ülkenin ormancılık politikasının, dış politikada olduğu gibi kalıcı ve hükümetlerüstü olması gerektiğini de sözlerine ekledi.

TARTIŞMA KÜRTLERE UZAK, ÇÜNKÜ ORMANLARI KALMADI!

Rejim ormanları sevmiyor

"Çare" olarak özelleştirme adı altında yeni tür talan önerilirken, bir çok çevre, orman yangınları sonrası devlet yetkililerinin 'üzüntüsü'nü "timsalı gözyaşları"na benzetiyor. Çünkü yangın kazalarına üzülmüş görünenler, bir başka yerde, kazayla değil; bilerek orman yakıyorlar. Son yıllarda Kürt illerindeki ormanlar, "içinde kimse saklanmasın!" diye, bilerek yakıldı. Bombardımanlar sonucu yanan ormanlarla birlikte, sözkonusu bölgede binlerce dönüm orman, göz göre göre yok edildi.
İnsan Hakları Demeği'nin (İHD) HABİTAT II için hazırladığı Alternatif Rapor'un Kürt illerinde 'ormanların ve ekili alanların yakılması' başlıklı bölümünde şu bilgiler yer alıyor:
"1984'ten itibaren lojistik desteği ve sığınma imkanlarını ortadan kaldırmak amacıyla Kürtler'in yerleşim alanları çevresindeki ormanlarla ekili tarlalar yakılmaya başlandı. Bu uygulama özellikle 1994'te doruğa çıktı. Sadece Haziran 1994'te asgari 40.600 dönüm orman ve arazi yangını saptandı. Haziran 1994'te tam 100 civarında köyün çevresindeki orman ve ekili alanlar güvenlik güçleri tarafından yakıldı. Temmuz 1994'te 120'yi aşkın köy çevresindeki orman ve ekili alanlar yakıldı. Temmuz'un ikinci yarısında sadece Kulp, Lice, Hazro, Silvan, Dicle, Ergani çevresinde yakılan ürünün toplam bedeli 100 milyardır. 1994 Ağustos ayında yine yaklaşık 100 köyün çevresindeki orman ve ekili alanlar yakılmıştır. 1994 Eylül ayında ise 60 civarında köyün orman ve ekili alanları yakılmıştır. 1994 Ekim ayında da 40 civarında köyün orman ve ekim alanı yakılmıştır. 1995 ve 1996'da da bu yangınlar devam etmiştir. Bugün OHAL'de orman kalmadı saptaması bir abarma olmayacaktır."

Devlet güçleri Çukurca'da evleri silahlarla taradı

HAKKARİ- Hakkari'nin Çukurca ilçe merkezi geçtiğimiz çarşamba akşamı devlet güçlerince tarandı. Tarama sırasında bir eve top mermisinin düşmesi sonucu ikisi çocuk üç kişi öldü. Çukurca ilçe merkezindeki askeri hedeflere bir süre önce PKK'liler tarafından saldırı düzenlenmiş, saldırıda iki asker ölmüştü.

Çukurca ilçe merkezi 21 Ağustos akşamı saat 22.00 sıralarında ilçenin batısında yer alan Kale bölgesindeki askeri kontrol noktasından tarandı. Cumhuriyet Mahallesi'nin hedef alındığı tarama sırasında çok sayıda eve uzun namlulu silahlara ait kurşun isabet ederken, Ahmet Seven'in 5 ve 6 yaşlarındaki iki oğlu ile yeni nişanlanmış olan 19 yaşındaki kızı Semra öldü. Evde geniş çaplı hasar meydana gelirken, bir çok top ve kovan mermisinin seyrek durumda bulunan evlerin arasına düştüğü, bazı şarapnel parçalarının ise evlere hasar verdiği öğrenildi. Kale bölgesindeki askeri kontrol noktasından Cumhuriyet Mahallesi'ne açılan ateşin ardından, ilçe Jandarma Komutanlığı ile Emniyet mMüdürlüğü binasından da taciz ateşi açıldığı, ancak buradan açılan ateşle herhangi bir yerin hedef alınmadığı belirtildi. Saat 22.00 sıralarında başlayan tarama ve taciz ateşinin üç saat boyunca aralıklarla sürdüğü bildirildi.

Devlet güçleri intikam aldı

Devlet güçlerinin ilçeyi taramasının 'intikam' olduğu belirtiliyor. Çukurca ilçe merkezinde bulunan askeri hedeflere 11 Ağustos akşamı PKK'lilerce roketli saldırı düzenlenmiş, olayda 2 asker ölmüştü. Baskının ardından yaklaşık 60 kişi gözaltına alınırken, ilçe Jandarma Komutanı, gözaltına aldığı kişilere "bunu sizin burnunuzdan getireceğiz" diyerek tehditlerde bulunmuştu. Daha sonra kaymakamlığa çağrılan 28 kişiye ise Çukurca'yı terk etmeleri yönünde baskı yapılmış ve sözkonusu aileler Van ve Hakkari'ye göçmüştü. Çukurca ilçe merkezine geçen yıl Ağustos ayında yapılan PKK baskının ardından da 12 kişi sürgün edilirken yine ilçe merkezi askerlerce taranmıştı.

Bulgar göçmenler İHD'ye başvurdu

Özal döneminde göç etmeleri teşvik edilerek Küçükçekmece Soydaş Misafirhanesi'ne yerleştirilen ancak, 29 Temmuz'da evleri eşyaları ile birlikte başlarına yıkılan bulgar göçmenler İHD'ye başvurdu. İlk sayımızda "Soydaş dediler, evlerini yıktılar" başlıklı haberle mağduriyetlerini duyurduğumuz göçmenler, geçtiğimiz hafta salı günü demeğin İstanbul Şubesi'nde bir basın açıklaması yaparak, Küçükçekmece Belediyesi'nin kalan son barakaları da 1 Eylül'de yıkacağını açıkladılar. Şube Başkanı Ercan Kanar ise, her insanın, bulunduğu coğrafyada konut hakkının olduğunu söyledi. Yönetim Kurulu üyesi Fuat Dündar da, kendilerine ev sahibi yapılacakları vaad edilerek peşinat alınan göçmenlerin mağduriyetinin giderilmesini talep ederek, insan hakları savunucuları olarak konunun takipçisi olacaklarını söyledi.

(İSTANBUL)

'Cumartesi' sınırları aştı

Sayıları her geçen gün artan kayıplar üzerindeki sis perdesini kaldırmak, devletin bu konudaki suç ve sorumluluğunu ortaya çıkarmak ve kayıplar konusunda kamuoyu oluşturmak için Galatasaray'da biraraya gelen "Cumartesi insanları"nın eylemleri 67'ni haftasına ulaşırken, bir destek de Amsterdam'dan geldi.

Amsterdam-Beurspein'de, kendilerini "Cumartesi Anarıyla Dayanışma Girişim" olarak tanımlayan bir grup, mayıs ayından bu yana tıpkı Galatasaray'daki gibi her cumartesi oturma eylemi yapıyor. Girişim eylemlerini, 8 Haziran'dan itibaren, "Kayıpları arıyoruz, arayacağız" sloganıyla, kayıplar için nöbet tutma biçimine dönüştürdü. Her hafta 6 saat süren eylem sırasında, kurulan çadırın yüzeyine kayıpların fotoğrafları asılıyor, İngilizce ve Hollandaca bildiriler dağıtılıyor.

(HABER MERKEZİ)

DÜZELTME VE ÖZÜR

Geçen sayımızda 10. sayfadaki yazıların son cümleleri teknik hata sonucu eksik çıkmıştır.
Yazıların çıkmayan kısımlarını yeniden yayımlıyoruz.

* Kişilik bozukluklarının siyasete yansımaları:
...alan "erkek adam" gereklerinden ve tavırlarından ne kadar uzak kalınırsa o kadar insana yakınlaşılacağına, insanın keşfedilebileceğine inanıyorum.

* Kürtlerin legalite macerası (V):
...karşılıklı dostluk ve dayanışma içinde olmalarıdır. (BİTTİ)

* Ga û Kêr:
...Şamê mirov nabe heci" (Kürdün Gözüyle Çözüm'ü bir dahaki yazımızda irdeleyelim.)

nû Roj

Nûjen Basın Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Adına İmtiyaz Sahibi ve
yazışleri Müdürü : Alper Aslıtan
Hukuk Müşavirleri: İbrahim İnce
Kültür ve Toplum-Yaşam: Nesimi Aday
Yönetim Yeri: Çakırağa Mah.
Çakırağa Camii Sok.
Utku Apt. No:18/7 Aksaray-İSTANBUL
Telefon: 530 65 24 - 530 65 58
Fax: 530 64 73
Diyarbakır Bürosu: Şair Sırrı Hanım Sok.
MarufApt. Kat:1 Ofis- Diyarbakır
Tel- Fax: (412) 221 80 74

Antep Bürosu:Karagöz Cad. Gören İşh.
K:4 No:45 Tel-Fax: (342) 234 59 31
İzmir Bürosu: 859. Sok. Saray İşhanı
Kat:2 No:3/203 B.Blok Konak- İZMİR
Tel-Fax: (232) 445 46 50
Adana Bürosu: Cemal Gürsel Cad.
Vakıf İşhanı Kat:4 No:407 ADANA
Tel-fax : (322) 352 05 20
Yurtdışı Temsilcilikleri:
İsviçre : Halis Kınalı- Kehrgasse 10 3018
Bern-İSVİÇRE
Almanya: Kasım Aras
Tel-fax: 0049 23 23 13 304

Hollanda : Ferhat Amedî
Tel-Fax : 0031 263 23 26 95
İsveç : Selim Murat Box 70 31
16407 KISTA/SWEDEN
Tel-Fax: (00) 46-8-760 34 74
İngiltere : Seyda Alpşen
Tel-Fax: (00) 44-181 533 21 17
Fransa : H. Yanakçı
Tel-Fax: (00) 331 448 39 848
Yunanistan : Baran Jîyan
Tel : (00) 30 182 51 487
Fax: (00) 30 182 50 604
Baskı: BASMAT

Roj

Wochenzeitung für nachrichten und
kommentare
Veratwortlicher
Redakteur: M. Öncü
Herausgeber: K. Aras
Bahnhofstr. 110, 44629 Herne
Bankverbindung:
Herner Sparkasse
Konto-Nr: 66 01 546
BLZ 432 500 30

Bir özgürlük savaşçısı Abdurrahman QASIMLO

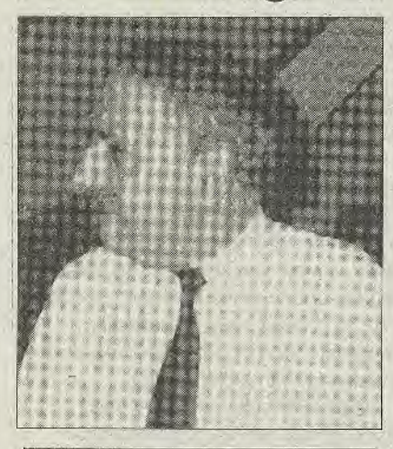

Nesimi ADAY

Aburrahman Qasımlo, 22 Aralık 1930'da Urmiye'de doğdu. Daha çocuk sayılabilecek yaşta ülkesinin kurtuluşu için mücadeleye başladı. İlk gençlik yıllarında JE-KAF örgütü ve Ağustos 1945'te kurulan İKDP (İran Kürdistan Demokrat Partisi) saflarında (15'inde) yer aldı. Mahabat Kürt Cumhuriyeti yıkılıp, Kadı Muhammed (30 Mart 1947) asıldıktan sonra Mustafa Barzani'yele beraber O meşhur "Uzun Yürüyüş"ü yaptı ve Sovyetler Birliğine sığındı. Stalin'in ölümüne (1953) kadar orada "siyasi sığınmacı" satatüsü tanınmadan, kötü koşullarda yaşadı.1959 yılında Irak'ta Monarşi yönetimi yıkılınca Mustafa Barzani ülkesine döndü. Qasımlo'da Avrupa'ya geçti.1952 yılında Avrupa'dan dönüp yeraltı faaliyetlerine başladı. Keza o dönem Şah yönetimi Kürtlere göz açtırmıyordu. 1968-69 yılları arasında İKDP peşmergeleriyle İran askerleri arasında şiddetli çarpışmalar yaşanıyordu. Qsımlo,1973'te Partinin III. kongresinde genel sekreter seçilmişti. Kürt sorununu kendi parçasında sosyalis bir rejimle çözmek istiyordu. "Biz ulusal ve sosyal sorunu birlikte çözmek istiyoruz. Bağımsızlık istemiyoruz. Bugün Afrikada çok bağımsız devlet var ama çoğu açlıktan kırılmaktadırlar. Biz emekçi halka kazanç sağlayan bağımsızlıktan yanayız. Yani bizim üç hedefimiz var: otonomi, demokrasi, sosyalizim" diyordu. Yumuşak ve rasyonel bir politika yürüttü. İran Kürdistanı'na özerk bir statü kazandırmak için uluslararası arenada, kendine "entellektüel" ve "demokrat" bir aydın kimliği edinmiş ve ayrıca ezilen, sömrülen mazlum halkı (Kürtler) için mücadele ettiğini kabul ettirmişti. Halkı için isteklerini şöyle dile getiriyordu: "Taleplerimizi üç sözcükle özetleyebiliriz; İran içinde özerklik." (Perez De Cuellar'a yazdığı mektupta) Fakat, yine de istenilen sonuçlar almamıyordu. Talepleri gerçekten açık ve netti. Ayrıca, uluslararası statü açısından İranı zora sokacak bir durum da yoktu. Onlar "İran'a Demokrasi, Kürdistan'a Özerklik"şiarını benimsemiş ve bu uğurda mücadele veriyordu. Fakat İran yönetimi aksine, Kürtlerden 'teslim olmalarını' istiyordu. Qasımlo bir konuşmasında şöyle diyordu; "sözlüğümüzde aşbetal (teslim olmak) kalmamıştır".

Şubat 1979'da İran Şahı Rıza Pehlevi devrilmiş yerine İmam Humeyni gelmişti. Parti 3. kongrede karara bağladığı özerklik isteklerini tekrar edip, modernleşme yanlısı oldukları için din ve devlet kurumlarını biribirinden ayırmayı da talep ediyordu. Ayetullah yönetimi, Kürtlerin bu "insani" taleplerini kabul etmek bir trafa, olayı terörize etmeye başlamıştı. Qasımlo, İran Uzmanlar Meclisine seçilmesine rağmen Tahran'a gidemiyordu. Çünkü Humeyni kendisini, "Allah'ın düşmanı" diye suçlamış ve Kürdistan'a "cihad" ilan etmişti. O, Humeyni'nin şiddet yanlısı tavırlarına rağmen, mücadelesini uluslararası platformlarda sürdürmeye devam etti. 8 Ekim 1988'de Madrid'te, Latin Amerika ve Afrika ile Dayanışma Enstitüsü'nde yaptığı konuşmada şunları söylüyordu: "Özerklik meşru ve mütevazi bir talep-tir. Kültürümüzü korumak istiyoruz. Kürt dili İran Kürdistanı'nda resmi dil olmalıdır. Kürt çocukları kendi dillerinde eğitim görmelidir. Politik iktidar ademi merkezileştirimeli ve Kürdistan'ın iç işleri Kürt halkının demokratik olarak seçilmiş temsilcilerince yürütülmelidir. Bu taleplerin temel amacı, Kürtlerin kendi vatanlarında kendilerini yabancı gibi hissetmeleri ve ikinci hatta üçüncü sınıf vatandaş muamelelerine uğramalarını engellemektir" diyordu. (Bkz. "Bir Barış ve Diyalog İnsanı" İst.1992)

Abdurrahman Qasımlo, İran devleti ve hükümettleriyle sürekli "barış görüşmeleri" için çaba harcıyor ve de görüşüyordu. Silah kullanmaktan yana değildi. Diyalog yoluyla, insanca yöntemlerle sorunu çözmekten yanaydı.

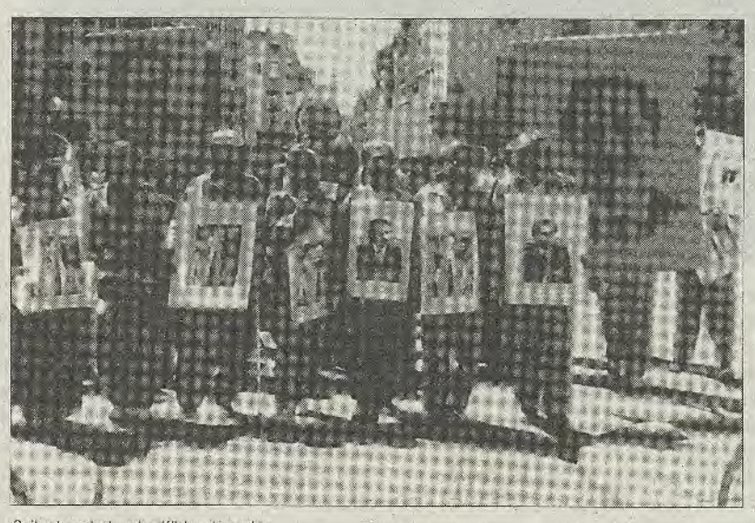

Suikastı protesto eden Kürt yurtseverler...

"İKDP yıllardır silahlı mücadele veriyor. Bir kez dahi olsun elimizi teröre bulaştırmadık. Suçsuz insanları öldürmez, halkın yaşadığı yerlere bomba atmayız. Her türden terörizm eylemini ilkesel ve pratik düzeyde reddettik" diyordu. Halkın çıkarlarını dört parçadan herhangi birine "feda" etmemek gerektiğini vurguluyor ve şöyle diyordu: "Biz mecburuz diğer devletlerden yardım almaya. Ama bu yardımlarımız diğer parçalardaki Kürtlere karşı olmamalıdır. Tarihimizde çok kötü şeyler olmuştur. Mesela Mustaf Barzani çok İran Kürdünü, İrana teslim etti ve onlar öldürüldü".(Bkz. Medya Güneşi, s.10)

Qasımlo, geleneksel Ortadoğu liderlerinden biri olmadı. Altı dil biliyor ve Avrupa'da çeşitli üniversitelerde öğretim üyeliği yapmıştı. O, tek parti yönetimlerine hep karşı çıkıyordu. "Diktatörüğe giden yol" oarak görüyordu. Öldürüldükten sonra Avruplı bir dostu şöyle konuşuyordu: "Sen en çok hayranlık duyduğum Üçüncü Dünya insanıydın."

Uzun yıllar Avrupa'da kalmış ve orada önemli diplomatik ilişkiler kurmuştu. Avrupa'da ilişki kurduğu diplomatların yardımıyla Viyana'da İran'la "özerklik" görüşmeleri yapıyordu. Fakat Rafsancani, İran adına gönderdiği diplomatların yanı sıra "katilleri"de göndermişti. 13 Temmuz 1989'da "görüşmeler" esnasında, yanında bulunan Abdullah Qadiri ve Prof. Dr. Fadıl Resul'la beraber katledildi. Olaydan Tahran-Rafsancani direkt sorumlu tutldu ancak, katiller yakalanamadı. Qasımlo'nun eşi Elena Qasımlo Paris'te yapılan "Kürt Konferansı"nda (Ekim'89), Avusturya hükümetini de 'suçlayarak'; "Kürt halkı burada, Avrupa'nın göbeğinde, demokratik bir ülkede de haklarını savunamayacak mı? Kurbanların intikamının alınacağına, adaletin yerine getirileceğine inanmak isterim" diyerek, sitemlerini dile getiriyordu.

Abdurrahman Qasımlo'nun öldürülmesinden sonra İKDP'nin başına geçen Dr. Sadık Şerfkendi'de ne yazık ki Qasımlo'nun akibetine uğruyordu (17 Eylül 1992-Berlin). Ne acı bir tesaadüftür ki Şerefkendi'de Qasımlo gibi Sosyalist Enternasyonal'e katılmak için Avrupa'daydı. Suikastten İran sorumlu tutulmuş ama katiller yine elini kolunu sallaya sallaya ortadan kaybolmuşlardı. Kürtlerin bu trajik durumunu Bernard Kouchner şu sözlerle açıklıyordu: "İşte Kürtler bir kez daha ölülerinin ardından ağlamak üzere toplandılar." (PARİS)

Dr. ŞIVAN'ın Qasımlo'yla 'Kürt Dili' Tartışması...

Geçen yıl, birgün, bir tesadüf sonucu, Evdırrehman Qasımlo (Prag Üniversitesi Öğretim Üyelerinden ve Kürt-Kürdistan Tarih yazarı) ile karşılaşmıştık. O günlerde çok sıkı bir şekilde Kürtçe okuyup yazmayı, yani Kürt yazı dilini öğrenmekle meşguldum. Diğer birkaç arkadaşla birlikte yaptığımız sohbette, Qasımlo ısrarla sözü siyasi meselelere getirmek ve bu konudaki görüşlerimizi öğrenmek istiyordu. Ona karşılık ben, devamlı olarak konuşmayı dil ve özellikle yazı dili üzerinde yoğunlaştırıyor ve arkadaşların dikkatini hep bu noktada toplamak istiyordum. Bu durum karşısında biraz şaşırmış görünen arkadaş Qasım, doğrudan doğruya bana hitap ederek:

-"Siz neyle meşgul oluyorsunuz, Allah aşkına? İnsan entellektüel olsun ve yurt dışında da siyasi konularla uğraşmasın, olur mu böyle şey?..

-"Kardeşim, ister yurt içinde ve gerekse yurt dışında, çoğu defa munhasıran palavra ile yapılan alışılmış siyasetten ben birşey anlamıyorum. Belki bazılarınca önemsenmeyebilir ve küçük görülebilir ama, ben herşeyden önce, temel bir ödev olarak Kürtçe öğrenmek istiyorum".

-"Niye sen Kürt değil misin?"

-"Evet Kürdüm. Fakat maahlesef benim Kürtçem pek yeterli değildir. Çünkü ana dilim Kürtçenin Zazaca lehçesidir. İkinci olarak ta, bildiğiniz gibi, yazı dili ile konuşma dili arasında bazı önemli farklar vardır. Şayet bu konu üzerinde iyi bir tetkik yapılmaz ve yazı dilinin (İki kelime okunamadı-N.A) püf yanları öğrenilmezse, hiçbir zaman Kürtçe olarak edebi, sosyal yada siyasi konularda, doğru dürüst birşey ortaya çıkarılamaz ve Kürt halkının hizmetine sunulamaz."

Qasımlo'yu tanıyanlar bilirler; güler yüzlü, sempatik ve alçak gönüllü bir arkadaştır. Bu çıkışım üzerine, aniden daldı ve bir müddet öylece düşündükten sonra, yeniden sözü aldı:

-"Beni bağışlayınız. Gerçektende hakkınız var. Benim de şahsen müşahade ettiğim budur. Mesela, günümüze kadar bizim öğrencilerle entellektüellerin büyük ekseriyeti arasında, daima makro-politika (yüksek siyaset) moda olmuş ve bu nedenle de, biz dil meselesine fazla önem vermemişiz. Birçok arkadaşımıza göre, dil meselesi sadece lenguistikçileri ilgilendiren değersiz bir uğraştır. Bu itibarla diyebilirim ki, Paris ya da Kürdoloji enstitülerinin bulunduğu diğer yerlerde bulunan siyasiler ve diğerleri, asla bu öğrenme yuvalarını önemsemezler ve bu alanda birçok istisnanın dışında Kürt dili, edebiyatı, folklor ve sanatının geliştirilmesi uğrunda, kimsenin pek öyle zahmete girdigi de yok. Hatta asıl şaşılacak olanı odur ki, bu baylar yani öğrenci ve entellektüellerimizin çoğunluğu; Kürtçe olarak şiir, hikaye, destan, makale vs. birşey yazabilecekleri yerde, bir başka yabancı dille inciler dökmekte ve Kürt dilinin serbestçe kullanılmasını da yine bu yabancı dillerle yazılmış ve Kürt halk çoğunluğunun anlayamadığı dillerle istemektedirler. Bu nedenle de, maahlesef Kürdoloji Enstitülerindeki öğrencilerin hemen hepsi yabancıdırlar ve çünkü, bizim makro-politisen (yüksek politikacı) arkadaşlarımız böyle küçük işlere (!) tenezzül etmemektedirler."

Arkadaş Qasım, böylece parmağını bizim eski ve ağır bir yaramızın üstüne bastı. Açık ve net bir tonla eksiklerimizi gözümüzün önünde tekrarlamış oldu.

YAŞAMIN GÜNDEMİ

Son günlerde İstanbul'da yaşayanlar, caddelerine ve sokaklarına asılmış 'ilginç' bez afişlerle karşılaştılar.

Afişlerin ilginçliği, üstündeki yazılar ve altındaki imzalardı.

Kimi "ırkçı" duygularına kapılıp sevindi, kimi de "insani" duygularının sıcaklığı içinde korku ve paniğe kapıldı.

Asılan afişler mahsum değildi.

Tehdit ve ölüm yüklü birer bulut gibiydiler.

* * *

Nedense İstanbul'un merkezi semtlerine asılan afişlerin boyutları, stilleri, renkleri ve yazıları aynıydı.

Sanki hepsi aynı elden aynı ustanın tezgahından çıkmıştı.

Ve sanki aynı 'Cumhuriyet'in vatandaşlarıydı onlar.

Peki neler yazılmıştı bu afişlere?

Birkaçını ele alalım:

"Polis vatandaş elele medya nerede"

"Medya polisin yanında mı?"

Basını direkt hedef alanlara Türkiye Gazeteciler Derneği tepki göstermiş ve afişlerin kaldırılması için İstanbul Valiliğine başvurmuştu.

TGC'nin tepkisi kısmen işe yaramış, bir kısmı kaldırılmıştı.

Peki ya diğer afişler?

Onlara ses çıkaran olmamıştı.

* * *

"Ölüm orucuna çanak tutanlar polisler şehit oluyor nerdesiniz?"

Burada da anlaşıldığı gibi, başta Yaşar Kemal olmak üzere Eşber Yağmurdereli ve Zülfü Livaneli hedef alınıyordu.

Hani onlar cezaevlerinde süren ölüm oruçlarının anlaşmayla sonuçlanmasını sağlamışlardı ya.

Açlık grevlerini yapanlar "solcu"ydu ya..

Koparılan yaygaranın sebebi buydu.

Nedense bu aydınlarımız hiçbir tepki göstermedi.

Belkide kendilerini hedef alarak saldıranlara muhatap olmak istemediklerinden..

Ama belki de o ünlü doğu bilginin söylediği nasihat söze ("Ben terbiyesizle terbiyesiz olmam") uyup, 'biz terbiyesizle terbiyesiz olmayız' deyip susmayı tercih etmişlerdir.

Polis

Ezgi FIRAT

* * *

"Polis asker namus bekçisidir onu vuran namussuzdur"

Mahalle kabadayısı ağzıyla sarfedilen bu sözlerin hedefi de Kürt gerillaları ve Türk sol hareketinin 'Şehir Gerillası' olsa gerek.

Bu yazıları yazanlara şunları sormak gerek:

-Polisiniz insanları yatak odalarında kurşuna dizdiğinde, hem de 'yasal mermisiyle' "namussuz" olmuyor mu?

-Güpegündüz sokak ortasında kurşun geçirmez arabalarıyla 'suçsuz' insanları kaçırıp, sonra da parçalanmış cesetlerini çöplüklere attıklarında "namusuz" değiller mi?..

* * *

Nedense afişlerin altındaki imzalar aynı ve muğlaktı.

İmzanın adresi hem çok net hem de flu.

"Beyoğlu Esnafı" ya da "Kadıköy Sakinleri"

Kocaman bir şehir büyüklüğünde olan Kadıköy'de , "Kadıköy Sakinleri" kimler oluyor?..

Kadıköy'ün bütün sakinleri bu afişleri onaylıyor mu?.. Onaylamıyorsa tepkisini dile getirebiliyor mu?.. Doğrusu pek merak edilecek bir durum.

Ya da "Beyoğlu Esnafı" derken bütün esnaf bu afişten haberdar mı?.. Haberdar değilse, itiraz etme şansı var mı?

İtiraz etmek isterse kime itiraz edecek?..

İşte olayın bu boyutu flu.

* * *

Ölümün insanlara yakın olduğu bir patikada yürüyoruz.

Görünmeyen ellerin, korkunç ellerin saltanatı başlıyor.

Aslında görünmeyen ellerin kime ait olduğunu biliyoruz ama, şu günlerde puslu bir gökyüzü altındayız ve kurtlar puslu havayı sever.

Gönülsüz bir gezginin Hakkari notları

Ben ki bu tarihin en ince çizgisi, gönülsüz gezgini... Otomobilim kara, camlarda Besra'nın yüzü. Zap'tan tayinim çıkmış, sırtımda Besra'nın yükü.

A. İBRAHİM

Gülüşünü, annemin gözlerinde çalmıştır Besra. Onu bıraktığımda, uzaklaşan otomobilimin penceresinde küçülen, bir serçenin kanat çırpışıydı işte. Düşleri kendi dilindeydi, kısık gözleriyle Cilo'yu seyretmek bir alışkanlıktı onda.

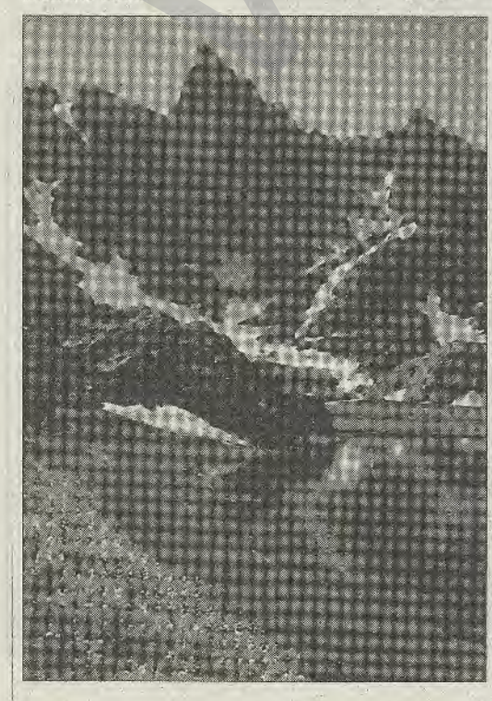

Besra: Geverli,(Yüksekova) bütün Kürt kadınları gibi teni tandır kokan bir annenin, parmakları sararmış, Şemzinan (Şemdinli) tütünü kokan bir baba'nın kızıydı. Bense öğretmeniyim. Gönülsüz gezgini, dilinin hırsızıyım. Nüfus cüzdanına yabancı bir anne'nin, baba'nın kızı, Besra benim öğrencim, bütün öğrencilerim gibi; "dağ görgüsü" kazanmış yüzleri.

Daha 6 yaşında. birer coğrafyacı, birer tarihci ve dağ bilimcisidir Besra. Cilo'nun tarihi, Zap'ın kederli sabrıdır. Adları düşürülmüş künyeme. Mektep yoluna yürürken, kar'ı tepelemekten, tipi'yi yalamaktan yorgun düşmüştür minik bedeni. Gülüşü mü? kirlenmez; çünkü annemin gözlerinden çalmıştır.

Besra: Benim umudum. Tarih kitaplarının yeni Vakanivüs'ü Mızgin, Gıyas, Dılova'nın geceye dönmeyen yüzü.

Besra; benim kederim. Hala "Ali okula koş"umu öğretir sana öğretmenlerin? Bilmezlermi ki sen bir gülün tarihi, o eski öğretmeninin umudu, gülüşüsün. Bilmezlermi ki, yabancı bir lisanda koşamaz, oynayamaz bir çocuksun. Bilmezlermi ki loş ışıkların gölgesinde, silah seslerinin korkusu, masalsız çocuğusun.

Sesini, bende saklardı Besra. Bahar geldiğinde ova'nın sarı çiçeklerinde kemerler yapar, resimler çektirirdi. Utanırmı utanır bir çocuktu. Utancı bende değil, kara postallı adamlarda öğrenmişti besbelli. Korku ve masalsızlığı öğrendiği gibi. "Emel eve gel" yerine korkusuzluğu ve masalları öğretebilir mi acep öğretmenleri.

Hayatın uzağında yaşardı Besra. Ben onların kıyısında. Onlar suskun, ben konuşkan, bir bilmece oyunuydu bizimki. Bu köyde çouklar suskunluğuyla bir şeyler anlatırdı. Sevmeleri ürkek ve sıkılgandı. bütün töre çocukları gibi hayatın ortası yoktu, kentleri yoktu, denizleri yoktu. Onlar Cilo'yu söyler, bu nehrin kederli sesini dinlerdi. Kaç bin yıllık öyküsü var Zap'ın. Sulara yazılmış tarihi ve yasaklamasınlar diye, adları tutanak defterlerine geçmesin diye, ağzına kilit vurmuşlar Zap'ın. Kilit vurmuşlar ya bilememişler sabrının sınırını. Bu yüzden öğrenmişler bahar aylarında niçin çılgin aktığını Zap'ın.

Bir Zap sabrıdır onlarınki ve bu yüzdendir başka bir lisanda konuştukları, dosta düşmana karşı.

Yıldız türküleri yok onların; çünkü dağ çocukları vurulduğunda, geceleri yasını tutarlar. Gün ışırken dağlarda Besra'nın hatırına, dağ çocukları gündüzün türküsünü söylerler.

Düşmanları yok ve artık bilmekteler, günün rengi solduğunda eve dönüşün telaşını. Ve bilmekteler artık babalarının akşam tedirginliğini.

Düşmanları yok bir tek dağ çocuklarının iyi adam olduklarını öğrenmişler. Bir de akşam tedirginliğini yaratanların dost olmadıklarını.

Nergisler toplamanın tadı yok eskisi gibi. Ova'nın sarı çiçeklerinde taçlar başımızda, kemerler belimizde güzel durmuyor artık. düğünlerimizinde tadı yok eskisi gibi. Korku ki artık hükümrandır bu ovalarda.

Milli Eğitim tebligatlarında bahsedilmemiş ve bu yüzden öğretmenleri öğretememiş korkunun ve korkusuzluğun tarihini. Ve tekmil alimler anlatamayacak, oyuncakları elinde alınmış çocukları. Çizemeyecek hiç bir ressam o büyük adamların yüzlerine düşürülmüş gölgeyi. Korku ki korkusuzluğunu doğuracak o toprak odalarda. Silinsede tanımları tarih kitaplarında, bir gün yazacaklar bu dağın tarihini.

Ben ki bu tarihin en ince çizgisi, gönülsüz gezgini... tayinim çıkmış "doğudan." Otomobilim kara, camlarda Besra'nın yüzü. Ben ki bir öğretmenim Zap'tan tayinim çıkmış, sırtımda Besra'nın yükü.

UNUTMA...UNUTMA...UNUTMA...UNUTMA...UNUTMA...UNUTMA...UNUTMA...

"Dünyada herkesin bir hikayesi var"

gürültünün, patırtının ortasında
sükûnetle dolaş,
sessizliğin içinde huzur bulduğunu
unutma.
başka türlü davranmak gerekmedikçe
herkesle dost olmaya çalış, ama
kimseye teslim olma.
telaşsız, açık seçik konuş, başkalarına
kulak ver, aptal ve cahil oldukları
zaman bile onları dinle, çünkü dünyada
herkesin bir hikâyesi vardır.
İşin ne kadar küçük olursa olsun onunla
ilgilen, hayattaki tek dayanağın odur.
olduğun gibi görün, sevmediğin zaman
sever gibi yapma.
yılların geçmesine öfkelenme,
gençliğine yakışan şeyleri
gülümseyerek teslim et geçmişe.
ara sıra isyana yönelecek olsan bile
hatırla ki dünyayı yargılamak
imkansızdır.
onun için kavgalarını sürdürürken bile
kendinle barış içinde ol.
görmeye çalış ki bütün pisliğine ve
kalleşliğine rağmen
dünya yinede güzeldir.

eski bir tabletten. kimin ne zaman ve nerede yazdığı bilinmiyor.